

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Ketabton.com

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

رسمي جريده گڼه (۴-۱)

نېټه ۱۳۴۳/۱۲/۱۷ هـ. ش

خواننده گرامی!

افتخار داریم که بعد از نشر "مجموعه قوانین افغانستان" با شیوه تنظیم موضوعی، اکنون به خاطر سهولت بیشتر در دسترسی شما به قوانین مورد نیاز، سلسله دیگری از قوانین نافذ کشور را با قطع کوچک جیبی در اختیار شما قرار می دهیم.

څارنپوه حبيب الله "غالب"

وزیر عدلیه

نام:	قانون اصول محاکمات تجارتي
ناشر:	وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان
تهیه و ترتیب:	ریاست نشرات
مدیر پروژه:	قانونمل محمد رحيم "دقیق" سرپرست ریاست نشرات
تدارکات و اداری:	سید محمد هاشمی رئیس امور مالی و اداری و احمد خالد عزیزى معاون واحد پروژه بانک جهانی در وزارت عدلیه
طراح جلد و صفحه آر:	امان الله صداقت(غیبی)، عباس رسولی و حسین امینی
مصححین:	نورعلم خان، حلیم سروش، محمد رفیع عمری، احسان الله نیکزاد
مشاورین:	اسماعیل حکیمی و محمد یم قاسمیار
تاریخ نشر:	۱۳۹۰
تیراژ:	۵۰۰۰
چاپ:	اول (قطع جیبی)
قیمت:	۶۰ افغانی
مطبعه:	مطبعه طباعتی و صنعتی احمد
تلفن ریاست نشرات:	۰۷۰۰۵۸۷۴۵۷
وب سایت:	www.moj.gov.af

کلیه حقوق چاپ برای وزارت عدلیه محفوظ است.

پښتو فهرست

قانون اصول محاکمات تجارتي

۹	لومړی باب: عمومي احکام
۹	لومړی فصل: مقدمه
۱۰	دوهم فصل: صلاحیت
۱۳	درېیم فصل: د تجارتي محکمو د غړو د رد اسباب
۱۵	څلورم فصل: د دواړو خواوو اهلیت
۱۵	پنځم فصل: د دواړو خواؤ وکیلان
۱۸	شپږم فصل: د محکمی صلاحیت او د دواړو خواوو موقعیت
۱۹	اووم فصل: اصلاح
۲۰	اتم فصل: احتیاطی تدبیرونه او تأمینات
۲۸	نهم فصل: خبرول او راوستل
۳۲	لسم فصل: د غونډو سمون
۳۴	دوه یم باب: لومړنی مرحله
۳۴	لومړی فصل: په ابتدائی محکمه کی ددعوو وړاندی کول
۳۶	دوه یم فصل: لومړنی اعتراضونه
۳۸	درېیم فصل: د اصل موضوع په باب اعتراضونه
۳۹	څلورم فصل: جوابی دعوی
۴۰	پنځم فصل: په دعوی باندی غور
۴۱	شپږم فصل: شاهی
۴۴	اووم فصل: اهل خبره
۴۷	اتم فصل: سندونه
۵۶	نهم فصل: اقرار
۵۷	لسم فصل: قضائی نیابت

۵۸	یوولسم فصل: حکمیت.....
۶۴	دولسم فصل: په دلیلونو غور او د تحقیقاتو ختم.....
۶۷	درېیم باب: دمرافعی غوښتنی مرحله.....
۶۷	لومړی فصل: هغه حکمونه او فیصلی چه مرافعه پری غوښتل کیدی شی.....
۶۸	دوهم فصل: د مرافعی غوښتلو موده.....
۶۹	درېیم فصل: مرافعوی غور.....
۷۳	څلورم باب: تمیز غوښتنه.....
۷۳	لومړی فصل: هغه حکمونه او قرارونه چه تمیز پری غوښتل کیدی شی.....
۷۵	دوهم فصل: د تمیز غوښتنی موده.....
۷۵	درېیم فصل: په تمیز کښی غور.....
	پنځم باب: د فیصله لیکونو محصول، د وثیقو بیه او د تجارتی محکمو لگښت.....
۷۸	لومړی فصل: د فیصله لیکونو محصول.....
۸۰	دوهم فصل: د تجارتی محاکمو د وثیقو بیه.....
۸۱	درېیم فصل: حق التصدیق او د محکمو لگښتونه.....
۸۳	شپږم باب: د تجارتی محکمو تشکیلات.....
۸۳	لومړی فصل: ابتدائیه تجارتی محکمی.....
۸۵	دوهم فصل: مرافعه محکمه.....
۸۶	درېیم فصل: د تمیز تجارتی محکمه.....
۸۶	څلورم فصل: متفرقه مواد.....

فهرست (دری)

۹۶	باب اول: احکام عمومی
۹۶	فصل اول: مقدمه
۹۷	فصل دوم: صلاحیت
۹۹	فصل سوم: اسباب رد اعضای محاکم تجارتي
۱۰۱	فصل چهارم: اهلیت طرفین
۱۰۲	فصل پنجم: وکلای طرفین
۱۰۴	فصل ششم: صلاحیت محکمه و موقعیت طرفین
۱۰۵	فصل هفتم: اصلاح
۱۰۶	فصل هشتم: تدابیر احتیاطی و تأمینات
۱۱۵	فصل نهم: ابلاغ و احضار
۱۱۸	فصل دهم: تنظیم جلسات
۱۲۱	باب دوم: مرحله ابتدائیه
۱۲۱	فصل اول: اقامه دعوی در محاکم ابتدائیه
۱۲۳	فصل دوم: اعتراضات ابتدائی
۱۲۵	فصل سوم: اعتراضات مربوط باصل موضوع
۱۲۵	فصل چهارم: دعوی متقابل
۱۲۶	فصل پنجم: رسیدگی بدعوی
۱۲۷	فصل ششم: شهادت
۱۳۰	فصل هفتم: اهل خبره
۱۳۳	فصل هشتم: اسناد
۱۴۳	فصل نهم: اقرار
۱۴۴	فصل دهم: نیابت قضائی

فصل یازدهم: حکمیت	۱۴۵
فصل دوازدهم: رسیدگی بدلائیل و ختم تحقیقات	۱۵۱
باب سوم: مرحله مرافعه طلبی	۱۵۴
فصل اول: احکام و قرارهای قابل مرافعه طلبی	۱۵۴
فصل دوم: مدت مرافعه طلبی	۱۵۵
فصل سوم: رسیدگی مرافعه وی	۱۵۶
باب چهارم: تمیز طلبی	۱۶۰
فصل اول: احکام و قرارهای قابل تمیز	۱۶۰
فصل دوم: مدت تمیز طلبی	۱۶۲
فصل سوم: رسیدگی در تمیز	۱۶۳
باب پنجم: محصول فیصله خط ها ، قیمت وثایق و مصارف محاکم تجارتي	۱۶۵
فصل اول: محصول فیصله خط ها	۱۶۵
فصل دوم: قیمت وثایق محاکم تجارتي	۱۶۷
فصل سوم: حق التصدیق و مصارف محکمه	۱۶۹
باب ششم: تشکیلات محاکم تجارتي	۱۷۱
فصل اول: محاکم ابتدائیه تجارتي	۱۷۱
فصل دوم: محکمه مرافعه	۱۷۲
فصل سوم: محکمه تمیز تجارتي	۱۷۳
فصل چهارم: مواد متفرقه	۱۷۴

د تجارتي محاکمو د اصولو قانون ۹

د تجارتي محاکمو د اصولو قانون

لومړی باب عمومي احکام

لومړی فصل مقدمه

لومړۍ ماده:

په ټولو هغو اختلافونو غور چه له تجارتي معاملاتونه راپورته کيږي د دري وارو تجارتي محکمو وظيفه ده او ددی قانون د احکامو تابع دی.

دوهمه ماده:

هېڅ يو له تجارتي محکمو څخه راساً په يوه دعوی باندی غور نه شی کولای، مگر هله چه يوله د وارو خواونه ددی قانون د احکامو سره سم پر دعوی باندی د غور کولو غوښتنه کړی وی.

درېيمه ماده:

تجارتي محکمی مکلفی دی چه د تجارت له اصولنامې د موادو او ددی قانون له موادو سره سم په تجارتي دعوو غور وکړی.

څلورمه ماده:

هېڅ يو له رسمي مقاماتو او دولتي ادارو څخه نشی کولای چه د تجارتي محکمو احکام او فيصلو ته تغيير ورکړی او يا د هغه د اجراء مخه و نیسی مگر تر هغه پورته محکمه هغه هم په هغو ځايو کښی چه پدغه قانون کښی ټاکل شوی وی.

۱۰ د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

پنځمه ماده:

که چېری یوې تجارتی محکمی ته داسی دعوی و سپارل شی او یا پکښی اقامه شی چه ددی قانون د احکامو مطابق په هغی باندی غور کول دیوی بلې محکمی یا کوم اداری مقام پوری اړه ولری نو محکمه باید داسی فیصله وکړی چه (په دې دعوی غور کول ددی محکمی وظیفه نه ده).

دوهم فصل صلاحیت

شپږمه ماده:

ددی فصل د نور و د احکامو په نظر کښی نیو لو سره تجارتی دعوی په داسی محکمه کښی د ائیریری چه د مدعی علیه قانونی هستونږ نخی ددعی محکمی په قضائی ونډ کښی دننه وی چه کله مدعی علیه ډیر او مدعی یو وی یا موضوعات گڼی خو یوه په بلې پورې مربوط وی نو دعوی په داسی یوه محکمه کښی د ائیریری چه د یو مدعی علیه هستونږ نخی د هغی په قضائی ونډ کښی دننه وی.

اوومه ماده:

قانونی هستونږ نخی هغه ځای ته وائی چه یو سپری پخپله اراده تل تر تله د خپلی هستو گنی له پاره غوره کړی وی.

اتمه ماده:

په هغه محکمه کې چه د قرار داد د عقد یا د اجرا کیدو ځای د هغی په قضائی ونډ کښی دننه وی دعوی اقامه کیدی شی خو په دې شرط چه مدعی علیه یا د هغه قانونی وکیل د دعوی د اقامی په وخت کښی په دغه ونډ کښی هستونږ نه ولری.

۱۱ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

نهمه ماده:

هغه محکمه چه په اصل دعوی باندی غور کول ورته مجاز وی دا صلاحیت لری چه د متقابله دعوی په باب هم حکم صادر کاندی.

لسمه ماده:

په هغو کسانو باندی چه په افغانستان کښی قانونی هستورې نخی نلری په هغه محکمه کښی دعوی اقامه کیږی چه دغسی خلک ئی په قضائی ونډ کښی هستورې نه کوی او که په افغانستان کښی هډو دهغوی هستورې نخی معلوم نه کړی شی نو دعوی په هغه محکمه کښی دائریرې چه دمدعی علیه مالونه، یائی د مالونو تضمینات، یا هغه شی چه پرې منازعه وی ددغی محکمی په قضائی ونډ کښی دننه موجود وی او که دا یوهم نه و نود کابل په تجارتي ابتدائیه محکمه کښی د هغوی په مقابل کښی دعوی دائریدای شی.

یوولسمه ماده:

که چیرې یو حقیقی یا حقوقی شخص په بیلو ځایونو کښی نمایندگی و لری نو هغه دعوی چه د نمایندگیو له جملې څخه دیوی د معاملو نه راپورته شوی وی پخپله ددغه حقیقی یا حقوقی شخص د هستورې نخی په محکمه او یا په هغه محکمه کښی چه دغه نمایندگی ئی په قضائی ونډ کښی دننه وی دائریدای شی. د افلاس دعوی له دې نه مستثنی دی.

دوولسمه ماده:

هغه دعوی چه شرکتونه او تجارتي مؤسسی ئی د خپلو معاملوله مخه په غړی و یا ئی غړی د شرکت د معاملاتو له مخه یو په بل باندی کوی په هغه محکمه کښی دائریرې چه د شرکتونو او مؤسسو قانونی هستورې نخی د هغی په قضائی ونډ کښی دننه وی.

۱۲ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دیارلسمه ماده:

د تاوان اخستلو دعوي چه دبیمې له مقاولاتو څخه را پیدا کیږي په هغه صورت کښې چه بیمه شوی مالونه منقول نه وی په هغه محکمه کښې دائرېږي چه د غه مالونه د هغی په قضائې ونډ کښې پراته وی. او که چېرې بیمه شوی مالونه منقول وی نو دبیمې له مقاولې نه راولاړه شوې دعوی په هغه محکمه کښې چه د تاوان پېښېدو ځای دهغی په قضائې ونډ کښې وی او یا په هغه محکمه کښې چه د بیمی مقاوله د هغی په قضائې ونډ کښې یو ځای واقع شوی وی ختمېږي، دائریدای شی.

څوارلسمه ماده:

که چېرې یو دعوی له دواړو خواو څخه د هغی محکمی په صلاحیت باندی چه په دغه دعوی غور کوی اعتراض لری نو باید چه خپل اعتراض همدغی محکمی ته په دعوی باندی دغور شروع کولو نه مخکښی وړاندی کړي، که دانه وی نو بیا داسی گڼل کېږي چه ده د محکمی صلاحیت ته غاړه ایښی ده.

پنځلسمه ماده:

که چېرې په یوه دعوی باندی دغور کولو او پخپل صلاحیت کښې د هغی د گڼلو په باب د تجارتی محکمو ترمنځ د نظر اختلاف پېښ شی نو دابه د تجارت د تمېز محکمه سپینوی چه صلاحیت د کومی محکمی دی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۱۳

درېیم فصل د تجارتی محاکمو د غړو د رد اسباب

شپاړسمه ماده:

د تجارتی محاکمو هر غړی په لاندې حالاتو کې کېږي په دعوی باندې له غړو کولو څخه رد کېدلی شي:

۱- چه دعوی په داسې چاوی چه د یو غړی ښځه، یا لومړی درجه یا دوهمه درجه خپلوان وی.

۲- که چیرې دعوی له مور، زوی لور یا لمسی څخه د یوه دوصی او یا وکیل په حیث وی.

دوهمه درجه خپلوان نیکو نو تره، ورور، خور، د ورور اولاد، د خور اولاد، خوسر، خواښی، او ښینی ته وائی.

۳- که دعوی د یوه خواد وصی یا وکیل په حیث وی.

۴- که د دعوی په موضوع کېږي ئې د محکمې د غړی، حکم، اهل خبره یا شاهد په حیث عقیده څرگنده کړی وی.

۵- چه د محکمې د غړی او یو صاحب الدعوی ترمنځ په کومه بله محکمه کېږي حقوقی یا جزائی دعوی دائره وی او یاد دوی دواړو ترمنځ د خصومت څرگندی ښی ښانې یا مثبت دلایل وجود ولری.

اووه لسمه ماده:

د رد غو ښتنه باید په یوه داسې پاڼه کېږي چه د رد اسباب پکښی واضح او صریح لیکل شوی وی د مدعی یا مدعی علیه له خوا چه وغواړی د لارمو سندونو سره په دعوی باندې دغور د پاره د لومړی غونډی نه کم نه کم اته څلویښت ساعته مخکښی محکمې ته وپراندي کړی شي.

په کار دی چه په دغه پاڼه تاریخ لیکلی وی او درد غوښتونکی امضاء یا مهر یا گوته یا د دوو تنو تصدیق موجود وی.

۱۴ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

اتلسمه ماده:

د رد غوښتنه چه څنگه محکمی ته ورسپړی د محکمی په دفتر کښی ثبتیږی او سمدستی ئی سواد هغه غړی ته ورکول کیږی چه د هغه رد غوښتل شوی وی که چېرې نو موړی غړی د ، رد اسباب ددی قانون په احکامو برابر ومومی نو مکلف دی چه په دعوی باندی د غور کولو نه ډډه وکړی او محکمی ته له خپل استنکاف څخه لیکلی خبرور کړی. که چېرې پخپله غړی د رد غوښتنه چه په قانون برابره ونه گڼی نو د محکمی هیئت بی له هغه غړی چه رد ئی غوښتل شوی وی په خپله نږدی غونډه کښی د رد په غوښتنه غور کوی او د هغی د منلو یا نه منلو په باب خپله فیصله صادر وی.

نولسمه ماده:

که چېرې داسی و چه بی له دغه غړی چه رد ئی غوښتل شوی دی د محکمی د هیأت نصاب نه پوره کیده نو بیا پورتنی محکمه د رد په غوښتنه غور کوی او فیصله صادر وی.

شللمه ماده:

که چېرې د محکمی هیأت د رد غوښتنه ومنله نو رد شوی غړی ددغی دعوی په غور کښی گډون نه شی کولای.

یو ویشتمه ماده:

که چېرې د محکمی هیئت د رد غوښتنه ونه منله نو رد غوښتونکی باندی د یوزر نه تر دوو زرو افغانیو پورې د نقدی جرم ور کولو حکم کوی.

دوه ویشتمه ماده:

د رد په باب چه د محکمی له خوا هر څومره فیصلی صادریږی مرافعه اوتیمیز پری نه شی غوښتل کیدلی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۱۵

څلورم فصل د دواړو خواوو اهلیت

در ویشتمه ماده:

عادل، بالغ او غیر مجبور کسان د دعوی اقامه کولو اهلیت لری، او مدعی علیه واقع کیدی شی.

څلیر ویشتمه ماده:

د دواړو خواوو نه هره یوه چه د بلی خوا د عدم اهلیت دعوی لری مکلفه ده چه د خپلی دعوی ثابتولو دپاره لازم قانونی سندونه او دلیلونه محکمی ته وړاندی کړی. د تجارتی افلاس د حالت نه پرته باید چه قانونی اسنادو خپل مراحل په مربوطو عدلی محاکمو کښی طی کړی وی.

پنځه ویشتمه ماده:

هغه حقیقی اشخاص چه پخپله د درویشتمی مادی اهلیت نه لری او حقوقی اشخاص چه د دولت رسمی اوتر تصدی لاندی دواثر اوبناروالی پکښی شامل دی د خپلو قانونی ممثلینو په واسطه د مدعی او مدعی علیه صفت مومی.

پنځم فصل د دواړو خواؤ وکیلان

شپږ ویشتمه ماده:

هرڅوک چه د دعوی اقامه کولو اهلیت لری، کولی شی چه خپله دعوی پخپله یا دهغه وکیل په لاس چه دی ئی په آزادی سره غوره کوی په تجارتی محکمو کښی اقامه او تعقیب کاندی. قانونی ممثلین هم دغه حق لری.

۱۶ د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

اووه ویشتمه ماده:

په محکمې، د وکیل د صلاحیت تعمیم یا د هغه تخصیص محکمې زمانې، شخص، موضوع او نورو پوری باید چه په وکالت خط کښی ښکاره ذکر وی.

هغه صلاحیت چه په یوه موضوع کښی وکیل ته ورکول کیږی عموماً د هغی په ټولو محاکموی مرحلو کښی نافذ دی پر ته له هغه چه پخپله مؤکل دغه صلاحیت په وکالت خط کښی په کومه څرگنده مرحله یا مرحلو پورې محدود کړی وی.

اته ویشتمه ماده:

وکیل مکلف دی چه د خپل وکالت خط اصل یا مثنی چه د اصولو مطابق په شرعی یا تجارتی محکمو کښی جوړ شوی وی د دعوی په دوسیه کښی د ساتلو دپاره مربوطی تجارتی محکمی ته وسپاری. د رسمی وکیلانو وکالت خط هماغه رسمی مکتوب دی چه د هغو د صلاحیت دارو آمرانو له پلوه امضا شوی او محکمی ته لیږل کیږی.

نهه ویشتمه ماده:

که مؤکل غواړی چه وکیل د خپل وکالت نه بیخی یا کله کله عزل کاندی او یا وکیل وغواړی چه له وکالته استعفا وکړی، دوی مکلف دی چه د محکمی د ټاکلی غونډی د کیدونه دری ورځې مخکښی هم خپل مقابل طرف او هم محکمی ته خبر ور کړی چه د استعفا او عزل مسئله په دواړو صورتونو کښی د محکمی د دعوی دضبطولو په کتاب کښی ولیکل شی.

ددغه پورتنی حالت نه پرته عزل او استعفا یواځې هغه وخت نافذ گڼل کیږی چه د محکمی رئیس د عزل او استعفا دلایل معقول وگڼی او د دعوی په کتاب کښی د استعفا یا د عزل د موضوع د لیکلو امر وکړی.

۱۷ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دپرشمه ماده:

د وکیل د عزل یا استعفا په صورت کېنې مربوطه محکمه مؤکل ته خبر ورکوی چه په هغه موده کېنې دننه دننه چه محکمه ئی تعیینوی پخپله او یا د نوی وکیل په واسطه د دعوی د جریان تعقیب ته تیارشی. که داسی ونه شی نو د هغه په غیاب کېنې فیصله صادریدی شی.

دو پرشمه ماده:

که وکیل مرشی یا له وکالته منع کړی شی، موکل مکلف دی چه په هغه موده کېنې دننه چه د محکمی له خوا ټاکله کیږی نوی وکیل و نیسی یا پخپله د اقامه شوی دعوی تعقیب ته ودریری.

دوه پرشمه ماده:

هغه وکالت خطونه چه له افغانستان نه بهر جوړپړی په هغه صورت کېنې اعتبار لری چه د افغانستان په یوه سیاسی نمایندگی یا قونسلگری کېنې ترتیب شوی وی یا د هغوی له خوا له اصول سره سم تصدیق شوی وی، په دواړو صورتونو کېنې دافغانستان د خارجه چارو د وزارت د مربوطه خانگی تصدیق لازم دی.

دری پرشمه ماده:

د خپلو مؤکلانو سره د حق الزحمی په باب د دواړو خواوو د وکیلانو دعوی د مدعی علیه دهستور نخی په محکمه کېنې او بل په هغه محکمه کېنې چه اصلی دعوی پکېنې دائره شوی وی فیصله کیدی شی.

شپږم فصل

د محکمی صلاحیت او د دواړو خواوو موقعیت

څلور دیرشمه ماده:

محکمه د دواړو خواوو په دعوی او دفاع پوری پابنده ده او دانشی کولی چه د (مدعا به) له تعداده زیات یا دهغه مطلب په باب حکم صادر کړی چه هېو ظاهر شوی نه وی. د موضوع د تحقیق له مخی د وړاندی شویو دلیلونو په اساس د (مدعا به) په کمه اندازه حکم صادرول جواز لری.

پنځه دپرشمه ماده:

محکمه دانشی کولی چه دواړه خواوی د خپلو ویناؤ یا دلیلونو او سندونو بنسکاره کولو خطرته متوجه کړی، خودا کولی شی چه که دهغوی دعوی یا دلایل ورته مبهم بنسکاره شی چه توضیحات تری وغواړی.

شپږدپرشمه ماده:

د هغو حالاتو نه پرته چه د هغو په باب د محکمی له خوا د فوری غور فیصله صادریږی په ټولو قضا یاؤ بانندی غور کیدل په وار دی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۱۹

اووم فصل اصلاح

اووه د پرشمه ماده:

د دعوی دواړه خواوی کولی شی چه په کومو معاملو د دوی نزاع وی او هغه په هره مرحله کښی چه وی د حکم له صادریدو نه مخکښی ټولې یا ځینی د مصالحت له لازی فیصله کاندی.

اته د پرشمه ماده:

دواړه خواوی کولی شی چه د اصلاح راتللو په نیت پخپلو کښی مخامخ په خبرو اترو لاس پورې کړی او یا ددی مقصد د پاره اصلاحی و کیلان وټاکي او محکمی ته یی معرفی کاندی، خوداده چه باید د اصلاح درخواست د دواړو خواؤ له پلوه لیکلی و شی.

نهه د پرشمه ماده:

په پورتنی ماده کښی د ذکر شویو اصلاحی وکیلانو له پلوه چه کومه فیصله کیږی دهغی قبول د دواړو خواؤ په هغه موافقه پورې چه د محکمی په وړاندی ئی اظهار کړی مربوط دی مگر هله نه چه د وکیانو صلاحیت د توکیل له شروع کیدو راهیسی عام او کامل وی.

څلو پښتمه ماده:

مربوطه محکمه تش یوځل د دعوی خاوندانو ته د اصلاح سپارښتنه کوی که چږې دواړه خواوی د اصلاح په لازی د خپل اختلاف اوارولو توفیق ومومی نو باید چه په هغه موده کښی دننه چه محکمی ښودلې ده د اصلاح صورت محکمی ته وړاندی کړی، مربوطه محکمه مکلفه ده چه بې له کوم تصرفه ددغه اصلاح خط په استناد د مورد اختلاف موضوع په باب خپله رسمی فیصله صادره کاندی.

۲۰. د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

که چېرې اصلاح په (۳۸) ماده کېنې د ذکر شویو اصلاحی و کیلانو په لاس شوی وی نو په هغه اصلاح خط کېنې به چه محکمی ته سپارل کیږی د اصلاحی و کیلانو امضاء مهر یا د گوتی نښه حتمی ده.

یوڅلو پښتمه ماده:

که چېرې دواړه خواوی د اصلاح په لازه روغی جوړې کولو ته غاړه کېنېږی دی محکمه باید چه هغوی هسی بی فایدی ونه ځنډوی، چه څنگه ولیدله شی چه دواړه خواوی اصلاح ته تیاری ندی نو باید چه محکمه د عدم موافقت د دعوی د ثبت په کتاب کېنې و خپرووی او رسماً موضوع تر غور لاندی ونیسی او خپله اصولی فیصله صادره کاندی.

اتم فصل

احتیاطی تدبیرونه او تأمینات

الف: احتیاطی تدبیرونه

دوه څلو پښتمه ماده:

محکمی ته اجازه ده چه د یوی خوا په غوښتنه د دعوی د سوریدلونه لومړی یا وروستی د متنازع فیه شی د ساتنی دپاره د هر قسم تدبیر کولو د پاره چه لازم وی فیصله صادره کړی.

دری څلو پښتمه ماده:

که محکمه دا ووینی چه د احتیاطی تدبیر کول په یویل ځای کېنې ډیر آسان، یا په ډیر لږ تاوان یا ډیر زرکیږی نو د هماغه ځای تجارتی محکمه د فیصلی کولو او د احتیاطی عملیاتو د اجرا د پاره د نایب په حیث ټاکلی شی.

څلور څلو پښتمه ماده:

د احتیاطی تدبیرونو په باب د فیصلی غوښتنه محکمی ته د درخواست په وړاندی کولو پورې غوټه ده، ددی درخواست له کبله

۲۱ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

مقابل لوری سمدستی را غوښتل کیږي او که هغه حاضر هم نه شي نو هغه فیصله چه په کارده دده په غیاب کښی هم کیدی شي.

پنځه څلوېښتمه ماده:

د احتیاطی تدبیرو نو په سلسله چه کومه فیصله د ضرورت په وخت کښی د پولیس یا ژاندارم په وسیله د منقول یا غیر منقول مالونو د څارنی سپارښتنه کوی نو دغه د څارنی برخه د مربوطې تجارتی محکمی د خبر په اساس د دولت د اجرائیه څانگو له پلوه اجراء کیږي مگر د فیصلی په ځای کول او نور ټول احتیاطی تدبیرونه د محکمی یوه غړی یا مامورینو او یا دواړو ته په شریکه سپارل کیږي.

شپږ څلوېښتمه ماده:

هغه خواچه د احتیاطی تدبیرونو د کولو غوښتنه کوی هغه په دې پر دې چه ددی فصل د (ب) د برخی له احکامو سره سم د مقابل لوری یا درېیمگرو کسانو د احتمالی تاوان زیرمه و کاندی او که چېرې د احتیاطی تدبیرونو غوښتنوال رسمی یا د دولت د پالنی لاندی دئری وی نو بیا د بیلوز یر مو ورکول ضروری نه دی، تش یو لیکلی تعهد کفایت کوی. د تاوانونو د اندازی ټاکل د هغی محکمی کاردی چه دزیرمی د غوښتنی مطالبه بی منلی وی.

اووه څلوېښتمه ماده:

کله چه هغه خوا چه دده خلاف احتیاطی تدبیرونه شوی دی د تاوان زیرمه ورکاندی نو بیا د وضعی د تقاضو سره سم دغه احتیاطی تدبیرونه بدلېدی یا لیری کېدی شي.

اته څلوېښتمه ماده:

هغه پانی چه په احتیاطی تدبیرونو پورې اړه لری د دعوی په دوسیه کښی ایښودل کیږي.

۲۲ د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

ب: زیرمی

نهه څلور پښتمه ماده:

تجارتی محکمی صلاحیت لری چه د مقابل لوری او در پیمگړو کسانو د تاوان او د محکمی د لگښت او محصول پوره کولو د پاره د ضرورت په وخت کښی د زیرمی د اخیستلو په باب فیصله و کاندی.

پنځوسمه ماده:

هغه تأمینات چه په دعوی کښی ورکول کېدی شی نقدی پیسې، سهمونه، د پور اسناد، منقول، غیر منقول مالونه دی او یا د یو اعتباری بانک ضمانت دی چه د محکمی له خوا تعیین او قبلیری، د قانونی سند په اساس ضامن ورکول هم د زیرمی حکم لری.

یو پښویمه ماده:

د زیرمی غوښتونکی هم آن که بهرنی اتباع وی چه په افغانستان کښی قانونی استوگنځی نه لری په دی پر دی چه د پنځوسمی مادې مطابق زیرمه ورکاندی. دا حکم په هغو کسانو هم چلیبری چه په روانه محاکمه کښی خپل استوگنځی په بهرنیو ملکونو کښی غوره کړی.

دوه پنځوسمه ماده:

په کار دی چه د زیرمی غوښتنه یا خو د دعوی د سوړیدو سره سم او یا د محاکمی په جریان کښی چه د محاکمی ختم نه وی اعلام شوی وشی.

دری پنځوسمه ماده:

د دعوی د سوړیدو نه مخکښی زیرمی غوښتنه په دی شرط کېدی شی چه دعوی په یو رسمی سند باندی تکیه وی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۲۳

څلور پنځوسمه ماده:

که چېرې په هغه موده کېنې دننه چه محکمه ئې ټاکې د زیرمی د غوښتونکې له پلوه معین تضمین ورنه کړې شی نو داسې گڼل کیږی چه دی زیرمی له غوښتونه په شاشوی دی.

پنځه پنځوسمه ماده:

زیرمی په باب د محکمی حکم باید چه مقابل لوری ته خبر ورکړ شی او بیا اجراً کړې شی مگر هله نه! چه سمدستی خبر ورکول ممکن نه وی، یائی د اجراً ځند د غوښتل شوی زیرمی د تاوانیدو یا زیانیدو سبب کیږی. په دی صورت کېنې اول د زیرمی حکم په ځای کیږی او بیا ورپسې خبر ورکول کیږی.

شپږ پنځوسمه ماده:

که چېرې د زیرمی علتونه له منځه لاړشی نو مربوطه محکمه د زیرمی ورکوونکې د غوښتنې په اساس د زیرمی د لیری کولو حکم ورکوی، او که چېرې د محکمی حکم د زیرمی د دعوگیر د اصلی دعوی د بطلان په باب صادر شی، نو تأمینات پخپله له منځه ځی.

اووه پنځوسمه ماده:

د تأمیناتو د منلو یا نه منلو په حکم چه د مربوطی محکمی له خوا صادر شی مرافعه او تمیز نه شی غوښتل کیدی.

اته پنځوسمه ماده:

که چېرې په زیرمی غوښتونکې باندې د محکمی له خوا د بطلان حکم وشي مقابل لوری کولی شی چه د زیرمی دورکولو په چاره کېنې چه ورته کوم تاوان اوښتی وی چی هغه له ده نه وغواړی.

٢٤ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

نه پنخوسمه ماده:

د زیرمی د اعتباریتوب او بی اعتباری. یا د کفایت او نا کافی توب په سرد پیینی شوی اختلاف پریکړه به هغه محکمه کوی چه په اصل د عوی باندی دغور کولو وظیفه ور په غاړه وی.

شپیتمه ماده:

که په زیرمی کنبی ورکړی شی یو معین عین وی او څارنی لاندی نیول ئی ممکن وی نو محکمه دا نه شی کولی چه د هغه په ځای نورمال د څارنی لاندی ئی ونیسی.

یوشپیتمه ماده:

که چبری په زیرمی کنبی ورکړی شی یا خومعین عین نه وو او یا که ووخو دڅارنی لاندی نیول کیدی نه شو، نو محکمه کولی شی چه د غوښتل شوی زیرمی د قیمت هو مره مال د مدعی علیه له شتمنی څخه ترڅارنی لاندی ونیسی.

دوه شپیتمه ماده:

هغه څوک چه د زیرمی د پاره ضامن ورکول کیږی، کیدی شی چه یو تن یا څو کسان وی. که چبری ضامنان ډیر وو نو هر یو په دی پردی چه په ضمانت لیک کنبی دا خبره ښکاره ولیکی چه دده د زیرمی د څومره اندازی ضمانت کړی دی او که داسی ئی و نه کړل نو هر یو مسلسل مسئولیت لری.

دری شپیتمه ماده:

دا لاندینی کسان بی د مقابل لوری له رضا د ضامن په توگه قبلیدی نه شی:

- ١- د دولت او ښاروالیو مامورین.
- ٢- هغه کسان چه وظیفوی مصئونیت لری.
- ٣- د مؤکلینو دپاره خپل د دعوی وکیلان.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۲۵

څلور شپيتمه ماده:

څوک چه د زیرمی ضامن ورکوی په کار دی چه خپل ضامن محکمی ته راولی او یا اصولی ضمانت لیک محکمی ته وړاندی کړی. څوک چه ضامن ورکوي هغه په دی پر دی چه د هغی د محکمی په وړاندی چه ضمانت پکښې لیکل کیږی د خپل ضامن یا ضامنانو مالی اعتبار ثابت کړی. که چیری یو اعتباری بانک یا تجارتی شرکت ضمانت و کاندی او محکمه د دغه بانک او شرکت مهر یا امضاً پیژنی نو محکمی ته ئې د اصولی ضمانت خط د لیکلو په وخت کښې د نمایندگانو د راتلو ضرورت نه شته.

پنځه شپيتمه ماده:

د هغه ضامن ضمانت چه په سر شخصاً محکمی ته حاضریری د دعوی د ضبط په کتاب کښې ساتل کیږی په ده امضاً کیږی او دا ضمانت لیک د رسمی ضمانت لیک حکم لری.

شپږ شپيتمه ماده:

که چیرې غیر منقول مالونه د محکمی له پلوه تر څارنی لاندی نیول شی نو د محکمی دفتر په دی پر دی چه د زیرمه وال د نوم، شهرت او د ټولو نښو نښانو او د زیرمی د نوع او تر څارلاندی نیول شوی ټول مال د خصوصیاتو لیکلی اطلاع د زیرمی د حکم د ابلاغ نه پس په دوو ورځو کښې د ننه مربوطو مراجعو ته ور کړی.

اووه شپيتمه ماده:

د څارنی لاندی د غیر منقول مالونو نیول په کار دی چه په داسی طریقو وشی چه په مقرراتو کښې په صراحت ذکر وی.

اته شپيتمه ماده:

د مالونو او شیانو مهرولاک کول، یائی د ضمانت په اساس پخپله د عوه والو یا دریمگړو کسانو ته سپارل د محکمی په نظریه پورې اړه لری.

۲۶ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

نهه شپيتمه ماده:

د تجارتی هتیی، د شیانو او منقولو مالونو مهرولاک کول چه د ضرورت په وخت کښې د محکمی د حکم له مخه کیږی په کار دی چه دغه کار د محکمی د یو غړی، منشی او ددغی ناحیې د مدیرنه دیو جوړې دری کسینز هیئت له طرفه او ښه به داوی چه دواړه خواوی هم حاضرې وی وشی، او که داسی نه وی نو که یوه خوا نه وی یا دواړه خوا وی نه وی نو هم عملیات اجراء کېدی شی.

اویایمه ماده:

دیوی سیمی انضباطی مامورین، سرای داران او شوکی داران دوظیفی د غوښتنی له مخه د هغو شیونو او مالونو په ساتنه مؤظف دی چه د محکمی له خوا مهر ولاک او دڅارنی لاندی نیول شوی وی، ددغه مهرولاک ماتول بی دمحکمی له اجازی منع دی او که شوک دا کار وکړی نو هغه یواځې دا نه چه د مربوطو مقاماتو د جزائی تعقیب لاندی راځی بلکه د تجارتی مربوطی محکمی له خوا پری دپښن شوی تاوان ور کولو حکم هم خیزی.

یو اویایمه ماده:

د څارنی لاندی دداسی مالونو نیول چه تلف کیږی منع دی په کار دی چه داسی مالونه په (۶۹) ماده کښې د ذکر شوی دری کسینز هیأت په لاس خرڅ کړی شی او قیمت ئې تر څارنی لاندی و نیول شی.

دوه اویایمه:

په هر وخت چه منقول یا غیر منقول مال د څارنی لاندی نیول کیږی او داسی احتمال وی چه که څارنه جاری پاتی شی نو کیدی شی چه یا خو مال تلف شی او یا ئې بیه را کوزه شی نو هریوه خوا حق لری چه ددغه مال د خرڅلاو غوښتنه وکړی خو که چېرې مقابل لوری د مال په خرڅلاو خوښ نه وو او کوم تاوان چه د مال څارلې د اجاری ساتلو له کبله پښنیده، هغه ئې قبلالوه نو دهمده په خوښه به رفتار کیږی.

۲۷ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

د خرڅون په صورت کښې به د مربوطې محکمې مامور د خرڅون کتنه کوی او د خرڅ شوی مال قیمت به د محکمې یا یو اعتباری بانک په خزانه کښې امانت ږدی. مقابل طرف هم د خرڅلاو په وخت کښې دکتنې کولو حق لری.

دری اویایمه ماده:

کله چه زیرمه و امل یا دده ضامن د زیرمی ورکولو د حکم د اجرا په وخت کښې پر دی مال د خپل مال په نامه تیرکړی او څار لاندی ددغه مال د نیولو په باب اجراءات هم وشی نو د زیرمی غوښتنوال د مال څښتن ته د اوبښتنی تاوان په ورکولو پر نه دی او د مال څښتن به د اوبښتی تاوان دپاره فقط هغه سړی ته مخ اړوی چه دده مال یې د خپل مال په نامه تیر کړی دی.

څلور اویایمه ماده:

که چېرې هغه مالونه یا نقدی پیسی چه د څار لاندی نیول کیږی. له درېیمگړی سړی سره وی، یا دڅارنې موضوع یوه داسی غوښتنه وی چه د زیرمه وال ئې له یو درېیمگړی څخه لری نو د څارنې په باب د حکم اطلاع به د محکمې له پلوه دغه شخص ته ورکوله کیږی او هغه ته د محکمې له خوا ددغه حکم درسیدو یورسید لیک به هم تری اخیستل کیږی او دا ټولې خبرې به د زیرمی ورکوونکی ته رسول کیږی.

پنځه اویایمه ماده:

که چېرې دغه درېیمگړی شخص د ټول مال یا د مال له یوی برخې یا طلب نه منکروی نو په کار دی چه ددغه موضوع خبر هغه محکمې ته چه د څارنی حکم ئی راویستلی وی د څارنی د حکم له ابلاغه پس په دوو ورځو کښی د ننه و رسول شی او که داسی ئی و نه کړل نو دی به د مال یا طلب دورکړی ذمه واروی.

۲۸ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

شپږ اويايمه ماده:

که چېرې د زيرمی غوښتنوال دا ثابتنه کړي چه د څارنی لاندی د نیولو په باب د محکمی د حکم د صادریدو په وخت کښې ئی له درېیمگړی سره مال یا طلب موجود وو او هغه په دروغه منکر شوی دی او یا داچه دغه درېیمگړی سړی د مال یا طلب له ورکړی نه چه ورسره دی ډډه وکړی نو د مربوطه محکمی په حکم به عین دغه مال او یا دهغه سره برابر مال دده له ماله څخه اخیستل کیږی. که چېرې داسی وی چه مال ئی به لاس نه راځی تر څو چه ئی مقابل لوری ته اوبنتی تاوان پوره کړی نه وی د محکمی په حکم به بندی وی.

اووه اويايمه ماده:

د زيرمی غوښتنوال د هغه مال نه چه د څارنی لاندی نیول شوی دی دخپل پور په باب د فایدی اخیستلو په کار کښې تر نورو غوښتنوالو باندی د مخکښی والی حق لری.

نهم فصل خبرول او راوستل

اته اويايمه ماده:

هغه مدعی یا مدعی علیه چه د محکمی په قضائی ونډ کښې هستوگنه نه لری په دی مکلف دی چه ددعی محکمی په قضائی ونډ کښې د ننه ځای وټاکي چه د خبرولو او راوستلو چاره ئی آسانه شی.

نه اويايمه ماده:

هغه څوک چه په محکمه کښې د دعوی د وړاندی کولو دځان دڅغورولو اهلیت نه لری د محکمی له پلوه خبر دهغوی قانونی ښکارندویا نو (ممثلینو) ته ورکول کیږی.

د تجارتي محاکمو د اصولو قانون ۲۹

اتيايمه ماده:

حقوقی اشخاصو ته خبر د هغوی د بنکارندویانو په نامه ورکول په کار دی.

يو اتيايمه ماده:

د یوې تجارتخانی د معاملاتو نه د راپور ته شوی دعوي په باب خبر هغه چا ته ورکول کیږي چه ددغی تجارتخانی چاری اداره کوی.

دوه اتيايمه ماده:

په هغو دعوو کښی چه وکیل ئی وړاندی کوی، خبر وکیل ته ورکول کیږي.

دری اتيايمه ماده:

که چېرې هغه څوک چه خبر ورکول کیږي د خبر د پانی اخیستلو نه ډډه وکړي نو د محکمی خبروال به د کوشی د دوو کسانو په مخکښی یوځل بیا دغه پانه ده ته بنیئی او که هغه بیا هم وانه خیسته نو داپښنه به د خبر په پانه کښی لیکل کیږي او بیا پانه د دغو دوو کسانو او خبروال د لاس لیک نه وروسته د محکمی دفتر ته سپارله کیږي او دغه سړی به چه خبر ورته شوی دی د محکمی په امر د پولیس په لاس راغوبنتل کیږي.

څلور اتيايمه ماده:

په یو پردی هېواد کښی د خبرولو کار د افغانستان د خارجه چارو د وزارت له خوا د همدغه هېواد د واکمنو مقاماتو په وسیله کیږي.

پنځه اتيايمه ماده:

د چا چه هستو گنځی یا دیره ځای معلوم نه وی هغوی ته خبر د اعلان په توگه کیږي.

۳۰ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

شپږ اتیایمه ماده:

هغه خبر چه د اعلان به شکل د محکمې په فیصله د موجه اسبابو د یادونی سره صادریری اجرایی دالاندی شرطونه لری:

الف: هغه پانی چه اعلانیږی داعلان د نېټې تر پایه پورې به د محکمې په دیوال ځورنډي وی.

ب: د خبر پانه باید چه د قضائی ونډ د کرنې په دننه رسمی جریده کښې اعلان شی.

څو پورې چه داسی رسمی جریده تأسیس کیږی د خبر پانه به د محکمې د قضائی ونډ دننه په یوه داسی جریده کښی چه محکمه نی ټاکی اعلانیږی.

اووه اتیایمه ماده:

په کار دی چه په اعلان کښې ددواړو خواوو نومونه او پوره پته، ددعوی موضوع، د اعلان صادریدو ځای او که په اعلان کښې د حاضریدو حکم هم وی نو د حاضریدو ځای، ورځ او ساعت دی ولیکل شی.

اته اتیایمه ماده:

که چېرې مقابل لوری په راډیو کښې د اعلان د خپریدو لگښت په غاړه واخلي نو د خبرپانه په راډیو کښی اعلانیډی شی خودا اعلان به تش د پوهولو دپاره وی او قانونی اعتبار یواځی هغه اعلان لری چه په شپږ اتیایمه ماده کښې دښودل شوی لازی مطابق شوی وی.

نهه اتیایمه ماده:

د مدعی او مدعی علیه نه پرته چه کوم اشخاص دمحکمې دقضایی ونډ نه بهر په افغانستان کښې اوسی، هغه محکمه چه په دعوی بانډې غور کوی د خبر پانه هغوی ته د هغی محکمې په لاس ددی قانون په حکمونو برابر ورلیږی چه دوی دهغی د قضائی سیمی دننه هستوگنه لری، محکمه واک لری په هغو حالاتو کښې چه لازمه وگڼی

۳۱ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

د خبر پاڼه دهغه خوا په موافقه او لگښت چه خبر د هغه په بنسټگره وی نوموړی خلکوته تیلگرامی ورواستوی.

نوی یمه ماده:

د خبرپاڼی په گڼ شمیرپه کار دی، چه یوه ئی په مربوطه دوسییه کښی وساتله شی او نوری ئی هغو کسانوته وسپارلی شی چه خبر ورته ورکول کیږی.

یونوی یمه ماده:

د خبر پاڼه باید چه دا لاندی نکتی ولری:
الف: چاته چه خبر ورکول کیږی د هغه نوم مکمل شهرت او د پوره پته ښودنه.

ب: په څرگند ډول د راغونښتلو د علت ښودنه.

ج: دراغونښتل شوی د راتلو ورځ او ساعت ښودنه.

د: د محکمی نوم او پته ښودنه.

ه: د رئیس اومنشی لاس لیک او د محکمی مهر.

دوه نوی یمه ماده:

هغه څوک چه محکمی ته راغونښتل کیږی په کار دی چه پخپله حاضر شی، یا خپل قانونی وکیل ورته راو لیږی او که د نه راتلو دپاره کوم په عقل برابر عذر لری نو باید چه د راتلو دپاره ده ته د ښودل شوی ساعت نه څلپړیشت ساعته آگاهو دی دخپل دغه عذر اطلاع محکمی ته ورسوی. که چیری محکمه په سر د یو چا راتلل ضروری گڼی او د وکیل راتلل ئی کافی نه بولی نو په کار دی چه د راغونښتو په پاڼه کښی دغه ټکی څرگند ولیکی چه په دغه صورت دغه په سر راغونښتل شوی شخص پخپله محکمی ته حاضر شی.

دری نوی یمه ماده:

که چیری هغه څوک چه په سر راغونښتل شوی دی په داسی ځای کښی هستوگنه لری چه په دعوی باندی دغور کوونکی محکمی د قضائی

۳۲ د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

ونډ نه بهر وی نو محکمه کولی شی چه هغه اظهارات ددی قانون په حکمونو برابر د قضائی نیابت په اساس واخلی.

لسم فصل د غونډو سمون

څلورنوی یمه ماده:

محاکمه په تجارتی محکمو کښې په ښکاره کیږی.

پنځه نوی یمه ماده:

د ادارې او انضباطی چارو څارنه، دغه شان ددی قانون په ښودلو پولو کښی دننه د غونډو سمون او ترتیب د محکمی درئیس وظيفه ده. د محکمی رئیس په دواړو خواوو کښی هری یوی ته د بیان او اظهار موقع ورکوی، هغوی د زیاتی پاتی وینا څخه منع کوی او څوک چه د غونډی په سموالی کښې گډوډی را پیدا کوی هغوی له محکمی څخه وباسی. که چېری څوک په محکمه کښی یو ناوړه کار وکاندی محکمه ورته ددی قانون په حکمونو برابر انضباطی جزاء ورکوی. دغسی انضباطی فیصلی غوتی (قطعی) پریکړی دی چه مرافعه او تمیز پری نه شی غوښتل کیدی.

شپږ نوی یمه ماده:

د دعوی دواړه خواوې یا دهغوی وکیلان پدی مکلف دی چه خپله دعوی یا د دعوی دفع په دوو نسخو کښی محکمی ته وړاندی کړی د محکمی منشی د محکمی د رئیس له امره سره سم هغه د دعوی لیکلو په کتاب ثبتوی که چېری دعوی له یوه په زیاتو کسانو باندی وی نو په کار دی چه زیاتی نسخی د شخص په سر یوه یوه ویشی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۳۳

اووه نوی یمه ماده:

د دعوی د بهیر په وخت کښې د محکمی منشی ددغی دعوی په باب ټولې پابنې لکه د پوهانو نظریه د شاهدانو ویناوې او نور ددعوو لیکلو په کتاب کښې ثبتوی.

اته نوی یمه ماده:

د دعوی دواړه خواوې یا د هغوی وکیلان کولی شی چه د رئیس په اجازه د محکمی د منشی د څارنې لاندې د خپلې لاجبې په باب دوسیې او د دعوو د لیکلو کتاب ولولی.

نهه نوی یمه ماده:

د مدعی او مدعی علیه د جوابونو ورکولو موده د محکمی له ځوابنودله کیږی خو دغه موده له یوی میاشتی نه زیاتیدلی نه شی.

سلمه ماده:

په هغه موده کښې چه د مدعی او مدعی علیه د جوابونو د پاره د محکمی له خوا بنودل شوی ده د دواړه خواو د دلیلونو له اوریدلو ورسته د مربوطه محکمی له پلوه لږیدی او ږیریدی شی.

یوسلو یوومه ماده:

په نه نو یمه اوسلمه ماده کښې یاده شوی موده هغه چاته له ابلاغیه وروسته چه مهلت ورکړی شوی دی شروع کیږی.

یوسلو دوه یمه ماده:

که چیری دهغه سړی هستوگنڅی چه ورته مهلت ورکړی شوی دی د محکمی دقضائی ونډ نه بهر وی، نو په هرو دوولسو میلیو پسی یوه ورځ د زیات مزله مهلت ورکول کیږی.

یوسلو درپیمه ماده:

دهغه مدعی او مدعی علیه د جواب موده چه په افغانستان کښې معلوم دیره ځای نه لری، دخپلی محکمی له خوا ورته د یوی نه

۳۴ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

ترخلورو میاشتنو پورې ټاکله کیږي او د محکمی له خوا په جریډو او راډیو کښی د وروستی اعلان د خپریدو له نښتې څخه شپږ اتیایمی اواته اتیایمی مادی مطابق شروع کیږي.

یوسلو څلورمه ماده:

که چیرې په یوه دعوی کښی مدعی او مدعی علیه گڼ کسان وي، نو ترټولو اوږده موده چه کوم یوه ته ورکوله کیږي، ټول په هغی کښی شامل دی.

دوه یم باب

لومړنی مرحله

لومړی فصل

په ابتدائی محکمه کی ددعوو وړاندی کول

یوسلو پنځمه ماده:

کله چه محکمه د یوی دعوی د شروع کیدو حکم وکړی او د محکمی د دفتر ټاکلی محصول تحویل کړی شی، نو دعوی له همدغی نښتې سوره شوی گڼل کیږي.

یوسلو شپږمه ماده:

په کار دی چه د دعوی سورولو غوښتنه په یوه چاپی عریضه کښی چه رسمی دائروته د مراجعی د پاره ټاکلی شوی دی ولیکله شی، که چاپی عریضه نه وی نو باید چه په غوښتنلیک باندی د دوو افغانیو د صکوکو ټکټ ولگول شی.

یوسلو اوومه ماده:

د دعوی سورولو په غوښتنه کښی باید چه داتکی روښانه وی:

۱- د مدعی مکمل شهرت یعنی:

الف: د مدعی نوم او دهغه د پلار نوم.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۳۵

ب: د تذکری لمر او تاریخ ئی.

ج: دیره ځای ئی.

د: کار او کسب ئی.

۲- د مدعی علیه یا مدعی علیهم مکمل شهرت.

۳- د هغه شی تعیین چه په دعوی کبسی پروت وی.

۴- د غوښتنې نېټه.

۵- اصل ادعا.

یوسلو اتمه ماده:

مدعی په دی مکلف دی چه د هغو پانېو او سندونو تصدیق شوی نقل چه دی پری استناد کوی د دعوی سورولو د غوښتنی سره یو ځای د محکمی دفتر ته وسپاری. که چپری محکمه لازمه وگڼی نوله خپله پلوه یا د مدعی علیه په غوښتنه کولای شی چه مدعی ته وواپی چه اصل پانې محکمی ته وښیه.

یوسلو نهمه ماده:

که چپری د دعوی سورولو غوښتنه د وکیل په لاس محکمی ته وړاندی شوی وې نو په کار دی چه وکالت پایه هم ورسره یو ځای وی.

یوسلو لسمه ماده:

د دعوی سورولو د غوښتنی د رسیدو سره سم په کار دی چه منشی هغه د محکمی په دفتر کبښې ثبت کړی او د دواړو خواوو د مکمل شهرت، د غوښتنن لیک د تاریخ او د ورسره پانېو رسید مدعی ته ورکړی.

یوسلو یوولسمه ماده:

که چپری د دعوی سورولو غوښتنن لیک د یوسل پنځمی، یوسل شپږمی او یوسل اوومی مادی د ښودنی سره سم نه وی تیار شوی، نو د محکمی منشی د غوښتنن لیک د رسیدونه پس په پنځو ورځو کبسی دننه دننه دهغه نواقص د محکمی د رئیس له نظره تیروی او د رئیس

۳۶ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

په امر دغه غوښتن لیک د نیمگړتیا پوره کولو د پاره مدعی ته بیرته ورکوی.

یوسلو دوولسمه ماده:

مدعی حق لری چه د دعوی سورولو نه پس هر کله چه وغواړی د محکمی په اجازه دعوی پریردی. که چیری محکمی ته دا ښکاره شی چه دی دا دعوی د بدنیتی له مخه پریردی نو مکلفه ده چه ده ته د دعوی پرینودلو اجازه ورنه کړی، بلکه دی به مکلفوی چه یا له دعوی نه ابراء و کاندی او یائی جاری و ساتی د دعوی پرینودلو د اجازی په حالت کښی مدعی پدی مکلف دی چه مقابل لوری ئی څومره تاوانی کړی دی. که چیری مدعی علیه بی غواړی او محکمه ئی تشخیص وکړی چه هغه مدعی علیه ته ورکړی د دعوی پرینودلو محصول کټ مټ د دعوی نه دابرا د محصول هومره دی.

یوسلو دیارلسمه ماده:

مدعی د مدعی علیه د رضانه پر ته دا نه شی کولای چه خپله دعوی د سوریدلو نه پس پراخه کاندی.

دوه یم فصل لومړنی اعتراضونه

یوسلو څوار لسمه ماده:

لومړنی اعتراضونه دادی:

- ۱: د محکمی د صلاحیت نه لرلو ادعا.
- ۲: د دعوی سورولو په باب د مدعی د قانونی اهلیت یا صلاحیت نه لرلو ادعا.
- ۳: په مدعی علیه پوری د سوری شوی دعوی داری نه لرلو ادعا.

د تجارتي محاکمو د اصولو قانون ۳۷

۴: ددی خبرې ادعا چه سورې شوی دعوی یوځل پخوا د همغو کسانو ترمنځ چه په دی دعوی کښې دواړه خوا وی دهغو په ځای ولاړی دی خپل جریان تیر کړی او د یوی واکمنی محکمی له خوا په دغه باب غوټ پریکړی حکم وتلی دی.

۵: ددی خبرې ادعا چه سوره شوی دعوی د وخت تیریدو د قید لاندی راغلی ده.

۶: ددی خبری ادعا چه سوره شوی دعوی په یوه بله داسی تجارتي محکمه کښی هم دائره ده چه کټ مټ ددی محکمی هومره صلاحیت لری.

۷: د دی خبری ادعا چه سوره شوی دعوی د یوی بلی داسی دعوی سره پيوند لری چه په یوه بله محکمه کښی دائره ده او په کار دی چه دا دعوی قانوناً هغلته غوڅه شی.

یوسلو پنځلسمه ماده:

که چیری د یوسل او څوارلسمی مادی دوهمه، دریمه، څلورمه، پنځمه فقره ثابته شی نو په کار دی چه محکمه په دعوی بانندی دغور کولو نه ډډه وکړی او د رد حکم وکړی.

یوسلو شپاړسمه ماده:

که چیری د یوسلو څوارلسمی مادی اوله، شپږمه او اوومه فقره ثابته شی نو په کار دی چه محکمه په دعوی بانندی دغور کولو نه ډډه وکړی او د دعوی دوسیه هغی محکمی ته چه تعلق ورپوری لری په لسو ورځو کښی د ننه له حکم کولو نه پس د غور د پاره ولیږی خوهله نه! چه یوی خوا د یوسلو اووه لسمی مادی د حکم سره سم د جار وتلو (استیناف) غوښتنه کړی وی.

یوسلو اووه لسمه ماده:

د دواړو خواو نه هره یوه چې د محکمی حکم دهغی خلاف وی، کولی شی چه د ابتداییه محکمی د فیصلی د لیکلی خبر نه پس ترشلو

۳۸ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

ورځو پوری مرافعه و غواړی او که د مرافعه محکمی په فیصله ئی قناعت و نه شی د مرافعه محکمی د فیصلی دلیکلی خبرنه پس په لسو ورځو کینی تمیز و غواړی.

یوسلو اتلسمه ماده:

که چبری په یوسلوڅوارلسمه ماده کینی راغلی اعتراضونه د دعوی په اصل موضوع باندی د غور کولو نه مخکینی نه وی وړاندی شوی نو په دعوی باندی د غور کولو او د محاکمی په جریان کینی نه شی اوریدل کیدی.

یوسلو نولسمه ماده:

د مدعی علیه لومړنی اعتراضونه په هغه موده کینی دننه چه په اصلی موضوع باندی د اعتراضونو په باب په درېیم فصل کینی ټاکل شوی ده، مدعی ته رسول کیږی او پخپله ټاکلی موده کینی دننه د مدعی نه ځواب اخیستل کیږی.

درېیم فصل

د اصل موضوع په باب اعتراضونه

یوسلو شلمه ماده:

که چبری مدعی یا دهغه وکیل لومړنی اعتراضونه وړاندی کړی، نو پدی مکلف دی چه د اصل موضوع په باب خپل ځواب ده ته د خبر ورکولو له تاریخه و وروسته د پنځلسو ورځو په ترڅ کینی او یا په هغه موده کینی د ننه چه د محکمی په خوښه د پنځلسو ورځو نه زیاته ټاکل کیږی په دوو نسخو کینی تیار کاندی او د خپلو ټولو هغو اسنادو سره چه په لاس کینی ئی لږی او دی پری تکیه کوی محکمی ته وړاندی کړی.

د محکمی منشی د ده د ځوابونو یوه نسخه د دعوو ضبطولو په کتاب ثبتوی او بله نسخه ئی د رسید په بدل کینی مقابل لوری ته

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۳۹

ورکوی او په وړاندې شویو سند و نو د محکمی مهر لگوی، محتویات ئی د دعوو ضبطولو کتاب ته رسوی او اصل سندونه د رسید په بدل کښی بیرته خپل خاوند ته ورکوی چه د ضرورت په وخت کښی ئی محکمی ته وښی.

یوسلو یو ویشتمه ماده:

په تجارتی ابتدائیه محکمو کښی اوادعا د مدعی او مدعی علیه مدافعه زیات نه زیات دری واری د دواړو خواو ترمنځ غیر کیږی.

څلورم فصل جوابی دعوی

یوسلو دوه ویشتمه ماده:

مدعی علیه حق لری چه د مدعی د دعوی په مقابل کښی دی هم ددعوی اقامه وکړی او په کار دی چه دا دعوی له اصل دعوی سره په منشأ کښی شریکه وی او د اصل دعوی په باب تصمیم په هغی باندی تاثیر اچوی.

یوسلو درویشتمه ماده:

په کار دی چه په جوابی دعوی کښی د اصل دعوی د دفعی نه علاوه په مدعی نوی دعوی هم وی.

یوسلو څلیرویشتمه ماده:

په کار دی چه جوابی دعوی د یوی ځانگړی غوښتنی په موجب سوره کړه شی.

یوسلو پنځویشتمه ماده:

که چیری د مدعی علیه دعوی جوابی نه وی، نو محکمه به په ځانگړی صورت په دعوی غور کوی او که چیری په دغه دعوی

۴۰. د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

باندی غور کول د دغی محکمی په صلاحیت کښی نه و نو محکمه به د یوی فیصلی په اساس خپله ناصلاحیتی په دغه باب اعلانوی.

یوسلو شپږ ویشتمه ماده:

په جوابی دعوی کښی دادعا او دواړو خواوو د دفعو په باب د دی قانون د یوسلو شلمی مادی حکم چلیږی.

یوسلو اووه ویشتمه ماده:

که چیری مدعی خپله اصل دعوی د یوسلو دوولسمی مادی د حکمونو سره سمه پرینوده نو د جوابی دعوی مدعی کولی شی چه خپله دعوی د دی قانون د احکامو سره سم جاری وساتی.

پنځم فصل

په دعوی باندی غور

یوسلو اته ویشتمه ماده:

محکمه د دعوی په هره مرحله کښی کولی شی دواړه خواوی یا د هغوی وکیلان را وغواړی او یو د بل په مخکښی د دوی ویناوی د هغه کښالی په باب چه اختلاف پری پښی دی اوریدی او د څلوېښتمی مادی د پاملرنی سره سره دوی ته د صلحی کولو تشویق ورکولی شی.

یوسلو نهه ویشتمه ماده:

د دواړو خواوو ترمنځ د یوسلو یوویشتمی مادی سره سم د ادعا او د فعی دواړندی کیدلونه پس که چیری محکمی ته دا ثابتی شی چه په دعوی باندی کافی څیړنه او غور شوی دی او اوس پری د حکم د صادریدو وخت دی نو دواړو خواو ته د غور د ختمیدو خبر ورکوی او که داسی نه وه نو د ضرورت په وخت دواړه خواوی راغواړی او د نیمگړی برخو په باب تری توضیحات غواړی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۴۱

یوسلو د پرشمه ماده:

د دواړو خواوو د حاضرولو د پاره چه محکمه خومره موده ټاکي د هغی زیاته اندازه لس ورځی ده، د مزله د اوردوالي له امله به محکمه ددی قانون د حکمونو سره سم په اصله موده باندي یوخه وخت زیاتوی، په فوق العاده حالاتو کښی محکمه پخپله او یا د دواړو خواوو نه د یوی په غوښتنه د حاضر و لوموده اوردولی شی.

شپږم فصل شاهدی

یوسلو یو د پرشمه ماده:

د دعوی د دواړو خواوو نه هر یو چه د شاهدانو په شاهدی باندي تمسک کوی په دې مکلف دی چه محکمی ته د خپلی ادعا وړاندي کولو په وخت کښی د مکمل شهرت، پتی او شمیر سره د شاهد د نامه یا شاهدانو د نومونو لست محکمی ته وړاندي کړی. دغه متمسک حق نه لری چه د غور په وخت کښی د نو یو شاهدانو او یا د هغو شاهدانونه غیر چه ده ئی نومونه مخکښی محکمی ته سپارلی دی د نورو شاهدانو نومونه وښی. محکمه د غور په وخت کښی په شهادت متمسکه خوا په دی مکلفوی ټول ښوولی شاهدان یا د هغو له جملی ځینی کسان چه محکمه ئی خوښ کړی په هغه تاریخ چه محکمه ئی ښی، راولی.

د ضرورت په وخت کښی پخپله محکمه هم ښودل شوی شاهد یا شاهدان غوښتلی او راوستلی شی.

یوسلو دوه دیرشمه ماده:

که چبری شاهد د یو بلی قضائی محکمی په و نډ کښی هستوگنه لری، نو هغه محکمه چه په دعوی غور کوی، د هغی محکمی نه چه دی پکښی اوسی د اغوښتنه کولی شی چه د قضائی نیابت په اساس

۴۲ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

شاهدی واورى او د شاهدانو ویناوى ثبت کړې او د نتیجې اطلاع رسماً هغې محکمې ته ورکړې چه په دعوى غور کوی.

یوسلو دری دپرشمه ماده:

شاهد به د شرطونه لری:

الف: عاقل به وی.

ب: عمر به ئی له اتلسو کلونو کم نه وی.

ج: محجور به نه وی.

د: د شاهدی نه مخکښی به ئی کوم جنایت نه وی کړی.

ه: د چا دپاره چه شاهدی وایی د هغه سره به د زوجیت یا د لومړې او دوه یمې درجې خپلولی نه لری، نوکریا با دار به ئی نه وی او دده د گوزاری زیرمه به د هغه په غاړه نه وی.

و: په چا باندی چه شاهدی وائی د هغه سره به ئی داسی دشمنی نه وی تیره شوی چه دلیل پری موجود وی.

ز: دده او هغه چا په منع کښی به چه دی پرې شاهدې وائی، د شاهدی. په وخت په کومه محکمه کښې حقوقی یا جزائی دعوی روانه نه وی.

یوسلو څلور دپرشمه ماده:

د دعوه والو هره خوا د یوسل دری دیرشمې مادې د (ه) (و) او (ز) فقرو په اساس شاهد رد ولی شی.

یوسلو پنځه دپرشمه ماده:

هغه خوا چه د شاهد ردول غواړی په کار دی چه د رد غوښتنه د شاهدی. نه مخکښی محکمې ته وړاندی کړی او دلیلونه هم وښی. که چبری محکمه د رد علت صحیح وگڼی نو د شاهد شاهدی نه شی اوریدلی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۴۳

یوسلو شپږ دېرشمه ماده:

که شاهدان گڼ وو نو محکمه به د هر یوه شاهدی یواځې او د نورو نه بیله اوری.

یوسلو اووه دېرشمه ماده:

په کار دی چه شاهدان د شاهدی نه مخکښی خپل نوم، مکمل شهرت او پته وښی او ژبه وکړی چه ټول حقایق به یې له زیاتی کمی بیانوی.

یوسلو اته دېرشمه ماده:

په کار دی چه د محکمی رئیس شاهد ته د شاهدی ویلونه آگاهو هغه جزا بیان کړی چه قانون د ټگ او ناحقه شاهد د پاره ټا کلی ده.

یوسلو نهه دیر شمه ماده:

ضروری ده چی د شاهد بیان دده پخپل لیک او کتابت د دعوو ضبطولو په کتاب کی ثبت شی او په ده امضاء کړی شی، او که شاهد لیک نه شی کولی نو دده بیان به کټ مټ د محکمی د منشی له پلوه د دعوو ضبطولو په کتاب کښی ثبتیږی او تری لاندی به د شاهد گوته یا مهر د دوو کسو په تصدیق لگول کیږی.

یوسلو څلو پښتمه ماده:

د تجارتی دعوی په اثبات او پریکون کښی د شاهدی د تاثیر، ارزښت او اهمیت اندازه ټاکل د خپلې محکمی په واک کښی دی په داسی پېښو کښی چه هر یو دعوه وال د خپلې دعوی د اثبات د پاره یو اعتباری سند وړاندی کوی نو د مقابلی خوا دفع بی د اعتباری سند د لرلو او محکمی ته له بنودلو تش د شاهدانو په وسیله نه اوریډله کیږی.

۴۴ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

یوسلو یوڅلوپښتمه ماده:

ددعوی والو هیڅ لوری د شاهی ویلو په وخت کښی د شاهد بیان غندلی یا نمانځلی نشی، ددعوه والو هره خوا چه د رئیس له پلوه د خبر داری ورکولو سره هم دغسی وکړی نو له محکمی ویستل کیږی.

یوسلو دوه څلوپښتمه ماده:

که چیری شاهد په پښتو یا فارسی نه پوهیده نو د ترجمان په خوله به تری ځواب غوښتل کیږی.

یوسلو دری څلوپښتمه ماده:

په تجارتی محکمو کښی د محکمی د حکم کولو د پاره د شاهی د ضروری نصاب کمه اندازه دوه تنه دی.

اووم فصل اهل خبره

یوسلو څلور څلوپښتمه ماده:

په هغو پښتو کښی چه په یوه دعوی باندي غور کول په فنی معلوماتو پوری تړلی وی، محکمه د دعوه والو یا دعوه وال په غوښتنه او یا پخپله د دی خبری حکم کولی شی چه د پوهانو نه دی پوښتنه وشی. د محکمی په حکم کښی به دهغه موضوع څرگند ذکر چه د پوهانو عقیده پکښی ضروری ده، قیدیری او د هغی مودی ټاکل چه پوهان پکښی خپله عقیده څرگنده کړی، ضروری دی.

یوسلو پنځه څلوپښتمه ماده:

کله چه دواړه خواوی د پوهانو په ټاکلو اتفاق وی نو پوهان به د محکمی له پلوه خوښیږی، کیدای شی چه پوهان یو نفر یا ډیر کسان خوښ کړی شی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۴۵

یوسلو شپږ څلوېښتمه ماده:

د پوهانو په حیث هغه کسان خوښول په کار دی چه په مربوطه پېښه کېښې د ضروری فنی معلوماتو خاوندان وی، هغه پوهان چه د یوسلو پنځه څلوېښتمی مادې سره سم پخپله د محکمی له خوا ټاکل کېږی، ورسره ددی قانون د شهادت د فصل په یوسلو درې د پرشمه ماده کېښې دراغلو شرطونو پاملرنه هم ضروری ده.

یوسلو اووه څلوېښتمه ماده:

په هېچا باندی ددی خبری زورنه شی کېدی چه که دده خوښه نه وی هم د اهل خبره په حیث دې خپله عقیده څرگنده کړی.

یوسلو اته څلوېښتمه ماده:

د محکمی له پلوه د دواړو خواوو د بیان اوریدلونه پس محکمه هغه سوالونه ټاکي چه د پوهانو نه ئی پوښتنه په کار ده. د دواړو خواو نه د پوهانو په باب ځواب او لیک غوښتل د محکمی په وړاندی د دواړو خواوو په حضور کېږی.

یوسلو نهه څلوېښتمه ماده:

که چېرې د پوهانو د حق الزحمی په باب مخکښې فیصله نه وی شوی، نو حق الزحمه د موضوع د څومره والی، څرنگوالی او د پوهانو د وخت اود زحمت د پاملرنی سره د محکمی له خوا ټاکل کېږی.

یوسلو پنځوسمه ماده:

که د پوهانو نه پوښتنه کول د دواړو خواوو نه د یوه په غوښتنه شوی وو نو حق الزحمه به هماغه خوا ورکوی.

که چېرې د پوهانو نه پوښتنه د دواړو خواوو په غوښتنه یا پخپله د محکمی له پلوه شوی وه نو دواړه خواوی به نیمه نیمه حق الزحمه

۴۶ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

ورکوی. په دواړو صورتونو کېنې په کار دی چه په کار باندی د پوهانو د لاس پورې کولو نه اول حق الزحمه محکمى ته ورکړه شی.

یوسل یو پنځوسمه ماده:

پوهان مکلف دی چه د محکمى له خوا په بنودلی وخت محکمى ته حاضر شی او د هغو موضوعاتو په باب چه د دوی نظریه پکښی غوښتل کیږی خپلی کتنی وکړی او په هغه موده کېنې د ننه د ننه چه محکمه ئی ټاکى نتیجه پخپل لاس محکمى ته وړاندی کړی.

یوسل دوه پنځوسمه ماده:

محکمه د هغو ټکو د پوره کولو او څرگندولو د پاره چه د پوهانو گونگ و گڼل شی له پوهانو په راپور کی نیم گڼی اوڅخه بیا پوښتنه کولی شی.

د دوی د خولی توضیحات د دعوضبطولو په کتاب خپزی او د دوی نه پری د سخط اخستل کیږی.

یوسل درى پنځوسمه ماده:

په کار خو دا دی چه محکمه د پوهانو په نظریه باندی پټ په پرده کېنې خپرنه وکړی خو که ضرورت پښن شی نو محکمه د دواړو خواؤ په مخکښی د پوهانو په نظریه څپي نه کولای شی.

یوسلو څلور پنځوسمه ماده:

د پوهانو نظریات د رایو د ډیرنبت په اساس اخستل شی او د تجارتی دعوو په پریکون کېنې د قرینې په حیث پیژندل کیږی.

یوسلو پنځه پنځوسمه ماده:

که چیری محکمه د پوهانو نظریی ته اعتبار ور نه کړی نو بیا هم یو ځل نوی پوهان ددی فصل د حکمونو سره سم ټاکلی شی.

اتم فصل

سندونه

یوسلو شپږ پنځوسمه ماده:

په هغه صورت کېنې چې قانون په تجارتي محکمو کېنې د یوی ادعا د ثبوت دپاره یو ډولو معین دلیل څرگند او په گوته کړی وی نو د هغی ادعا ثبوت په بل ډول دلیلونو نه شی کیدی.

یوسلو اووه پنځوسمه ماده:

هغه مسایل چې ثبوت ئی د دواړو خواوو په اتفاق په معینو دلیلونو منل شوی وی د هغو د ثبوت دپاره نور دلیلونه منل کیدی نشی خو پدی شرط چې د دواړو خواوو اتفاق د قانونی حکمونو نه مخالف نه وی.

یوسلو اته پنځوسمه ماده:

په دی قانون کېنې د جعلیت د ذکر شویو حکمونو له پاملرنی سره سم هغه دفعی چې په سند باندی مستندو دعوو په مقابل کېنې مینځ ته راځی په کار دی چې په سند باندی مستند وی.

یوسلو نهه پنځوسمه ماده:

ددی لاندی حالتونو په هر صورت کېنې شاهد وړاندی کیدی شی:
الف: په داسی معاملو کېنې لکه اور لگیدل یا ټکر چې سند اخستل پکېنې یا خو ناممکن او یا خورا ډیر گران کار وی.
ب: په هغو چارو کېنې چې د دواړو د ایجاب یا وضعیت له کبله پکېنې د سند تیارول د عرف او چال چلند تقاضا نه وی.
ج: د جبر او حیلی د پېښیدو په حال کېنې.

۴۸ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

یوسلو شپیتمه ماده:

که چیری د یوی ناڅاپی پینښی، یا د جبر د سببونو یا دور کیدلو له کبله د یو سند له منځه تللو په باب زړه منلی دلیلونه او قرینی موجودی وی نو په شاهی بانندی د دعوی اثبات کیدی شی.

یوسلو یوشپیتمه ماده:

هغه سندونه چه د داسی مقاماتو له خوا اصولاً ترتیب او تصدیق کیږی چه د قانون له مخی د هغو د تیارولو واک لری نو د تجارتی محکمو په وړاندی تر هغه وخته پوری اعتبار لری چه خلاف ئی ثابت شوی نه وی خو که محکمه ئی مشبوه وگنی نو مشی ئی پخپله له هغه مقامه چه دائی تیار کړی دی رسماً راغواړی:

دغه شان که اشتباه د سند په تصدیق کینبی موجوده وی نو محکمه ئی پخپله تصدیق رسماً له هغه مقامه راغونښتی شی چه دغه تصدیق ئی کړی دی.

یوسلو دوه شپیتمه ماده:

هغه سندونه چه له افغانستانه بهر تیار شوی وی هله پری اعتبار کیدی شی چه د دوه دیرشمی مادی له حکمه سره سم تیار شوی او تصدیق شوی وی.

یوسلو دری شپیتمه ماده:

هغه غیر رسمی سندونه چه په محکمو کینبی د هغو صحت منل کیږی د رسمی سند ماهیت مینده کوی.

یوسلو څلور شپیتمه ماده:

د کربنونه بهر یا هغه عبارتونه چه په وهلو کربنو د پاسه لیکل شوی وی په متن کینبی وی که په حاشیه کینبی اعتبار نلری مگر هله چه دغه برخی ځانگړی صورت د سند ورکونکی امضا کړی او تصدیق کړی وی او یا د محکمی په مخکینبی امضا شی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۴۹

یوسلو پنځه شپیتمه ماده:

هغه عبارتونه چه د پو روال له پلوه د ټول یا ځینی پور د رسیدلو په باب لیکل کیږی هله اعتبار لری چه پو روال لئی صحت منی.

یوسلو شپږشپیتمه ماده:

داسی غیر رسمی سندونه چه د دسوداگرو ترمنځ رواج وی او چال چلند پری کیږی په تجارتی محکمو کښی چلیږی.

یوسلو اووه شپیتمه ماده:

د ټلگرام پاڼه چه څوپورې ئی د اصل سره مخالفت ثابت نه شی، په تجارتی محکمو کښی اعتبار لری، که چیری ئی اختلاف لاره نو بیائی اصل چه لیږونکی امضاء کړی وی اعتبار لری خو هله نه! چه مقابل لوری دا ثابته کړی چه ټلگرام جعلی دی.

یوسلو اته شپیتمه ماده:

د تجارتی دفترونو د محتویاتو اعتبار د تجارت د قانون سره سم محفوظ دی.

یوسلو نهه شپیتمه ماده:

هغه خواچه اصل سندئی په رسمی مقاماتو کښی وی او په دغه وجه ئی له بنودلو عاجز وی د محکمی په واسطه ئی راغوبنتلی شی، د هغه سند ضروری لگښت چه د کتلو او تطبیق دپاره محکمی ته راغوبنتل کیږی په هغه چا دی چه په دغه سند تکیه کوی.

یوسلو اوایمه ماده:

هغه خواچه په پردی ژبه یو سند محکمی ته بنسی، پدی مکلف دی تصدیق شوی ترجمه ور سره جوخته محکمی ته وړاندی کړی که چیری مقابل لوری یا محکمه په دغه ترجمه قناعت ونکړی نو رسماً د محکمی له خوا د سندوال په لگښت د هغه ترجمی ته اقدام کیږی.

۵. د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

یوسلو یو او یایمه ماده:

د ادعا خاوند په دی پردی چه ددی لاندی سندونو تصدیق شوی نقل او یائی په هر هغه صورت چه د محکمی له پلوه امر وشی محکمی ته ونبیی.

الف: هغه ټول سندونه چه پخپله دعوی کی ئی پری تکیه کړی وی.

ب: هغه پائی او تیلگرامونه چه د دعوی په موضوع پوری تعلق لری..

یوسلو دوه او یایمه:

په هغه صورت کنبی چه د محکمی له پلوه امر وشی د تجارتی دفترونو او حسابو نو اصل او یا تصدیق شوی نقل راویستل هم ضروری دی.

یوسلو دری او یایمه ماده:

هغه سندونه چه په محکمه کنبی بنودل کیږی که مقابل لوری ئی خپل سند ونیسی او د سند بنودن وال هغه نه بیرته اخستلی شی او نه محکمی نه دا غوښتنه کولای شی چه دغه سند داسی وگنی چه هپوله سره نه و.

یوسلو څلور او یایمه ماده:

په تجارتی حسابونو او دفترونو باندی غور د محکمی د مجلس په مخکینی کیږی که چیری لیکلی سندونه او تجارتی دفترونه د محکمی د قضائی ونډونه بهروی نو په هغوی باندی د (قضائی نیابت) په لارهم غور کیدی شی.

یوسلو پنځه او یایمه ماده:

محکمه کولی شی چه که و غواړی د حسابونو غور په پوهانو باندی وکړی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۵۱

یوسلو شپږ او یایمه ماده:

که چیری بنودل شوی سند په هغه چا پوری اړه نلری چه دده خلاف په هغه باندی تکیه شوی وی نو دغه سپری کولی شی چه رد ئی کړی خو په کار دی چه د سند ردول په هغه لومړی ځواب کښی چه د بنودل شوی سند په باب ورکول کیږی وشی.

یوسلو اووه او یایمه ماده:

د رد په مقابل کښی که د سند څښتن خپل سند د مقابل لوری په سلابیرته واخلی نو محکمه په دغه دعوی کښی چه غور کوی په دغه سند باندی تکیه نشی کولی، خو که د سند څښتن خپل سند بیرته واخلی او سند په دعوی کښی تاثیر لری محکمه کولی شی چه ددغه سند له مخه غور وکړی.

یوسلو اته او یایمه ماده:

که چیری محکمه د تحقیقاتو په نتیجه کښی په منکرو پوری د سند په اړه لرلو فیصله وکړی نو منکر له زرنه تر دوو زرو افغانیو پوری په نقدی جزا او همدغه شان که مقابل لوری د دعوی د ځنډیدو له کبله غوښتنه وکړی نو مقابل لوری ته د اووینتی تاوان په جبیره چه اندازه ئی محکمه ټاکی محکومېږی.

یوسلو نهه او یایمه ماده:

د دعوی د جریان په ټولو مرحلو کښی د سند د جعلیت ادعا کیدی شی که چیری د جعلیت ادعا د محاکمی د غونډی په وخت کښی وشی او ضروری ده چه کیفیت ئی د دعوی ضبطولو په کتاب وخیژی او د ادعا په خاوند امضا کړی شی.

یوسلو اتیايمه ماده:

د جعلیت ددعوه وال د ادعا صورت د هغه مقابل لوری ته ابلاغیږی. مقابل لوری په دی پردی چه په لسو ورځو کښی یا خو داسی لیکلی ځواب ورکړی چه دغه سند بیرته اخلی او یا پری ودړیږی.

۵۲ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

د سند په بیرته اخستلو کښی د مقابل لوری منښت شرط دی.

یوسلو یواتیایمه ماده:

تش د سند بیرته اخیستل د هغه د جعلیت دلیل نه دی.

یوسلو دوه اتیایمه ماده:

که چیری د سند بنسودن وال ستهند بیرته واخلی او یا په ټاکلی نېټه ځواب ور نه کړی نو محکمه به د یوسلو یو او یایمی مادی د حکم له پاملرنی سره دغه سند ددلیلونو له منځه وباسی او که چیری د سند بنسودن وال پخپل سند باندی ټینگ ودریری نو د محکمی منشی به په دری ورځو کی د سند د جعلیت دعوه وال ته څیر ورکوی چه تر لسو ورځو پوری هغه دلیلونه چه د سند د جعلیت په باب پری تکیه لری محکمی ته لیکلی وړاندی کړی.

یوسلو دری اتیایمه ماده:

که چیری محکمه د جعلیت د دلیلونو له رسیدونه پس د جعلیت په دعوی باندی غور په اصل دعوی کښی تاثیر ناک وگڼی د جعلیت په دعوی باندی د غور کولو حکم کوی.

د محکمی منشی په دری ورځو کښی د محکمی دغه فیصله دواړو خواؤ ته اورو او د جعلیت ددعوی دلیلونه د سند بنسودن وال ته ارجاع کوی او هغه پدی پوهوی چه په لسو ورځو کښی خپل لیکلی ځواب محکمی ته وسپاری او ددغه ځواب د رسیدونه پس د جعلیت په دعوی باندی د غور نېټه دمنشی له پلوه دواړو خواؤ ته اورو کیری.

یوسلو څلور اتیایمه ماده:

په کار دی چه د سند بنسودن وال هغه اصل سند چه د جعلیت دعوی پری شوی ده هماغه وخت چه پخپل سند باندی دو دریدو څیر محکمی ته ورکوی د رسید په بدل کښی د محکمی دفتر ته وسپاری

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۵۳

دغه سند د منشي په واسطه د محکمی په رئیس او اعضاؤ باندی ملاحظه او نښانی او په محکمه کښی خو ندی ساتل کیږی.

یوسل پنځه اتیايمه ماده:

که چیری د جعلیت دعوه وال په ټاکلی موده کښی د جعلیت دلیلونه محکمی ته وړاندی نه کړی د جعلیت ادعا بی تاثیره کیږی او که چیری د سند بنسودن وال د مقابل لوری له خوا د سند د جعلیت د دعوی په باب ځواب ونه وائی. نو د محکمی له خوا جعلیت په دعوی باندی د غور دپاره نېټه ټاکل کیږی.

یوسلو شپږ اتیايمه ماده:

محکمه د رسمی سندو نو د جعلیت په دعوی باندی د غور په باب د یوسل نهه پنځوسمی او یوسل شپیتمی مادی حکمونو ته پاملرنه ساتی، او د نورو سندونو د جعلیت په دعوی باندی د غور کولو په باب ددی قانون له یوسل نهه اتیايمي څخه واخله د یوسل شپږنوی میمی مادو. تر پایه پوری د حکمونو پاملرنه کوی او په هغه صورت کښی چه د جعلیت دلیلونه مقنع و گڼی د سند په جعلیت حکم کوی کنی هیڅ، که چیری د سند په جعلیت باندی خپله فیصله صادره کړی نو دغه سند د دلیلونو له منځه وباسی.

یوسلو اووه اتیايمه ماده:

که چیری محکمه د سند په جعلیت حکم ونه کړی نو هغه خوا چه د جعلیت دعوی ئی کړی ده د پنځوسو و نه واخله تر دری زرو افغانیو پوری په نقده جزا او همدغه شان د مقابل لوری په غوښتنه دغه ته د ټول اوبنتی تاوان په ورکړه چه محکمی ته ثابت شی محکومیری.

یوسلو اته اتیايمه ماده:

د جعلیت د دعوی په باب د حکم صادریدلو نه پس هغه ټول سندونه او لیکنی چه د جعلیت د دعوی لاندی راغلی بنسودن وال او یا هغه مرجع ته چه دغه سندونه تری لاس ته راوستل شوی دی د یوسل اووه

۵۴ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

اتیا او یو سل نهه نوی مادو حکمونو له پاملرنی سره سم د رسید په بدل کښی بیرته ورکول کیږی.

یوسلو نهه اتیایمه ماده:

د تجارتی محکمو هیڅ مامور او کاروالا دا حق نلری چه په کومو سندونو باندی چه د جعلیت دعوی شوی ده د هغو مثنی اشخاصو ته ورکړی مگر هله چه د محکمی رئیس اجازه وکړی او په دغه صورت کښی هم د مثنی په څنډه کښی څرگند ولیکل شی چه پدی سند باندی د جعلیت دعوی شوی ده.

یوسلو نوی یمه ماده:

که چیری په یو سند باندی د جعلیت دعوی په تجارتی محکمو کی ثابتہ شی نو تورن او د هغه ملگری د جزایی تعقیباتو دپاره خپلو مراجعوته سپارل کیږی.

یوسلو یونوی یمه ماده:

د جعلیت د دعوی په موضوع کښی د یو سند د اعتبار په پدی ډول غور کیږی:

۱: په لیک امضا مهر او گوته باندی د وهلو، توږلو او د دغی نورو په ملاحظه کره کتنه.

۲: د لټجه ایز سندد لیک او امضا سره د یو بل داسی مماثل سند مخامخ کول چه د هغه په اصالت باندی د محکمی باور وی.

۳: د داسی خیرگر ندو او شاهدانو نه تحقیق کول چه دهغو د اطلاعاتو او معلوماتو له مخه د سند صحیح او غلط معلومیدی شی.

۴: د دغه سند له مفاد سره د نورو هغو سندونو او دلیلونو تطبیق کول چه د هغو په اصالت باندی د محکمی باور وی.

د نورو سندونو سره د سند د تطبیق کولو په باب داسی سندونه خونبول په کار دی چه مقابل لوری ئی منی او یا ئی صحت محکمی په نزد ثابت وی.

۵۵ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

یوسلو دوه نوی یمه ماده:

محکمه هغه شاهدان چه د شاهی له مخی ئی په سند کښی امضا وی کړی وی یا هغه کسان چه د لیکلو په وخت کښی ئی د لانجه ایز سند لاس لیکیدل یا مهریدل لیدلی وی او دغه شان هغه کسان چه د هغو اطلاعاتو او معلوماتو نه د حقیقت څرگندیدل ممکن وی را غواړی او خبری ئی اوریدل کیري.

یوسلو دری نوی یمه ماده:

د سندونو د لیک امضا او مهر د تطبیق کولو په کار کښی هغه لیکنی اساس نیول کیري چه دواړه خوا وی ئی په خوبولو کښی اتفاق وی او که د دواړو خواؤ اتفاق نه ؤ نو بیا دا لاندی لیکنی د تطبیق دپاره اساس نیول کیري:

الف: په رسمی سندونو کښی لیک امضا مهر او گوته.

ب: هغه لیک، امضا، مهر او یا گوته چه په دعوی پوری په مربوطو پانوی کښی د محکمی په وړاندی لیکل شوی، امضا شوی، مهر شوی او گوته شوی وی.

ج: په مربوطو چارو پوری په متعلقو لیکنو کښی د رسمی کسانو او ملی مؤسساتو د کاروالاؤ لیک یا امضا.

د: هغه عادی سندونه چه د هغی د لیک، امضا، مهر او گوته په صحت باندی مخکښی اعتراف شوی وی.

یوسل څلور نوی یمه ماده:

که چیری هغه سړی چه د سند لیک، امضا، مهر او گوته په ده پوری تړل شوی ژوندی وی د لیک د غوښتو دپاره راوستل کیري.

یوسلو پنځه نوی یمه ماده:

که چیری هغه پانی او لیکنی چه د تطبیق دپاره اساس نیول کیري په یوه دولتی اداره یا ملی مؤسسه کښی وی نوموړی اداره او مؤسسه

۵۶ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

مکلفه ده چه د محکمی په حکم ئی محکمی ته راو لیرې نو د مطلب پوره کیدونه پس هماغه اداری ته د محکمی له خوالیرل کیرې.

یوسلو شپرنوی یمه ماده:

که چیری دغه پانی او لیکنی د محکمی د قضا ئی ونډ نه بهر وی او راوړل ئی گران وی نو بیا د تطبیق کار د قضائی نیابت په لاره سرته رسیږی.

یوسلو اووه نوی یمه ماده:

که ضرورت پینښ شی محکمه د لیک، امضا، مهر او گوتی کره کتنه ددی قانون له حکمونو سره سم پوهانو ته سپاری.

یوسلو اته نوی یمه ماده:

که چیری توړنی او دغسی نور په یو سند کښی موجود وی نو دا خبره ددغو ضبطولو په کتاب خیزې او په بنسودن وال امضا کیرې او که چیری د سند بنسودن وال دامضا کولو نه ډډه وکړی نو دغه کیفیت ددغو ضبطولو په کتاب کښی ثبتیږی او د سند په باب ددی قانون د حکمونو په باب ددی قانون د حکمونو سره سم اجراءت کیرې.

یوسلو نهه نوی یمه ماده:

د یو سند د جعلیت په باب د محکمی د فیصلی د قطعې کیدو نه پس د محکمی د حکم لنډیز د سنده لاندی لیکل کیرې او دغه سند د محکمی د رئیس له پلوه په خاص مهر باطلیږی.

نهم فصل اقرار

دوه سومه ماده:

کله چه یو څوک په یو داسی شی اقرار وکړی چه په ده باندی یو حق ثابتوی دده دا اقرار ددغه حق د ثبوت دپاره کافی گڼل کیرې

۵۷ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه یوومه ماده:

که چیری اقرار د محکمی په وړاندی د دعوی د جریان په وخت کښی او یا د هغو پایونه په یوه کښی چه محکمی ته وړاندی کیږی وشی دا په محکمه کښی اقرار دی او اعتبار لری، او هغه اقرار چه محکمی نه بهر وشی اعتبار نلری مگر هله! چه واقعیت ئی ددی قانون له حکمونو سره سم ثابت شی.

دوه سوه دوهمه ماده:

په کار دی چه اقرار لکه د دعوی په باب د نورو اظهاراتو په شان د محکمی د منشی له خوا ددعوو ضبطولو په کتاب وخیژی او په مقرر امضا شی.

دوه سوه درېیمه ماده:

په یو داسی حالت باندی د وکیل اقرار چه دده په مؤکل باندی یو حق ثابتوی د مؤکل د خپل اقرار په شان ددی فصل د حکمونو سره سم اعتبار لری خو پدی شرط چه وکیل ته په وکالت لیک کښی دا واک ورکړی شوی وی.

لسم فصل قضائی نیابت

دوسوه څلورمه ماده:

په هغو بیښو کښی چه دا ضروری وگڼله شی چه په دلیلنو باندی غور د شاهدانو اوریدنه، پوهانو ته رجوع کول او یا نور داسی قانونی اجراءات د هغی قضائی محکمی د ونډونه بهر وشی چه د اصل دعوی په کتنه مکلفه ده نو دا محکمه کولی شی چه په دغه باب یو بلی محکمی ته نیابت ورکړی چه تحقیقات او ضروری اجراءات وکاندی او صدق شوی شکل دی هغی محکمی ته چه نیابت ورکول راولیږی.

۵۸ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوسوه پنځمه ماده:

په هغو پېښو کېښي چې دا ضروری وی چه تحقیقات د افغانستان نه بهر وشي محکمه کولی شي چه د افغانستان او بهرنو دولتونو ترمنځ د موجودو تړونونو په اساس او که دا نه وو د بین الدول حقوقی مقرراتو په اساس د هغه مملکت محکمی ته چه دغه تحقیقات ئی په خاوره کېښي کیدل په کار دی نیابت ورکړی چه تحقیقات وکړی او یو کره شوی شکل ئی افغانی تجارتي محکمی ته راو لیږی.

دوه سوه شپږمه ماده:

افغانی تجارتي محکمی کولی شي چه د افغانستان او بهرنیو دولتونو ترمنځ د موجودو تړونونو سره سم او که نه وو د بین الدول حقوقی مقرراتو په اساس هغه نیابت چه د بهرنیو ملکونو او د محکمو له پلوه د شاهدانو د اوریدنی یا تجارتي دعوی په باب د نورو تحقیقاتو د پاره ورکول کیږی ومنی.

دوه سو اوومه ماده:

د قضائی نیابت په اجراکولو کېښي د غور لاری چاری د هغه ځای د قانون تابع دی چه تحقیقات پکښي کیږی

یوولسم فصل حکمییت

دوه سوه اتمه ماده:

هغه کسان چه د دعوی سورولو اهلیت نلری د خپلو اختلافونو د اوارولو دپاره که دغه اختلافونه په تجارتي محکمو کېښي پور ته شوی وی که نه وی کولی شي چه محکمی د حکم صادریدو نه مخکښی د یویاخو تنو حکمییت ته مراجعه وکړی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۵۹

دوه سوه نهمه ماده:

دواړه خوا وی کولی شی چه په اصل عقد یا په ځانگړی تړون کښی د ا په غاړه و منی چه که اختلاف پیدای شو نو حکمیت ته مراجعه کوی.

دوه سوه لسمه ماده:

که په هغه ځانگړی تړون کښی چه دواړو خواؤ د هغه له مخه د خپلو اختلافونو او اړولو دپاره د حکمیت اساس منلی دی په کوم ټاکلی حکم یا حکمانو باندی روغه جوړه راغلی وی نو بیا په دغه باب ددی ټکو مراعاتو ضروری دی:

الف: په څرگند صورت ددواړو خواؤ حکم او حکمانو د هوییت او مشخصاتو بیان.

ب: د هغی لاندی ایزی موضوع بیان چه د حکمیت له لاری ئی اوارول په کار دی.

دوه سوه یوولسمه ماده:

که چیری دواړو خواؤ په اصل عقد یا په ځانگړی تړون کښی خپل حکم یا حکمان مخکښی نه وی ټاکلی دوی کولی شی چه بیا وروسته د دواړو خواو و په اتفاق دا کار وکاندی او هر کله که د دواړو خواوو ترمنځ د حکم په ټاکلو اتفاق را نشی نو بیا د حکم ټاکل د محکمی کار دی.

دوه سوه دوولسمه ماده:

که چیری داسی وی چه د اصل عقد یا ځانگړی تړون له مخه په کار وی چه له یوه نه زیات حکمان وټاکل شی خو نه ئی شمیر معلوم وی او نه نومونه نو دواړه خوا وی به یویو حکم نیسی او دواړه حکمان به یو دریمگړی حکم خوبنوی، که چیری دغه دواړه حکمان په یوه هفته کښی د دریمگړی حکم په ودرولو بریالی نشی نو محکمه به دریمگړی حکم ټاکی.

۶. دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه دیارلسمه ماده:

په لاندی پېښو کښی هم حکم د مربوطی محکمې له خوا ټاکل کیږی:
الف: په هغه صورت کښی چه د دواړوو خواؤ ترمنځ د اختلافونو
اوارولو کار د تړون له مخه یوه حکم ته راجع شوی وی خو دواړه خوا
وی په یوه حکم باندی اتفاق ونه کړی شی.

ب: که چیری د یوی خوا حکم یا استعفا وکړی یا ومړی او یا د
حکمیت اهلیت له لاسه ورکړی او د هغه خوا دا ونه کړی شی چه د
حکم د استعفا یا مړینې له نېټې نه لس ورځی وروسته د هغه عوض
وټاکی.

ج: په ټولو هغو پېښو کښی چه دواړه خوا وی د اصل عقد یا خانگړی
قرارداد یا ددی قانون د حکمونو له مخه د حکمانو په ټاکلو مکلف
وی او یوه خوا ئی د خپل مقابل لوری له خوا د حکم په ټاکلو باندی د
خبریدونه لس ورځی پس خپل حکم ونه ټاکلی شی.

دوه سوه څوار لسمه ماده:

په هغو پېښو کښی چه محکمه ددی قانون له حکمونو سره سم حکم
خوښوی په کار دی چه محکمې ته د څومره شمیر ضرورت وی چه د
هغه نه په دوه هومره شمیر کسانو کښی د پچی له مخه حکم یا
حکمان وټاکی.

دوه سوه پنځلسمه ماده:

حکم یا حکمان پدی پړه دی چه په اصل عقد یا خانگړی تړون کښی
څومره موده چې ښودلی شوی وی په هغی کښی د ننه د ننه خپله
فیصله صادره کړی او که په اصل عقد یا خانگړی تړون کښی د
مودی یادونه شوی نه وی نو حکم یا حکمان پدی پړه دی چه د هغی
نېټې نه وروسته چه ټولو حکمانو د حکمیت د منلو لیکلی خبر
ورکړی وی په دوه میاشتو کښی خپله فیصله صادره کاندی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۶۱

دوه سوه شپاړسمه ماده:

محکمه دا کسان د حکم په حیث ټاکلی نه شی مگر هله ئی ټاکلی شی چه دواړه خوا وی پری سلا شی:

الف: هغه څوک چه په دعوی کښی بنیگړوال وی.

ب: هغه څوک چه به دعوه والو کښی له یوه سره د لومړی درجی نسبی یا سببی نزدیکت لری.

ج: هغه څوک چه د یوی خوا وکیل یا دهغه په چارو بوخت وی او یا دعوی یو خوا د ده په چارو اخته وی.

د: هغه څوک چه د یو دعوه وال میراث خوری.

ه: د دری گونو تجارتی محکمو رئیسانو او غړی او د هغوی په ونډ کښی د دولت مامورین.

دوه سوه اووه لسمه ماده:

هغه حکم چه محکمه ئی ددی قانون د دوه سوه دیارلسمی مادی د دوهمی او دریمی فقری سره سم ټاکلی د دوه سوه شپاړسمی مادی له حکمه مستثنی دی.

دوه سوه اتلسمه ماده:

حکمان د حکمیت منلونه وروسته د استعفا حق نه لری مگر هله چه معقول عذر ولری لکه سفر ناروغی او داسی نور.

دوه سوه نولسمه ماده:

که چیری حکمان په ټاکلی نېټه خپله رایه ورنه کړی د دوی د حکمیت واک پای ته رسیری او د دواړو خواو د سلا کیدو په صورت کښی نوی حکمان خونبول کیږی.

دوه سوه شلمه ماده:

په کار دی چه دواړه خوا وی هغه سندونه او مدارک چه لری ئی، حکمانوته ورکړی او حکمان هم کولی شی چه له دوی نه ضروری پوښتنی گرویزنی وکاندی.

۶۲ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه یویشتمه ماده:

که چیری دواړه خوا وی د حکمیت د لری کیدو دپاره لیکلی غوښتنه وکړی نو حکمیت له منځه ځی.

دوه سوه دوه ویشتمه ماده:

که د دعوی د دوه طرفونو نه یو مړشی د هغه قانونی وارشان ددغه مړی د حکم په ځای بل حکم ودرولی شی.

دوه سوه درویشتمه ماده:

په کار دی چه د حکم رایه غوټه پریکړی او مدلله وی.

دوه سوه څلیرویشتمه ماده:

که حکمان ډیر وی نو رایه ئی د رایو د اکثریت له مخه اتخاذ کیږی.

دوه سوه پنځویشتمه ماده:

د حکمیت د رایې له حاصلیدو وروسته د محکمی منشی اصل رایه د محکمی د رئیس او غړو له ملاحظی تیروی او بیایی ددغو د ضبطولو په کتاب کښی ثبتوی که چیری د محکمی ډاډ په دی خبره راشی چه د حکمیت رایه ددی قانون په احکامو برابره صادره شوی ده نو هغه تر بحث لاندی اختلافونو داوارلوی په باب قاطمه گڼی او د هغی په اساس خپله فیصله صادروی، ورپسی فیصله لیکونه دواړو خواؤته سپارل کیږی او اصل رایه د محکمی په دفتر کښی ساتل کیږی.

دوه سوه شپږویشتمه ماده:

په دی لاندی پښو کښی د حکمیت رایه اعتبار نه لری:
الف: چه د حکمیت رایه د مملکتی قوانینو نه مخالفه وی.
ب: چه حکم د حکمیت موضوع پریښی او د داسی مطلب په باب ئی خپله رایه څرگنده کړی وی چه د حکمیت موضوع نه وی.

۶۳ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

ج: چه د حکمیت رایه د حکمیت له مودی تیریدلو وروسته صادره شوی وی.

د: چه د حکمیت رایه د هغه رسمی سندونو له محتویاتو سره مخالفه وی چه د تجارتی محکمی په دفتر ختلی وی.

دوه سوه اووه ویشتمه ماده:

که چیری د حکمیت په رایه کښی هم د حکمیت موضوع او هم پکښی داسی بل مطلب وی چه له دغی موضوع نه بهر وی نو له موضوع نه د بهرنی مطلب په باب د حکمیت رایه اعتبار نه لری.

دوه سوه اته ویشتمه ماده:

د حکمانو حق الزحمه نیم په نیمه د هری خوا په غاړه ده، خو هله نه، چه که د حکمیت په تړون کښی د حق الزحمی ورکولو دپاره بل ترتیب نیول شوی وی.

دوه سوه نهه ویشتمه ماده:

هغه دعوی چه د افلاس او دیواله کیدو په باب وی حکمیت ته نه شی راجع کیدی.

دوه سوه دېرشمه ماده:

د حکمیت په رایه او نظریه کښی به کار دی چه ددی ټکو خیال وساتل شی.

الف: د لایحه ایزی موضوع څرگندتیا.

ب: د دعوی د بنیاد او د محکمی د هر قسم لگښت او محصول په باب د حکم غوټه پریکړی رایه.

ج: د حکمیت نښته او د ټاکلو حکمانو امضا وی او د هغوی د پتو څرگندونه.

۶۴ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دولسم فصل

په دلیلونو غور او د تحقیقاتو ختم

دوه سوه یو دپرشمه ماده:

ثابتول د هغه چا وظیفه ده چه د یو حق یا یو حالت دعوی کوی.

دوه سوه دوه دپرشمه ماده:

اثبات په هغه دلیلونو کیږی چه په دی قانون کښی یاد شوی دی ددی قانون د نورو حکمونو له پاملرنی سره د اثبات په باب دلیلونه په دی ترتیب غوره کیږی:

الف: اقرار.

ب: سند.

ج: شاهی.

دوه سوه دری دپرشمه ماده:

د یوی دعوی د ثبوت دپاره په بریدونو کښی د ننه په تجارتي رواج او چال چلند باندی تکیه کولی شی.

دوه سوه څلوردپرشمه ماده:

محکمه یواځی په هغه دلیلونو غور کوی چه ددعوی دواړو خواؤ پیش کړی وی او دا نه شی کولی چه یوی خواته کوم بنودلی دلیل د وړاندی کولو دپاره تلقین کړی وی هغه تحقیقات چه محکمه ئی د محاکمی د جریان په وخت کښی د موضوع د څرگندتیا دپاره ضروری وگڼی لکه د شاهدانو اوریدنه او نور د دلیل تلقین نه گڼل کیږی.

دوه سوه پنځه دپرشمه ماده:

په دلیلونو باندی غور د محکمی په غونډه کښی کیږی که چیری د غور په وخت کښی د موضوع د تحقیق او تشخیص دپاره د دواړو خواؤ یا دیوی خوا یا د نورو کسانو راغوبستل ضروری وگڼل شی محکمی ته راغوبستل کیږی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۶۵

دوه سوه شپږ دېرشمه ماده:

هغه ټول سندونه چه دواړه خوا وی ئی محکمی ته بنیسی د محکمی له خوا له کتل کیدو نه پس ددعوو ضبطولو په کتاب کینی ثبتیږی او اصل ئی د رسید په بدل کینی بیرته خاوندانوته ورکول کیږی.

دوه سوه اووه دېرشمه ماده:

د دلیلونو د اوریدنی او ورباندی د غور کولو نه وروسته محکمه دواړو خواؤ ته د تحقیقاتو ختمیدل اوروی بیسا د حکم اورلودپاره ورخ او ساعت ټاکی، کدا خبر ددعوو ضبطولو په کتاب خیزوی او دعوه والوته ئی اور وی.

دوه سوه اته دېرشمه ماده:

په کار دی چه محکمه د تحقیقاتو د ختم له اعلامه وروسته په شلو ورخو کینی د ننه خپل حکم صادر کړی او فیصله لیکونه دواړو خواؤته وسپاری.

دوه سوه نهه دېرشمه ماده:

په کار دی چه د محکمی په حکم کینی دا لاندی ټکی درج وی:
الف: ددعوی د دواړو خواؤ او دهغوی د وکیلانو نومونه او پوره پیژندنه.

ب: د حکم نېټه.

ج: د هغی محکمی نوم چه حکم صادروی.

د: د حکم لاندی د محکمی د رئیس او غړو نومونه.

ه: لکه محکمی نه ددعوه والو دغوښتنی او دعوی موضوع.

و: ددعوی د دواړو خواؤ د دلیلونو او مستنداتو لنډیز.

ز: هغه دلیلونه چه محکمه پری د حکم په صادرولو کینی تکیه کوی.

ح: ددی خبری څرگندتیا چه د محکمی دسکوکو محصول او نور لگښتونه د چا په غاړه دی.

۶۶ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه څلورېنمه ماده:

په کار دی چه د محکمی حکم څرگند او غوټ پریکړی وی.

دوه سوه یوڅلورینمه ماده:

د محکمی رایه پټ په پټه نیول کیږی او د قضائی ډلی د امضا نه پس د حکم شکل غوره کوی او په ښکاره دواړو خوا و ته اورول کیږی.

دوه سوه دوه څلورېنمه ماده:

د محکمی رایه د اتفاق یا اکثریت په اساس نیول کیږی د حکمی رئیس لومړی له غړونه بیل بیل رایه اخلی او ټولو نه وروسته خپله رایه څرگندوی.

دوه سوه دری څلورېنمه ماده:

د محکمی رئیس هم یوه رایه لری.

دوه سوه څلور څلورېنمه ماده:

په کار دی چه د محکمی حکم ددعوو ضبطولو د کتاب دجریاناتو سره یو ځای د حکم اورولو نه په شلو ورځو کښی د ننه د محکمی د منشی له پلوه ددعوی دواړو خوا و په شمیر په رسمی فیصله لیکو نو کښی درج شی او د محکمی د رئیس او غړو له امضا او د ټاکلی محصول د اخستلو نه پس د داسی رسید په بدل کښی چه تاریخ پری وهل شوی وی دعوه والوته وسپارل شی.

دوه سوه پنځه څلورېنمه ماده:

د فیصله لیکونو او رول او سپارل د هغو قاعدو سره سم کیږی چه ددی قانون د اورونی په فصل کښی ټاکل شوی دی.

دوه سوه شپږ څلورېنمه ماده:

که چیری د دعوی یوه خوا یا وکیل یی د کوم معقول عذر نه د محکمو ټاکلو غوندو ټوټه را نه شی او یا راشی خو د محکمی د پوښتنو جواب ونه وایی نو که دهغوی د اعتراضونو او دفعو صورت ددعوو

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۶۷

ضبطولو په کتاب کښی رسول شوی وی که نه وی محکمه د مقابل لوری په غوښتنه د غایب د حاضرولو دپاره یوه موده چه له دوو میاشتونه به کمه او له څلورو میاشتو به زیاته نه وی ټاکلی او په را دیو او یو محلی اخبار کښی ئی خپروی، که چیری غایب شخص په دغه ټاکلی موده کښی محکمی ته ځان ونه رساوه محکمه واک لری چه د مقابل لوری د بنودلو سندونو او قانونی موادو په تکیه خپل حکم د هغه پس صادر کړی.

درېیم باب

د مرافعی غوښتنی مرحله

لومړی فصل

هغه حکمونه او فیصلی چه مرافعه پری غوښتل کیدی شی

دوسوه اووه څلوېښتمه ماده:

د تجارتی ابتدائیه محکمو نه په صادر شوو حکمونو عموما مرافعه غوښتل کیدی شی بی له هغو حکمونو چه استثنايي په قانون کښی څرگنده بنودل شوی وی.

دوه سوه اته څلوېښتمه ماده:

د تجارتی ابتدائیه محکمو په دی لاندی حکمونو باندی مرافعه نه شی غوښتل کیدی:

الف: د ابتدایی تجارتی محکمو هغه حکمونه چه یوازی په پیسوسوی او له دوو زرو افغانیو کمی وی.

ب: هغه حکمونه چه د محکمی په مخکښی په اقرار باندی تکیه شوی وی.

ج: هغه حکمونه چه د دی قانون سره سم د حکمیت یادروغی جوړی د نظریی په اساس صادر شوی وی.

۶۸ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه نه څلوېښتمه ماده:

په اصل موضوع باندې په هېڅ يوه فيصله بې له حکمه مرافعه نه شي غوښتل کيدی، دا لاندني صورتونه مستثنا دی:

الف: د دعوی د نه اوریدلو فيصله د محکمی د صلاحیت د نه لرلو یادوخت تیریدو په اساس.

ب: د دعوی د یوی خوا داهلیت نه لرلو فيصله.

ج: د محکمی دیو غړی د رد غوښتنی د نه منلو فيصله.

دوه سوه پنځوسمه ماده:

څوک چه مرافعه غواړی په دی پردی چه مرافعی محکمی ته د خپل غوښتن لیک سره یو ځای د ابتدائی محکمی د فيصله لیک یا حکم اصل یائی مشنا وړاندی کړی.

دوهم فصل

د مرافعی غوښتلو موده

دوه سوه یو پنځوسمه ماده:

د ابتدایی محکمو په حکمونو او فیصلو باندی د مرافعی غوښتلو موده د حکم داورولو او یافیصله کیدلو له نېټې څخه دوه میاشتی ده.

دوه سوه دوه پنځوسمه ماده:

هغه کسان چه د حکم داورولو او تفهیم په وخت په محکمه کښی حاضر وی نو داورولو او تفهیم کار د دعوو ضبطولو په کتاب کښی کیدی او له دوی نه استحضاری اخستله کیرې د هغوی په باب چه داورولو په وخت په محکمه کښی حاضر نه وی د اورولو کار د دی قانون داووه اتیا، اته اتیا او نه اتیا مادو د حکمونو سره سم کیرې.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۶۹

دوه سوه درې پنځوسمه ماده:

که چیرې په دوه سو یو پنځوسمه ماده کېنې د ښودل شوی مودی د تیریدو نه پس د مرافعی غوښتنه شوی وی او مرافعه محکمه د غوښتنې نه منلو او د دعوی اد نه اوریدلو حکم صادره وی.

درېیم فصل

مرافعی غور

دوه سوه څلور پنځوسمه ماده:

مرافعی غور په غوښتنه کېرې دا غوښتنه په مدعی یا مدعی علیه د دوی وکیلان یا قانونی نمایندگان په کابل کېنې پخپله تجارتي مرافعه محکمی ته وړاندې کوی.

دوه سوه پنځه پنځوسمه ماده:

په کار دی چه د مرافعه محکمی منشی د غوښتنې درسیدو سره سم د غوښتنې محتویات پخپل دفتر کېنې ورسوی او غوښتنوال ته داسی رسید ورکړی چه پکښی د ده نوم، د مقابل لوری نوم او د غوښتن لیک د رسیدو نېټه وی او په هغو ټولو پایو باندی چه د غوښتن لیک سره اړه لری د اخستلو نېټه ولیکی دانېټه د مرافعی غوښتنې ابتدا گڼله کېرې.

دوه سوه شپږپنځوسمه ماده:

په کاردی چه د مرافعه غوښتنې په لیک کېنې د اټکی قیدشی:
الف: د مرافعی د غوښتنوال نوم مکمل شهرت او پته ئی.
ب: د مقابل لوری نوم، مکمل شهرت او پته ئی.
ج: که دواړه خواوی یا یوه یی وکیل لری نو د وکیل نوم مکمل شهرت او پته ئی.

۷۰ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

د: د هغه حکم یا قرار لندیر چه په هغه باندی مرافعه غوښتل شوی وی.

ه: د ابتدائیه محکمی د هغه حکم یا قرار نېټه چه مرافعه پری غوښتل شوی وی.

و: د هغی ابتدائیه محکمی نوم چه حکم یا اقرار ئی صادر کړی وی.

ز: د مرافعی غوښتنی د ادعا شرح او ورسره د مدعا د اندازی او نورو مشخصاتو څرگندتیا.

ح: د ابتدائیه محکمی په فیصله باندی مرافعی اعتراضونه.

دوه سوه اووه پنځوسمه ماده:

په کار دی چه د الاندی پانی د مرافعی د غوښتن لیک سره یو ځای مرافعه محکمی ته وړاندی شی:

الف: د وکیل وکالت لیک که د مرافعی غوښتنوال وکیل لری.

ب: د هغو سندونو نقل چه د مرافعی غوښتنوال پری تکیه کوی.

ج: د ابتدائیه محکمی د هغه حکم یا قرار اصل یا مثنی چه پری مرافعه غوښتل شوی وی.

دوه سوه اته پنځوسمه ماده:

د مرافعی غوښتنی غوښتن لیک او ورسره ضمیمه پانی له رسیدو نه پس په خپل وارد مرافعه محکمی مجلس ته وړاندی کیږی. که چیری د محکمی مجلس دعوی داوریډو وپرونه گڼله نو په نه اوریډو ئی حکم کوی او که د عوی ئی داوریډو وبلله نو غوښتن لیک ورسره ضمیمه پانی د مدعی یا د هغه د وکیل له پلوه د محکمی د منشی د څارنی لاندی د دعوو د ضبطو لویه کتاب کښی رسیږی او ترې لاندې د مدعی یا د هغه د وکیل امضا مهر یا گوته لگول کیږی.

۷۱ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه نهه پنخوسمه ماده:

په کتاب کښې د غوښتن لیک او ورسره پاڼو دختو نه پس د دعوو و ضبطولو د کتاب محتویات د دفعی دپاره مقابل لوری ته بنسودل کیږی چه د محکمی د ننه پری منشی په مخکښی خان پوه کړی او جوابونه تیار کاندی مقابل لوری د غوښتن لیک او دوه د سره پاڼو نقل په دی ماده گڼی د راغلو شرطونو سره سم د دعوی ضبطو لوله کتابه اخستی شی.

دوه سوه شپیتمه ماده:

مقابل لوری یایی وکیل په دی مکلف دی چه د دعوو ضبطولو په کتاب کښې د غوښتنی لیک او ورسره پاتودلیدلو نه لس ورخی وروسته د مدعی د اعتراضونو د دفعی د محکمی د منشی د څارنی لاندی دردعوو ضبطولو په کتاب کښې ورسوی او ترلاندی امضاو کړی یا مهر او یا گوته ولگوی.

دوه سوه یوشپیتمه ماده:

د دعوو ضبطولو په کتاب کښې د اعتراضونو د فعو او ددواړو خواو د موجودوسندونو د ختلونه پس د محکمی له خوا په کشاله باندی دغورکولو ورځ او ساعت ټاکل کیږی دعوه والوته او رول کیږی او له دوی استحضاری اخستله کیږی چه په ټاکلی ورځ او ساعت د محاکمی غونډی ته خان راو رسوی.

دوه سوه دوه شپیتمه ماده:

هغه نوی دعوی چه په ابتدائیه کښې نه وی د مرافعی په دوران کښې نه اوریدله کیږی، د بدل اجاری، کرائی او هغه تاوان د عوی چه د مرافعی غوښتنوال ته دغور په وخت یادابتدائیه محکمی د حکم له صادر یدو وروسته اوښتی وی نوی دعوا نه گڼله کیږی.

۷۲ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه دری شپیتمه ماده:

تولی هغه محاکماتی قاعدی چه د دی قانون د حکمونو له مخه په ابتدایی تجارتی محکمو کښی جاری دی په مرافعه محکمو کښی ئی هم خیال ساتل کیږی، خو په هغو ځایونو کښی چه د قانون له پلوه د هغو په باب څرگند خاص مکلفیت ټاکل شوی وی.

دوه سوه څلور شپیتمه ماده:

که چیری مرافعه محکمه د غور په نتیجه کښی د ابتدائیه محکمی حکم د قانون په حکمونو برابر و مومی نو دهغه تایید کوی دغه حکم ماتوی او په خپله په دغه موضوع کښی نوی حکم صادر وی د غور په باب د مرافعه محکمی په صلاحیت کښی هغه حالات هم شامل دی چه مربوطی ابتدائیه محکمی په خپل حکم کښی دواړو خواوو د دعوی د یوی برخی په باب هیڅ نه وی ویلی او یادا چه د مرافعوی غور په جریان کښی د دعوه والوله خوا د ثبوت نوی وسیلی مرافعه محکمی ته وړاندی شی.

دوه سوه پنځه شپیتمه ماده:

که چیری مرافعه محکمه د مرافعوی غور په وخت د ابتدائیه محکمی په فیصله کښی د حسابی سهوی یا به اعدادو کښی د تیرو تنې یا له قلمه د ځینو داسی ارقامو او قلمونو له پاتی کیدو پرته چه د حکم لاندی راځی او اثبات ئی شوی وی کوم بل داسی نقض و نه مومی چه د حکم د ماتیدو سبب کیږی نو دغه حکم سهوی او دهغه په تایید فیصله صادروی.

دوه سوه شپږ شپیتمه ماده:

د غور د ختمیدو نه پس چه ددی باب له حکمه سره سم کیږی که چیری لایحه ایزه موضوع د فیصلی صادرولو د پاره تیاره او سپینه وه او د دعواه والونه د نورو پوښتنو او وضاحت غوښتنو ضرورت نه ؤ نو مرافعه محکمه د تحقیقاتو ختم او روی، د حکم او رولو دپاره ورځ او

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۷۳

ساعت ټاکی، موضوع د دعوو د ضبطولو په کتاب رسوی او دغو وال خبروی چه په ټاکلی وخت محکمی ته خان ورسوی. په کاردی چه د تحقیقاتو د سرته رسیدونه پس په لسوور څو کنبی حکم و اورولی شی.

دوه سوه اووه شپیتمه ماده:

د مرافعه محکمی درائی په تکل د حکم یا قرار په اورولو کنبی د دی قانون ددوه سوه نهه د پرشمی او دوه سو پتخه څلو پنبتمی مادی د حکمونو پاملرنه کیږی.

څلورم باب

تمیز غوښتنه

لومړی فصل

هغه حکمونه او قرارونه چه تمیز پری غوښتل کیدی شی

دوه سوه اته شپیتمه ماده:

هغه حکمونه چه د مرافعه محکمی له پلوه صادر پری تمیز پری غوښتل کیدی شی خو په هغو حالاتو کنبی نه: چه دغه قانون ئی استشنا څرگنده کړی وی.

دوه سوه نهه شپیتمه ماده:

پدی لاندی حکمونو تمیز نه شی غوښتل کدی:

الف: د مرافعه محکمی هغه حکمونه چه یواخی په پیسوشوی وی او له څلورو زرو افغانیو کم وی.

ب: د مرافعه محکمی ټول هغه حکمونو چه د محکمی په مخکنبی د شوی اقرار په اساس شوی وی.

۷۴ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

ج: هغه حکمونه چه د یوه یا خوتنو مصلحو یا حکمانو په را یه تکیه لری او دغه را یه ددی قانون د اصلاح او حکمیت دبر خو د حکمونو سره سم قاطعاً و گڼله شی.

دوه سوه او یایمه ماده:

هیڅ قرار په یواځنی ډول د تمیز غوښتنی وپه نه دی مگر هغه چه دې قانون په ښکاره مجاز کړی وی.

دوه سوه یو او یایمه ماده:

دا لاندینی قرارونه په ځانگړی صورت د تمیز غوښتنی وپدی:
الف: هغه قرار چه مرافعه محکمه ای د دعوی په غور باندی د خپلی نا صلاحیتی په باب صادروی.
ب: هغه قرا چه مرافعه محکمه ئی دیودعو، وامل په نا اهلیتی باندی صادروی.

ج: هغه قرار چه مرافعه محکمه ئی د دعوی د رد او نه اوریدنی په باب صادروی.
د: هغه قرا چه مرافعه محکمه ئی د یو غړی دردله پاره د یو اعتراض د نه منلو په باب صادروی.

دوه سوه دوه او یایمه ماده:

د تمیز غوښتنوال پدی پردی چه د تمیز د غوښتن لیک سره یو ځای د تجارتی د ابتدائیه او مرافعه د حکمو اصل فیصله لیکونه یا قرارونه او یا ئی مثنی د تمیز محکمی ته وړاندی کړی.

دوه سوه دری او یایمه ماده:

د تمیز غوښتنوال د تمیز په محکمه کښی نوی سندونه نشی ښودی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۷۵

دوهم فصل

د تمیز غوښتنی موده

دوه سوه څلور او یایمه ماده:

د تجارتی مرافعه محکمی په فیصلو یا قرارونو باندی د تمیز غوښتنو موده د حکم اورولو له نېټې څخه یوه میاشت ده چه ددغه مودی له تیریدو وروسته د تمیز غوښتنه په هیڅ صورت نشی اوریدل کیدی.

دوه سوه پنځه او یایمه ماده:

د اورولو په باب ددی قانون د دوه سوه دری پنځوسمی مادی حکم جاری کیږی.

دوه سوه شپږ او یایمه ماده:

د تمیز غوښتنی او پری د غور کولو په باب ددی قانون د دوه سوه څلور پنځوسمی او د دوه سوه نهه پنځوسمی مادی څو پوری چه ددی باب د حکمونو سره نقیض نه وی جاری کیږی.

درېیم فصل

په تمیز کښی غور

دوه سوه اووه او یایمه ماده:

د تمیز تجارتی محکمه چه ددعوی د دواړو خواوو راوستل ضروری وگڼی هغوی راغواړی او که نه د هغوی ته غیر په موضوع باندی غور کوی.

دوه سوه اته او یایمه ماده:

که ددعوی دواړه خواؤی را غوښتل شوی وی نو د تمیز محکمه له هغوی ته ضروری پوښتنی کوی، د محکمی پوښتنی او د دواړو

۷۶ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

خواوو ځوابونه چه تش يو ځل کيږي ددعوو ضبطولو په کتاب کښي رسوي او په ځواب گر باندی امضا کيږي.

دوه سوه نهه اويايمه ماده:

د غور ترتیب، د محکمی د تحقیقاتو د ختم اورونه دارائی نیول د حکم اورول او د فیصله لیکونو ورکول د تمیز په محکمه کښي په هغه طریقه کيږي چه ددی قانون د حکمونو سره سم ابتدائیه او مرافعه تجارتي محکمو کښي ټاکلی ده.

دوه سوه اتيايمه ماده:

د تمیز د غور نه مطلب ددی خبری څرگندول دی چه د ابتدائیه او مرافعه محکمو هغه حکمونه چه تمیز پری غوښتل شوی دی د قانونی موادو سره موافق دی که نه:

که چيري د ابتدائیه او مرافعه محکمو حکمونه او قرارونه يو د بل په تائيد د قانون سره سم شوي وو نو د تمیز محکمه ئی تائيد وي. خو که چيري ددغو دواړو محکمو حکمونه پخپلو کښي متناقض ؤ نو د تمیز محکمه هماغه حکم تائيدوي چه د قانون مواد و سره سم شوي وي اوخبره خلاصيري

دوه سوه يو اتيايمه ماده:

په دی لاندی صورتونو کښي د تمیز محکمه د مرافعی حکم یا قرار ماتوی او د صحیح کولو امر ئی ورکوي:

الف: که حکم یا قرار د هغو قوانینو په خلاف شوی وي چه تجارتي محکمه ئی په چلولو مکلف دی.

ب: که مرافعه محکمی د دواړو خواوو ترمنځ د شوی تړون د مادو غلط تفسیر کړی وي.

ج: که د مرافعی د خپلو حکمونو یا قرارونو منځکښي تضاد دوی.

۷۷ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

د: که هغه دلیلونه چه یوی خوا د خپلی دعوی د ثبوت دپاره وړاندی کړی بی له قانونی سببونو رد شوی وی.

دوه سوه دوه اتیایمه ماده:

هره هغه فیصله یا قرار چه د تمیز له تجارتی محکمی څخه صادریری قطعی ده.

دوه سوه دری اتیایمه ماده:

په دوه سوه یو اتیایمه ماده کښی د یادو شویو صورتونو له مخه هغه حکم یا قرار چه تمیز پری غوښتل شوی وی ماتیرپی که څه هم د تمیز غوښتنوال په هغه سبب باندی چه د دوه سوه یو اتیایمی مادی له مخه نقض موجب دی تکیه نه وی کړی.

دوه سوه څلور اتیایمه ماده:

که چیری د تمیز تجارتی محکمه د هغو علتونو له کبله چه په اوه سو و اتیایمه ماده کښی راغلی دی یو حکم یا قرار مات کاندی نو دعوی له نوی سره د غور او د حکم یا د قرار صحیح کولو دپاره مرافعه محکمی ته لیری او مرافعه محکمه په دغه موضوع باندی غور کوی که چیری ورته د تمیز د محکمی اعتراضونه په ځای ښکاره شول نونوی فیصله کوی چه د اصول له مخی په دغه فیصله باندی هم د تمیز غوښتنه کیدی شی خو که چیری مرافعه محکمه د خپل پخوانی حکم یا قرار په صحت باندی ټینگه ودریری نو د تمیز د محکمی اعتراضونه په دلیلونو د دوی او تمیز محکمه بیبا په موضوع باندی غور کوی د لاندجه ایزی دعوی د ماهیت په باب په خپله حکم صادروی.

دوه سوه پنځه اتیایمه ماده:

که چیری د تمیز محکمه په یوه دعوی د غور دپاره دیوی محکمی د صلاحیت په باب حکم وکړی نو دعوی د غور دپاره دغی محکمی ته ورلیری.

پنځم باب

د فیصله لیکونو محصول، د وثیقه بیه او د تجارتی محکمو لگښت

لومړی فصل

د فیصله لیکونو محصول

دوه سوه شپږ اتیایمه ماده:

د تجارتی محکمو د فیصله لیکونو محصول د محکوم به د قیمت له مخه په دی شان اخستل کیږی:

الف: په هغه فیصله لیکونو کښی چه ابتدائی تجارتی محکمه ئی صادروی د محکوم علیه نه د محکوم به اته په سلو کښی د فیصلی د محصول په نامه اخستل کیږی.

ب: په هغه فیصله لیکونو کښی چه تجارتی مرافعه محکمه ئی صادر وی د محکوم علیه نه د محکوم په شپاړس په سلو کښی د محصول په نامه اخستل کیږی.

ج: په هغو فیصله لیکونو کښی چه د تمیز تجارتی محکمه ئی صادر وی د محکوم علیه نه د محکوم به دوه ویشت په سلو کښی د فیصلی د محصول په نامه اخستل کیږی.

دوه سوه اووه اتیایمه ماده:

که چیری په ابتداییه محکمو کښی د مدعی دعوی له مبلغه زیاته وی او په محکمو کښی ئی یوه برخه ثابتته شی نو په ثابت شوی مبلغ کښی د دوه سوه شپږ اتیایمی مادی لومړی فقری سره سم د محکوم علیه نه د فیصلی محصول اخستل کیږی او د مدعی نه چه محکوم علیه نه دی د پاتی هغه مبلغ چه دده په اصلی دعوی کښی ؤ او ثابت ته شو په سلو کښی یو د عدم اثابت د محصول په نامه اخستل او که چیری مدعی د خپل دعوی ئی مبلغ هیڅ یوه برخه هم ثابت نه کړی

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۷۹

شو، نو لدې نه د ټول مدعا به یو په سلو کښی د عدم اثبات د محصول په نامه اخستل کیږی.

دوه سوه اته اتیایمه ماده:

که د ابتدائی تجارتی محکمی فیصله له یوی مخی په مرافعه محکمه کښی تائید شی نو د وثیقی له قیمت او د پنخوسو افغانیو د صکوکو د هغه ټکټ نه پرته چه د دعوی سورولو په وخت کښی اخستل کیږی نور محصول نشته که مرافعه محکمه د ابتداییه محکمی د فیصلی د محکوم له مبلغ یوه برخه واری نو د هغه مبلغ نه بیا محصول نه اخستل کیږی چه د مرافعه محکمی په حکم کښی تائید شوی خو د هغی برخی نه یا چه د مرافعی محکمی په حکم کښی لغو شوی دی د عدم اثبات د محصول په نامه د ابتداییه محکمی د محکوم له نه په سلو کښی یو اخستل کیږی که چیری مرافعه محکمه د ابتداییه محکمی حکم یو مخ لغو کړی او د ابتداییه محکمی په محکوم له باندي نوی حکم وکړی نو دی پدی پردی چه د ابتداییه محکمی د محکوم په یو په سلو کښی د عدم اثبات د محصول او مرافعه محکمی د محکوم په شپاړس په سلو کښی محصول ورکړی.

دوه سوه نهه اتیایمه ماده:

د دوه سوه اته اتیایمی مادی حکمونه د تمیز په محکمه کښی هم د هغو حکمونو په باب چه د مرافعه محکمی په فیصلو کښی ئی صادروی د دوه سوه شپږ اتیایمی مادی د دریمی فقری له پاملرنی سره په خای کیږی.

دوه سوه نوی یمه ماده:

که چیری دعوی په دری وارو تجارتی محکمو کښی د اصلاح یا حکمیت له مخه اوری شی نو د هغه مبلغ چه د اصلاح یا حکمیت له مخه ئی ورکړه منل شوی ده په ابتداییه محکمه کښی اته په سلو، په

۸۰ د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

مرافعه محکمه کښی شپاړس په سلو او په تمیز کښی دوه ویشته په سلو کښی او د غه شان د هغه مبلغ چه د اصلاح یا حکمیت په حالت کښی پریښودل شوی وی یو په سلو کښی د عدم اثبات محصول نیم نیم د دواړو خواوو نه اخستل کیږی. که چیری د دواړو خواوو ترمنځ د محصول او نورو لگښتونو دپاره په بل شان روغه جوړه راغلی وی نو هماغسی اجرات کیږی.

دوه یم فصل د تجارتی محاکمو د وثیقو بیه

دوه سوه یونوی یمه ماده:

هر څوک (حقیقی وی که حقوقی) چه په تجارتی محکمو کښی دعوی سوری په دی مکلف دی چه خپله ادعا (دوه) افغانیو رسمی عریضه باندی او چرته چه عریضه نه وی په داسی سپینه پایه چه د (دوه) افغانیو د صکوکو ټکټ پری لگیدلی وی مربوطی محکمی ته وړاندی کړی.

دوه سوه دوه نوی یمه ماده:

هر څوک (حقیقی وی که حقوقی) چه په یوه تجارتی محکمه کښی دعوی سور وی پدی مکلف دی چه د غوښتن لیک وړاندی کولو په وخت ددی قانون د حکمونو سره سم د هغو د دعوی سوریدلو نه مخکښی د پنځو سوا افغانیو د صکوکو ټکټ محکمی ته راوړی.

دوه سوه دری نوی یمه ماده:

په تجارتی محکمه کښی چه هره وثیقه جوړیږی لکه فیصله لیکونه، حجت، رسید لیک، اقرار لیک، تړون لیک وکالت لیک بیه ئی شل افغانی ده.

۸۱ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه څلورنوی یمه ماده:

د هغو وثیقو د درج شوی مبلغ محصول چه د تجارتي معاملو په باب په تجارتي محاکمو کښی جوړیږی پدی شان دی:

الف: حجت لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی دوه.

ب: ابرا لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی دری.

ج: د منقولو مالونو اجاره لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی دری.

د: اقرار لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی دری.

ه: رسید لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی دری.

و: تړون لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی پنځوس پوله.

ز: د ټولو تجارتي وکالت لیکونو او د هغو اقرار لیکونو څخه چه بیسی پکښی نه وی د اخل شوی د وثیقی د شل افغانی بیسی نه پرته محصول نه اخستل کیږی.

دوه سوه پنځه نوی یمه ماده:

په دوه سوه څلور نوی یمه ماه کښی راغلی محصول او د وثیقی بیه به هغه څوک ورکوی چه وثیقه د ده په بنیگره وی یواځی د ابراه لیک اورسیدلیک وثیقی ددی حکم ته وتلی دی چه د هغو درج شوی محصول او د وثیقو بیه به ئی دواړه خواؤی نیم نیم ورکوی.

که چیری دواړو خواؤ ترمنځه د درج محصول او د وثیقو بیی په باب بل شان روغه جوړه راغلی وی نو محصول او د وثیقو بیه په هماغه شان اخستل کیږی.

درېیم فصل

حق التصدیق او د محاکمولگښتونه

دوه سوه شپږ نوی یمه ماده:

حق التصدیق له ددوه ډوله تصدیقونه څخه اخستل کیږی.

الف: د اصل سره د مثنی د مطابقت له تصدیق څخه.

ب: د نورو تصدیقو نو څخه.

۸۲ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه اووه نوی یمه ماده

د اصل سره د مثنی د مطابقت حق التصدیق په تجارتی محکمو کښی په هر مخ شل افغانی دی پنځویشتم کلمی یوه کرښه او پنځه لس کرښی یو مخ کیږی او که په کرښه کښی نیمگړتیاوی نو.

دوه سوه اته نوی یمه ماده:

د نورو هغه تصدیقونو حق التصدیق چه د تجارتی محکمو له دفتره ورکول کیږی د تصدیق په سر شل افغانی دی او په کرښو او مخونونه په نظر کښی نه نیول کیږی.

دوه سوه نهه نوی یمه ماده

د محکمی لگښتونه دا دی:

الف: د احتیاطی تدبیرونو او زیرمو (تأمیناتو) کولو دپاره په کار لگښتونه.

ب: د پوهانو ضروری لگښتونه.

ج: د شاهدانو راوستلو ضروری لگښتونه.

د: د اعلان او تبلیغ ضروری لگښتونه.

ه: ددعوی د وکیل یا حقوقی مشاور حق العمل.

دری سومه ماده:

حقیقی یا حقوقی کسان چه په تجارتی محکمو کښی ددعوی یوه خوا کیږی او ددعوی په جریان کښی پوهانو ته د ماتنی کولو، د زیرمی د طلب او د احتیاطی تدبیرونو د کولو غوښتنه وکړی پدی مکلف دی چه د محکمی د قرار د محصول په نامه د پنځه ویشتمو افغانیو د صکوکو ټکټ د خپلی عریضی سره جوخت محکمی ته وړاندی کړی.

دری سوه یوومه ماده:

په تجارتی محکمو کښی هغه خوا چه ددعوی په فیصله کښی دیو موثر کار دکولو غوښتنه کوی که مربوطه محکمه دده دا غوښتنه

۸۳ د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

ومنی نو دی په دی مکلف دی چه د غوښتل شوی کار دپاره هر څومره لگښت چه کیږی هغه د محکمی د لگولی اندازی سره سم په دغه کار باندی د لاس پوری کولو نه مخکینی محکمی ته نقدی ورکړی. که چیری په هغه موده کښی د ننه چه محکمه ئی ټاکی دغه ضروری لگښت محکمی ته ونه سپاری داسی گڼل کیږی چه دی د خپلی غوښتنی نه اوښتی دی.

دری سوه دوهمه ماده:

که چیری محکمه بی د یوی خوا له غوښتنی د داسی یو کار کول ضروری وگڼی چه ددعوی په فیصله کښی اثر لری او د هغه د کولو فیصله وکړی نو د لگښت ورکول ئی په یوه خوا یا دواړه خواوو باندی ږدی.

دری سوه دری یمه ماده:

هغه خوا چه ددی فصل د حکمونو له مخه ضروری لگښتونه ورکوی که چیری په نتیجه کښی ددعوی فیصله دده په بنسټگره صادره شی دده په غوښتنه مقابل لوری د ورکړو لگښتونو په ستونلو او هغه حق العمل په ورکړه چه ددعوی وکیل یا قانونی مشاور ته ورکړی شوی دی د محکمی لخوا مکلف کیږی.

شپږم باب

د تجارتی محکمو تشکیلات

لومړی فصل

ابتدائی تجارتی محکمی

دری سوه څلورمه ماده:

د مملکت د هر ولایت په مرکز کې د تجارتی کښالو د اوارولو دپاره یوه تجارتی ابتدائی محکمه ده.

۸۴ د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دری سوه پنځمه ماده:

د تجارتی محکمو رئیسان او غړی ټول انتصابی دی او دولت د ملکي مامورینو د استخدام، ترفیع او تقاعد د اصولنامی سره سم ټاکل کیږی.

دری سوه شپږمه ماده:

د ابتدائی تجارتی محکمی د قضائی هیئت شمیر په مرکز او ولایتونو کښی له رئیس سره دری کسه دی.

دری سوه اوومه ماده:

د ابتدائی تجارتی محکمو رئیسان د کابل په مرکز کښی لومړی رتبه او په ولایتونو کښی دوهمه رتبه دی.

دری سوه اتمه ماده:

د ابتدائی تجارتی محکمو د غړو رتبی پدی شان دی:

الف: د کابل د ابتدائی تجارتی محکمی غړی دوهمه رتبه.

ب: د ولایتونو د ابتدائیو تجارتی محکمو غړی دریمه رتبه.

دری سوه نهمه ماده:

په هر ابتدائی محکمه کښی یو د تحریراتو مدیر دی چه د محکمی د منشی وظیفه هم په خای کوی قضائی صلاحیت نه لری او رتبه ئی د کابل په ابتدائی محکمه کښی دریمه او د ولایتونو په محکمو کښی څلورمه ده.

د ابتدائی تجارتی محکمو اداری مامورین، ټاپیستان او مستخدمین د عدل د وزارت په بودجه کښی د ضرورت په اندازه استخدامیږی.

۸۵ دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه یم فصل مرافعه محکمه

دری سوه لسمه ماده:

په کابل کښی یوه تجارتي مرافعه محکمه ده چه ددی قانون په حکم برابر د کابل او ولایتونو د ابتدائیه تجارتي محکمو په فیصلو او قرارونو باندی له نوی سره (استینافاً) غور کوی. د عدل وزارت صلاحیت لری چه د ضرورت له مخه نوری تجارتي مرافعه محکمی د مملکت په سیمو کښی جوړی کړی.

دری سوه یوو لسمه ماده:

د تجارتي مرافعه محکمی د قضائی هیئت شمار له رئیسسه سره دری کسان دی چه ددی قانون د دری سوه پنخمی مادی سره سم ټاکل کیږی او رتبی ئی په دی شان دی:
الف: د تجارتي مرافعه محکمی رئیس په لومړی رتبه.
ب: د تجارتي مرافعه محکمی غړی په دوهمه رتبه.

دری سوه دوولسمه ماده:

په تجارتي مرافعه محکمه کښی د تحریراتو یو مدیر دی چه د محکمی د منشی وظیفه هم په خای کوی قضائی صلاحیت نه لری او رتبه ئی دریمه ده.
نور اداری مامورین، ټاپیستان او د تجارتي مرافعه محکمی مستخدمین د عدل د وزارت د تشکیل او بودجی سره سم د ضرورت په اندازه نیول کیږی.

درییم فصل د تمیز تجارتی محکمه

دری سوه دیار لسمه ماده:

په کابل کښی د تمیز تجارتی محکمه د هغو چارو د غور او سرته رسولو دپاره جوړه شوی ده چه ددی قانون د مواد د څرگندونی سره سم دی محکمی وظیفه گڼل شوی ده.

دری سوه څوار لسمه ماده:

د تمیز د تجارتی محکمی د هیئت شمیر له رئیسسه سره دری کسه دی چه د دری سوه پنځمی مادی سره سم ټاکل کیږی او رتبی ئی پدی شان دی:

الف: د تمیز د محکمی رئیس په لومړی رتبه.

ب: د تمیز د تجارتی محکمی غړی په دوهمه رتبه.

دری سوه پنځلسمه ماده:

ددی قانون د دری سوه دوولسمی مادی حکمونه د تمیز د تجارتی محکمی په باب هم چلیږی.

څلورم فصل متفرقه مواد

دری سوه شپاړسمه ماده:

تجارتی محکمی د خپلو وظیفو په چلولو کښی پوره آزادی دی او د هر قسم لاس وهلو نه په امن دی، یواځی بودجه او تشکیلات ئی د عدل وزارت پوری اړه لری.

۸۷ دتجارتی محاکمو د اصولو قانون

دری سوه اووه لسمه ماده:

د تجارتی محکمو د رئیسانو او غړو په خوښولو کښی په کار دی چه له هر څه نه مخکښی د اشخاصو د علمی اهلیت او مسلکی معلوماتو پاملرنه وشی.

د عدل وزارت مکلف دی چه د تجارتی محکمو د بودجی په باب د تجارتی محکمو مقام او دستگاه ته پاملرنه وکړی او د دوی د وظیفو د اجرا او آسانی دپاره هر قسم ضروری وسیلی راغونډی او ضروری تدبیرونه وکاندی.

دری سوه اتلسمه ماده:

د کابل او ولایتونو امنیه قوماندانی په دی مکلفی دی چه د تجارتی محکمو هغه امرونه او حکمونه چه پدی قانون برابر صادریری په ځای کړی.

دری سوه نولسمه ماده:

دری واړه تجارتی محکمی واک لری چه که ضروری وگڼی د خپلو قضائی ونډونو د پوهو او تجربه کارو سوداگرو او د تجارت د اطاقونو د مسلکی معلوماتونه د تجارتی رواج او چال چلند په تشبیت او توضیح کښی فایده واخلی.

دری سوه شلمه ماده:

څو پوری چه محکمی د خپلو صادر وکړو فیصله لیکونو محصول نه وی اخستی او د صکوکو ټکټ ټی په کتاب کښی لگولی او باطل کړی نه وی ددی خبری اجازه ورته نشته چه یوی یا دواړو خوا ټه فیصله لیک ور کاندی.*

* ۳۲۰ ماده تعدیل شوی، د تعدیلونو برخې ته دی مراجعه وشي.

۸۸ د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دری سوه یویشتمه ماده:

د صکوکو هغه ټکټونه چه د محکمی د ثبت په کتاب کښی لگیږی په کار دی چه د ټکټونو په مخ باندی د باطل کیدو مهر ولگیږی.

دری سوه دوه ویشتمه ماده:

د عوه وال په تجارتی محکمو کښی ابتدائیه وی که مرافعه وی که تمیز د دعوی په هره مرحله کښی د خپلی دعوی نه لاس په سر کیدی شی، په دی حالت کښی چه که چیری سوره شوی دعوی لارسماً روا نه شوی نه وه او د دعوو ضبطولو په کتاب نه وه ختلی نو کوم محصول نه اخستل کیږی او په کار دی چه موضوع د اجندا نه وباسی او دوسییه ختمه کړی شی خو که چیری دعوی روا نه شوی وه او د دعوو ضبطولو په کتاب ختلی وه ټوله هغی خوا نه چه دعوی ئی پریښی ده ددی قانون د موادو سره سم د عدم اثبات ټاکلی محصول اخلی او د محکمی رسمی فیصله لیک په دغه باب صادرېږی، که چیری مدعی علیه د مدعی د دعوی په جواب کښی په محکمه کښی جوابی دعوی سوره کړی وی یا دریمگری شوک په دعوی کښی رانوتی وی نو د دعوی ته د لاس اخستو په کار کښی د مدعی علیه یا دریمگری شخصی منبیت شرط دی.

دری سوه درویشتمه ماده:

د عدل وزارت مکلف دی چه د تجارتی سندونو او نښو نښانو د ثبتولو د اداری دپاره کافی تشکیلات او هم د افلاس او د یو واله کیدو د چارو دپاره کافی تشکیلات چه د افلاس او یو واله کیدو د اصولنامی سره سم په تجارتی ابتدائیه محکمو پوری ارتباط لری د تجارتی محکمو په بودجه کښی ځای کړی.

دری سوه څلیر ویشتمه ماده:

دا قانون په رسمی جریده کښی د نشریدو له نېټې نه دوه میاشتی پس چلیږی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۸۹

چارشنبه د ۱۳۴۳ کال د جدی لسمه ۱۳۸۳ هـ.ق کال د شعبان
العظم ۱۷ په رسمی جریده کبني د خپريدو نېټه د ۱۳۴۳ هـ.ش کال
د حوت ۱۷.

د تجارتی محاکماتو د اصولو د قانون د (۳۲۰) مادی تعدیل

رسمی جریده گڼه (۴-۱)
نېټه ۱۳۴۳/۱۲/۱۷ هـ. ش

د عظمی صدارت د ۱۳۵۳ کال د غویی د میاشتی د پنځه ویشتمی نیټی (۲۸۱) گڼه فرمان

ښاغلی ډاکټر عبدالمجید عدلیه وزیر!

د وزیرانو مجلس د ۱۳۵۳ کال د غویی د میاشتی د څلور
ویشتمی نیټی په غونډه کښی په خپله (۴۹۱) گڼه فیصله
کښی د عدلیی وزارت د ۱۳۵۳ کال د غویی د میاشتی د
څلور ویشتمی نیټی عرض پانی ته په کتنه د تجارتی
محاکماتو د اصولو د قانون د (۳۲۰) مادی د تعدیل په هکله
لاندی مراتب تصویب کړل:

«د تجارتی محاکماتو د اصولو د قانون د ۳۲۰ مادی تعدیل
چه د دارالانشاء مهر پری لگیدلی منظور دی.»
د وزیرانو د عالی مجلس د تصویب مراتب چه د افغانستان د
جمهوری دولت د رئیس د حضور د منظوری په شرف رسیدلی
او د ۱۳۵۳ کال د غویی د میاشتی د څلور ویشتمی نیټی په
(۳۵۴) گڼه کښی ثبت شویدی تاسی ته خبر در کړ شو تر څو په
رسمی جریده کښی د هغه خپریدو ته اقدام وشی .

ډاکټر محمد حسن شرق

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۹۳

د تجارتی محاکماتو د اصولو د قانون د (۳۲۰) مادې تعدیل.

۱- د محاکمې د پای ته رسیدو د اعلام څخه وروسته د حکم د ابلاغ له پاره ورځ او ساعت ټاکل کېږي.

حکم د محاکمې په بنکاره غونډه کېنې لوستل کېږي.

د محاکمې د لیک دفتر د قضایې هیئت له خوا د پریکړې د لاسلیک او مهر څخه وروسته د دعوی د اصحابو د شمیر سره سم فیصله لیکونه برابرې او د دعوی د واپرو خواووته یی ورکوي.

د لیک دفتر مکلف دی چه د حکم د ابلاغ نه وروسته له محکوم علیه څخه د فیصلې د محصول د تحصیل په هکله د حکومت مربوطه تحصیلی څانګه ته رسماً خبر ورکړي.

په هغه صورت کی چه محکوم علیه د حکم د ابلاغ پر اساس د تعرفی اخیستلو او د محصول د ورکړې له پاره حاضر شی، تحصیلی څانګه ته د خبرو کولو ضرورت نشته .

۲- هغه فیصلې چه د دغه ضمیمې د انفاذ څخه مخکېنې د محصول د نه ورکولو په علت پر ځای شوی نه دی د دغه تعدیل تابع دی.

۳- دغه حکم په رسمی جریده کی له خپریدو وروسته نافذېږي.

پورتنی تعدیل د ۱۳۵۳ هـ ش کال دغویې دمیاشتی په دیرشمه نېټه (۲۷۳) ګڼه رسمی جریده کی خپور شوی دی.

قانون اصول محاکمات تجارتي

قانون اصول محاکمات تجارتي

باب اول

احکام عمومي

فصل اول

مقدمه

ماده اول:

رسیدگی به تمام اختلافاتیکه از معاملات تجارتي نشئت میکند. وظیفه محاکم ثلاثه تجارتي بوده و تابع احکام این قانون می باشند.

ماده دوم:

هیچ یک از محاکم تجارتي نمی تواند راساً بدعوی رسیدگی کند. مگر اینکه یکی از طرفین رسیدگی به دعوی را مطابق احکام این قانون درخواست نموده باشد.

ماده سوم:

محاکم تجارتي مکلف اند به دعاوی تجارتي مطابق اصولنامه تجارت و این قانون رسیدگی نمایند.

ماده چهارم:

هیچ یک از مقامات رسمی و ادارات دولتي نمی توانند احکام و قرارهای محاکم تجارتي را تغییر دهند یا از اجرای آن جلوگیری به عمل آرند، مگر محکمه بالاتر و آن هم در مواردی که در این قانون معین شده باشد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۹۷

ماده (۵):

اگر دعوی به یک محکمه تجارتي محول و یا اقامه شود که رسیدگی بآن مطابق احکام این قانون به یک محکمه دیگر و یا یک مرجع اداری متعلق باشد محکمه مذکور باید قرار اتخاذ نماید. که به رسیدگی آن مؤظف نمی باشد.

فصل دوم صلاحیت

ماده (۶):

با در نظر گرفتن احکام سائر مواد این فصل دعاوی تجارتي در محکمه- ای دائر میگردد که اقامت گاه قانونی مدعی علیه در حوزه قضائی آن واقع باشد. هر گاه مدعی علیه متعدد موضوع دعوی واحد و یا موضوع متعدد، ولی بیک دیگر مربوط باشد، دعوی در محکمه ای که اقامت گاه یکی از مدعی علیهم در حوزه قضائی آن واقع باشد اقامه می شود.

ماده (۷):

اقامت گاه قانونی عبارت از محلی است که شخصی با اراده خود برای سکونت دائمی خویش اختیار نموده باشد.

ماده (۸):

در محکمه ای که محل عقد یا اجراء قرارداد در آن قضائی آن واقع است می توان دعوی را اقامه نمود، مشروط بر اینکه مدعی علیه و یا وکیل قانونی او در حین اقامه دعوی در آن حوزه سکونت داشته باشد.

ماده (۹):

محکمه ای که به رسیدگی اصل دعوی مجاز باشد صلاحیت دارد درباره دعوی متقابل نیز اصدار حکم نماید.

۹۸ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۱۰):

بر عليه اشخاصي که در افغانستان داراي اقامت گاه قانوني نيستند در محکمه ايکه اين گونه اشخاص در حوزه قضائي آن سکونت دارند دعوي اقامه مي شود و اگر در افغانستان محل سکونت آنها هم معلوم شده نتواند دعوي در محکمه اي دائر مي گردد که اموال مدعي عليه و يا تضمينات آن و يا شئ متنازع فيه در حوزه قضائي آن موجود باشد و الا در محکمه ابتدائيه تجارتي کابل عليه شان دعوي اقامه شده مي تواند.

ماده (۱۱):

هرگاه شخص حقيقي يا حقوقي در مواضع مختلفه داراي نمايندگي ها باشد دعوي ناشي از معاملات يکي از نمايندگي ها در محکمه اقامت گاه خود شخص حقيقي يا حقوقي و يا در محکمه ايکه نمايندگي مذکور در حوزه قضائي آن واقع است دائر شده مي تواند. دعاوي افلاس از اين امر مستثني است.

ماده (۱۲):

دعاويکه شرکت ها و مؤسسات تجارتي از رهگذر معاملات خود بر عليه اعضاء و يا اعضاء از رهگذر معاملات شرکت بر عليه يکديگر اقامه مينمايند در محکمه اي دائر ميگردد که اقامتگاه قانوني شرکتهها و مؤسسات مذکور در حوزه قضائي آن واقع باشد.

ماده (۱۳):

دعاوي جبران خساره که از مقاولات بييمه نشئت مي کند در صورتی که اموال بييمه شده غير منقول باشد، در محکمه اي دائر مي گردد که اموال مذکور در حوزه قضائي آن واقع باشد و اگر اموال بييمه شده

قانون اصول محاکمات تجارتي ماده ۹۹

منقول باشد دعوی ناشی از مقاوله بیمه در محکمه ای که در ون پ قضائی آن خساره بوقوع پیوسته یا در محکمه ای که مقاوله بیمه در یک محل واقع در ون پ قضائی آن خاتمه می پذیرد دائر شده می تواند.

ماده (۱۴):

اگر یکی از طرفین دعوی بر صلاحیت محکمه ای که بدعوی مذکور رسیدگی می کند اعتراضی داشته باشد باید اعتراض خود را به همان محکمه، قبل از اینکه محکمه مذکور به رسیدگی اصل موضوع آغاز نماید، تقدیم کند. در غیر آن چنین محسوب می شود که صلاحیت همان محکمه را قبول نموده است.

ماده (۱۵):

هرگاه در مورد رسیدگی به یک دعوی و شمول آن در صلاحیت قضائی بین محاکم تجارتي اختلاف نظر واقع شود، تعیین محکمه صلاحیت دار و وظیفه محکمه تمیز تجارتي است.

فصل سوم

اسباب رد اعضای محاکم تجارتي

ماده (۱۶):

هر یک از اعضای محاکم تجارتي در حالات آتی الذکر از رسیدگی بدعوی رد شده میتواند:

۱- اگر دعوی به شخص یکی از اعضا، زوجه او یا یکی از اقارب درجه اول و یا دوم او مربوط باشد.

۲- اگر در دعوی بحیث وصی، و یا وکیل، یکی مادر، پسر، دختر و نواسه.

۱۰۰ قانون اصول محاکمات تجارتي

اقارب درجه دوم عبارت اند از: اجداد، کاکا، برادر، خواهر و اولاد برادر و خواهر و خسر و خشو و برادر و خواهر زوجه.

۳- اگر در دعوی بحیث وصی، و یا وکیل یکی از طرفین باشد.

۴- اگر در موضوع دعوی به حیث عضو محکمه، حکم، اهل خبره یا شاهد اظهار عقیده کرده باشد.

۵- اگر بین عضو محکمه و یکی از اصحاب دعوی در محکمه دیگری دعوی حقوقی و یا جزائی دایر باشد و یا بر وجود خصومت بین شان قراین قاطعه یا دلایل مثبته موجود باشد.

ماده (۱۷):

طلب رد باید در یک ورقه‌ای که در آن اسباب رد به وضاحت و صراحت درج باشد از طرف مدعی و یا مدعی علیه که طالب رد است با اسناد لازمه به محکمه مربوط علی الاقل ۸ ساعت قبل از آغاز اولین جلسه رسیدگی به دعوی تقدیم شود.

این ورقه باید دارای تاریخ بوده و در آن امضای طالب رد یا مهر و یا نشان شصت و یا تصدیق دو نفر موجود باشد.

ماده (۱۸):

طلب رد به مجرد تقدیم آن به محکمه در دفتر محکمه ثبت می گردد و فوراً سواد آن به عضوی که ردش طلب گردیده داده می شود و اگر عضو مذکور اسباب رد را طبق احکام این قانون یافت مکلف است از اشتراک در رسیدگی بدعوی استنکاف نماید و از استنکاف خود بمحکمه اطلاع تحریری بدهد. در حالی که خود عضو طلب رد را مطابق به قانون نداند هیأت محکمه باستثنای محکمه عضو که ردش طلب گردیده بر طلب رد در نزدیک ترین جلسه غور نموده اند خود را به قبول یا عدم قبول آن صادر می کند .

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۰۱

ماده (۱۹):

اگر هیأت محکمه بدون عضوی که ردش طلب گردیده نصاب قانونی را تکمیل نمی‌کرد در آن صورت بر طلب رد محکمه بالاتر غور نموده قرار صادر می‌کند.

ماده (۲۰):

اگر هیأت محکمه طلب رد را پذیرفت عضوی که رد شده نمی‌تواند در رسیدگی بدعوی مربوط اشتراک ورزد.

ماده (۲۱):

اگر هیأت محکمه طلب رد را نه پذیرفت طالب رد را به پرداخت جریمه نقدی از یک تا دو هزار افغانی محکوم می‌نماید.

ماده (۲۲):

تمام قرارهائی که از طرف محکمه در مورد رد صادر می‌شود قابل مرافعه و تمیز نیست.

فصل چهارم

اهلیت طرفین

ماده (۲۳):

اشخاص عاقل، بالغ و غیرمجبور اهلیت اقامه دعوی را حایزاند و مدعی علیه واقع شده می‌توانند.

ماده (۲۴):

هر یک از طرفین که ادعای عدم اهلیت طرف دیگر را می‌نماید مکلف است برای اثبات ادعای خود اسناد و دلایل قانونی لازم را به محکمه

۱۰۲ قانون اصول محاکمات تجارتي

تقديم نمايد. در غير از حالت افلاس تجارتي اسناد قانونی بايد مراحل خود را در محاکم عدلی مربوطه طی کرده باشد.

ماده (۲۵):

اشخاص حقيقي که خود اهليت مذکور ماده (۲۳) را ندارند و اشخاص حقوقی بشمول دوائر رسمي و تصدی های دولتی، شاروالی ها توسط ممثلين قانونی خود صفت مدعی و مدعی علیه را در محاکم احراز می کنند.

فصل پنجم وکلاي طرفين

ماده (۲۶):

هر شخصی که باقائه دعوی اهليت دارد می تواند دعوی خود را بالذات و يا توسط وکيلي که آزادانه انتخاب می کنند در محاکم تجارتي اقامه و تعقيب نماید.

ممثلين قانونی نیز دارای این حق می باشد.

ماده (۲۷):

تعميم صلاحيت وکيل يا تخصیص آن به محکمه زمان، شخص، موضوع و غيره بايد در وکالت خط تصريح شده باشد.

صلاحيتی که در یک موضوع به وکيل داده می شود عموماً در تمام مراحل محاکموی آن موضوع نافذ است. مگر این که خود مؤکل آنرا در وکالت خط به کدام مرحله يا مراحل معين محدود ساخته باشد.

ماده (۲۸):

وکيل مکلف است اصل يا مثنی وکالت خط خود را که در محاکم شرعی و يا تجارتي اصولاً ترتيب یافته به منظور حفظ در دوسيه دعوی به

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۰۳

محاکم تجارتي مربوط بسپارد. وکالت خط وکلای دوائر رسمي و مؤسسات ملي عبارت از همان مکتوبهای رسمي اند که از طرف آمرین صلاحیتدار شان امضاء و به محکمه فرستاده می شود.

ماده (۲۹):

اگر مؤکل خواسته باشد که وکیل خود را از وکالت کلاً و یا بعضاً عزل کند و یا وکیل بخواهد از وکالت استعفاً بدهد. آن‌ها مکلف اند موضوع را سه روز قبل از دائر شدن جلسه معینه محکمه بطرف دیگر عقد وکالت و هم به محکمه مربوطه ابلاغ نمایند که در هر دو صورت مسئله عزل و استعفاً باید در کتاب ضبط دعوی محکمه قید شود.

در غیر از حالت فوق عزل و استعفاً تنها وقتی نافذ شمرده می شود که رئیس محکمه دلایل عزل و استعفاً را معقول دانسته به قید نمودن موضوع عزل و یا استعفاء در کتاب ضبط دعوی امر دهد.

ماده (۳۰):

در صورت عزل و یا استعفاء وکیل محکمه مربوطه بمؤکل او ابلاغ می نماید تا در ظرف مدتیکه تعیین می کند شخصاً و یا توسط وکیل جدیدی برای تعقیب جریان دعوی آماده گردد. و الا در غیابش فیصله صادر شده می تواند.

ماده (۳۱):

در صورت فوت یا منع شدن وکیل از وکالت، مؤکل مکلف است که در ظرف مدتی که از طرف محکمه تعیین می‌گردد وکیل جدید انتخاب و یا شخصاً دعوی اقامه شده را تعقیب کند.

۱۰۴ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۳۲):

وکالت خط هائیکه در خارج افغانستان ترتیب می شوند در صورتی مدار اعتبار اند که در یکی از نمایندگیهای سیاسی یا قونسلگری‌های افغانی ترتیب شده و یا مورد تصدیق آنها حسب اصول قرار گرفته باشد. و در هر دو صورت تصدیق شعبه مربوطه وزارت امور خارجه افغانستان لازم است.

ماده (۳۳):

دعوی وکلای طرفین یا مؤکلین شان راجع به حق‌الزحمه در محکمه محل سکونت مدعی علیه و محکمه که دعوی اصلی در آنجا دائر شده است فیصله شده می تواند.

فصل ششم

صلاحیت محکمه و موقعیت طرفین

ماده (۳۴):

محکمه مقید با دعوی و دفاع طرفین است و نمیتواند از مقدار مدعا به اضافه تر و یا نسبت به مطلبی که اظهار نشده است حکم صادر کند. نظر به تحقیق موضوع و بر اساس دلایل تقدیم شده اصدار حکم به کمتر از مدعا به جائز است.

ماده (۳۵):

محکمه نمی تواند طرفین را به خطر اظهارات شان و خطر دلائل و اسنادیکه ارائه می دارند. ملتفت سازد ولی می‌توانند در باره ادعا و دلائلی که مهم به نظر بخورد از طرفین توضیحات بخواهد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۰۵

ماده (۳۶):

به استثنای حالاتی که از طرف محکمه مربوطه در آن باره قرار رسیدگی مستعجل صادر می شود رسیدگی به قضایا در محاکم تجارتي به اساس نوبت صورت می گیرد.

فصل هفتم

اصلاح

ماده (۳۷):

طرفین دعوی می توانند معاملات متنازع فیه خود را در هر مرحله ای که باشد قبل از صدور حکم محکمه مربوطه تماماً و یا قسمیاً به صورت مصالحت فیصله نمایند.

ماده (۳۸):

طرفین می توانند برای صورت گرفتن اصلاح بین شان مستقیماً داخل مذاکره شوند و یا برای این منظور وکلای اصلاحی انتخاب و به محکمه معرفی نمایند ولی در خواست اصلاح باید به هر صورت از جانب طرفین طور کتبی به عمل آید.

ماده (۳۹):

قبول فیصله ای که از طرف وکلای اصلاحی مذکور ماده فوق به عمل می آید به موافقه طرفین که در حضور محکمه اظهار نمایند مربوط است. مگر این که صلاحیت وکلاء از آغاز توکیل عام و کامل باشد.

ماده (۴۰):

محکمه مربوطه محض برای یکبار به اصحاب دعوی توصیه اصلاح را می نماید در صورتی که طرفین از طریق اصلاح به حل و فصل موضوع

۱۰۶ قانون اصول محاکمات تجارتي

مورد اختلاف موفق شوند باید در ظرف مدتیکه از طرف محکمه تعیین گردیده اصل اصلاح را به محکمه تقدیم نمایند. محکمه مربوطه مکلف است بدون کدام تصرف به استناد اصلاح خط مذکور فیصله رسمی خود را در موضوع مورد اختلاف صادر کند.

اگر اصلاح ذریعه وکلای اصلاحی مذکور ماده (۳۸) به عمل آمده باشد در اصلاح خط که به محکمه سپرده می‌شود امضاء، مهر و یا نشان شصت وکلای اصلاحی حتمی است.

ماده (۴۱):

هرگاه طرفین از طریق اصلاح به حل و فصل موضوع متنازع فیه موافقت نکنند محکمه نباید آن‌ها را بی جهت معطل نماید. همین که به مشاهده رسید که طرفین حاضر به اصلاح نیستند. باید محکمه عدم موافقت جانبین را به کتاب ضبط دعوی قید و به موضوع رسماً رسیدگی نموده فیصله اصولی خود را صادر نماید.

فصل هشتم

تدابیر احتیاطی و تأمینات

الف: تدابیر احتیاطی

ماده (۴۲):

محکمه مجاز است که در اثر تقاضای یکی از طرفین قبل و یا بعد از اقامه دعوی نسبت به اتخاذ هر نوع تدابیری که برای حفاظت یک شی متنازع فیه لازم باشد قرار صادر کند.

قانون اصول محاکمات تجارتي ماده ۱۰۷

ماده (۴۳):

هرگاه نزد محکمه واضح باشد که اجرای تدابیر احتیاطی در یک موضع دیگر سهل تر یا کم مصرف تر یا سریع تر می باشد. در این صورت می توان محکمه تجارتي همان محل را برای اتخاذ قرار و اجرای عملیات تدابیر احتیاطی بحیث نایب تعیین کرد.

ماده (۴۴):

مطالبه قرار راجع به تدابیر احتیاطی وابسته به تقدیم در خواست به محکمه می باشد در اثر این در خواست طرف مقابل فوراً جلب و اگر حاضر هم نشود قرار لا زمه در غیاب وی صادر می گردد. در حالات مستعجل یا در مواردیکه باید از حقوق مدعی فوراً حمایت به عمل آید بدون احضار طرف نیز می توان درباره تدابیر احتیاطی قرار صادر کرد.

ماده (۴۵):

قرار متعلق به تدابیر احتیاطی در حصه تحت مراقبت گرفتن اموال منقول و غیر منقول عندالایجاب به استعمال قوه پولیس و یا ژاندارم از طرف شعبات اجرائیه دولت به اساس اطلاع محکمه تجارتي مربوطه در معرض اجراء گذارده می شود. ولی تطبیق و اجرای سائر تدابیر احتیاطی بیکی از اعضاء و مامورین محکمه و یا هر دو به صورت مشترک محول می گردد.

ماده (۴۶):

طرفیکه مطالبه قرار تدابیر احتیاطی را می کند مکلف است در مقابل خسارات احتمالی طرف مقابل و یا اشخاص ثالث مطابق حصه (ب) این فصل تأمینات بدهد. و اگر تقاضا کننده تدابیر احتیاطی دواير رسمی و یا تصدی دولت باشد درین صورت دادن تأمینات جداگانه لازم

۱۰۸ قانون اصول محاکمات تجارتي

نبوده تعهد کتبی آمر مربوطه کافی است. تعیین مقدار خسارات به نظریه محکمه ای است که مطالبه تأمینات را پذیرفته است.

ماده (۴۷):

هرگاه طرفیکه علیه او تدابیر احتیاطی اتخاذ شده تأمینات بدهد درین صورت تدابیر احتیاطی را می‌توان نظر به ایجاب وضعیت تبدیل و یا مرفوع ساخت.

ماده (۴۸):

اوراق متعلق به تدابیر احتیاطی در دوسیه دعوی قید می‌گردد.

ب: تأمینات

ماده (۴۹):

محاکم تجارتي صلاحیت دارد به منظور جبران خسارات مالی طرف مقابل اشخاص ثالث و تادیه محصول و مصارف محکمه راجع باخذ تأمینات عندالایجاب قرار اتخاذ نماید.

ماده (۵۰):

تأمیناتی که در یک دعوی داده می‌شود عبارت از پول نقد، اسهام، اسناد قرضه، اموال منقول و یا غیر منقول و یا ضمانت یک بانک معتبر است که از طرف محکمه تعیین و قبول می‌شود، ارائه ضامن باساس سند قانونی نیز حکم تأمینات را دارد.

ماده (۵۱):

مطالبه کنندگان تأمینات اعم از اتباع خارجی که در افغانستان اقامتگاه قانونی ندارند نیز مکلف اند مطابق ماده (۵۰) تأمینات بدهند. این حکم در باره کسانی که در اثنای جریان محاکمه اقامتگاه خود را به ممالک اجنبی، نقل میدهند نیز تطبیق می‌گردد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۰۹

ماده (۵۲):

مطالبه تأمینات به مجرد اقامه دعوی و یا در اثنای جریان دعوی تا وقتیکه ختم محاکمه اعلام نشده است باید به عمل آید.

ماده (۵۳):

قبل از اقامه دعوی به شرطی می توان درخواست تأمینات نمود که دعوی مستند به سند رسمی باشد.

ماده (۵۴):

اگر در ظرف مدتیکه از طرف محکمه تعیین می شود از طرف مطالبه کننده تأمینات تضمین معینه داده نشود چنان محسوب می گردد که شخص مذکور از مطالبه تأمینات منصرف گردیده است .

ماده (۵۵):

حکم محکمه راجع به تأمینات باید بطرف مقابل ابلاغ و پس از آن اجراً شود مگر در مواردی که ابلاغ فوراً ممکن نباشد و یا تأخیر اجراً باعث خساره و یا اتلاف تأمینات مطالبه شده باشد درین صورت اولاً حکم تأمین اجراً و پس از آن عمل ابلاغ صورت می گیرد.

ماده (۵۶):

در صورتی که علل تأمینات مرتفع شود محکمه مربوطه باسناد درخواست تأمینات دهنده حکم رفع تأمینات را می دهد و در صورت که صدور حکم به بطلان ادعای اصلی مدعی تأمین به عمل آید تأمینات طبعاً مرفوع می گردد.

ماده (۵۷):

حکم قبول و یا رد تأمینات که از طرف محکمه مربوطه صادر می شود مرافعه خواهی و تمیز طلبی ندارد.

۱۱۰ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۵۸):

در صورتی که درخواست کننده تأمینات به اساس حکم محکمه محکوم به بطلان دعوی شود طرف مقابل می تواند خساراتی را که از عمل تأمین بر او وارد شده از جانب مقابل مطالبه کند.

ماده (۵۹):

اختلافات متعلق به کافی نبودن و یا معتبر بودن و یا نبودن تأمینات از طرف محکمه که مؤظف به رسیدگی اصل دعوی می باشد حل و فصل می گردد.

ماده (۶۰):

در صورتی که تأمینات مطالبه شده عین معین و تحت مراقبت گرفتن آن ممکن باشد. محکمه نمی تواند مسائل دیگری را عوض آن تحت مراقبت بگیرد.

ماده (۶۱):

در حالیکه تأمینات مطالبه شده عین معین نبوده و یا عین معین بوده ولی تحت مراقبت گرفتن آن ممکن نباشد محکمه می تواند معادل قیمت تأمینات مطالبه شده را از سائر اموال مدعی علیه یا مدعی تحت مراقبت بگیرد.

ماده (۶۲):

ضامنی که جهت تأمینات داده می شود ممکن یک یا چند نفر باشند. در صورت تعدد ضامن هر یک از آنها باید در ضمانت خط صریحاً قید کند که چه مقدار از تأمینات را ضمانت کرده اند، در غیر آن مسئولیت مسلسل دارد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۱۱

ماده (۶۳):

اشخاص ذیل بدون رضائیت طرف مقابل به حیث ضامن قبول شده نمی تواند:

- ۱- مامورین دولت و شاروالی ها.
- ۲- اشخاصی که مصئونیت وظیفه وی دارند.
- ۳- وکلای دعوی برای مؤکلین شان.

ماده (۶۴):

شخصی که جهت تأمینات ضامن می دهد باید ضامن را در حضور محکمه حاضر کرده و یا ضمانت خط اصولی به محکمه تقدیم کند. ضامن دهنده مکلف است اعتبار مالی ضامن و یا ضامنان خود را در محکمه ای که ضمانت خط را ترتیب داده ثابت کند. در صورتی که یکی از بانکها و شرکت های تجارتي معتبر ضمانت کند و امضاء و یا مهر بانک و شرکت مذکور نزد محکمه معروف باشد حضور نماینده آن در محکمه و تنظیم ضمانت خط اصولی لازم نیست.

ماده (۶۵):

ضمانت ضامنی که شخصاً به محکمه حاضر می شود به کتاب ضبط دعوی قید و به امضای او می رسد و این ضمانت خط حکم ضمانت خط رسمی را دارد.

ماده (۶۶):

در صورتی که اموال غیر منقول از طرف محکمه تحت مراقبت گرفته شود دفتر محکمه مکلف است نام، شهرت و سائر مشخصات تأمین دهنده و اندازه تأمینات، نوع و سائر خصوصیات اموال تحت مراقبت

۱۱۲ قانون اصول محاکمات تجارتي

گرفته شده را با حکم محکمه به مراجع مربوطه در ظرف دو روز بعد از تاریخ ابلاغ حکم تحریراً اطلاع نماید.

ماده (۶۷):

تحت مراقبت گرفتن اموال غیر منقول به ترتیبی باید به عمل آید که در مقررات مربوطه تصریح یافته است.

ماده (۶۸):

مهر و لاک کردن اموال و اشیا و یا سپردن آن بخود اصحاب دعوی یا شخص ثالث به اساس ضمانت منوط به نظریه محکمه است.

ماده (۶۹):

مهر و لاک نمودن حجره تجارتي، اشیا و اموال منقول که عندالایجاب به موجب قرار محکمه تجارتي مربوطه صورت می‌گیرد باید توسط یک هیأت سه نفری که عبارت از یک نفر عضو محکمه، منشی آن و مدیر ناحیه مربوطه باشد ترجیحاً بالمواجهه طرفین اجراء گردد، و الا عدم حضور یک و یا دو جانب مانع عملیات شده نمی‌تواند.

ماده (۷۰):

مامورین انضباطی سمت، سرای دارها و چوکی دارها نظر به ایجاب وظیفه مؤلف به محافظت اشیا و اموالی که از طرف محکمه مهر و لاک و تحت مراقبت گرفته شده می‌باشند، شکستادن مهر و لاک آن بدون اجازه محکمه ممنوع است. مرتکب آن علاوه بر این که مورد تعقیب جزائی مقامات مربوطه قرار می‌گیرد توسط محکمه تجارتي مربوطه نیز محکوم به جبران خسارات وارده می‌گردد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۱۳

ماده (۷۱):

تحت مراقبت گرفتن اموال قابل اتلاف ممنوع است باید این اموال توسط هیأت سه نفری ماده مذکور (۶۹) به فروش رسیده و قیمت آن تحت مراقبت گرفته شود.

ماده (۷۲):

در هر مورد که مالی اعم از منقول و غیر منقول تحت مراقبت گرفته می شود و احتمالی موجود باشد که ادامه عمل مراقبت موجب اتلاف مال و یا تنزیل قیمت خواهد شد، هر یک از طرفین حق مطالبه فروش مال را دارد. ولی هرگاه طرف مقابل موافق به فروش نبوده و ضرری را که ممکن است از عدم فروش مال عاید گردد متحمل شود مطابق نظریه او عمل خواهد شد. در صورت فروش مامور مربوطه محکمه، نظارت داشته و قیمت مال فروش شده به خزانه محکمه و یا یک بانک معتبر امانت گذاشته می شود. طرف مقابل نیز حق نظارت را در عمل فروش دارد.

ماده (۷۳):

هرگاه تأمین دهنده و یا ضامن او جهت اجرای حکم تأمینات مال متعلق به غیر را مال خود معرفی کند و نسبت به تحت مراقبت گرفتن آن مال اجراءات به عمل آید مطالبه کننده تأمینات مسئول خسارات وارده بر صاحب مال نخواهد بود و صاحب مال از رهگذر خساره تنها به شخصی که مال او را بخیث مال خود معرفی کرده حق رجوع خواهد داشت.

۱۱۴ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۷۴):

هرگاه اموال و يا وجوهی که تحت مراقبت گرفته می شود نزد شخص ثالث باشد و يا موضوع مراقبت طلبی باشد که تأمین دهنده بر شخص ثالث دارد حکم محکمه راجع به تحت مراقبت گرفتن به شخص مذکور ابلاغ و از اصول حکم محکمه از نامبرده رسيد اخذ می شود و مراتب فوراً به تأمین دهنده ابلاغ می گردد.

ماده (۷۵):

هرگاه شخص ثالث منکر وجود تمام يا قسمتی از مال يا طلب باشد بايد در ظرف دو روز از تاريخ ابلاغ حکم مراقبت مراتب را به محکمه ای که حکم را صادر کرده اطلاع دهد و الا مسئول پرداخت طلب يا تسليم مال خواهد شد.

ماده (۷۶):

هرگاه درخواست کننده تأمینات ثابت نماید که در حين ابلاغ حکم محکمه راجع به تحت مراقبت گرفتن طلب يا مال نزد شخص ثالث وجود داشته و خلاف حقیقت منکر شده است و يا اینکه شخص ثالث از تسليم مال و يا طلب که در نزد اوست امتناع نماید به حکم محکمه مربوطه عین و يا معادل مال مطلوبه از اموال شخص او گرفته خواهد شد در صورتی که دسترس به اموال نباشد تا زمانیکه حقوق ضایع شده طرف را جبران نمایید به حکم محکمه مربوط تجارتي توقیف خواهد شد.

ماده (۷۷):

در خواست کننده تأمینات در استفاده طلب خویش از مسالی که تحت مراقبت گرفته می شود بر سایر طلبگاران حق تقدم را دارند.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۱۵

فصل نهم ابلاغ و احضار

ماده (۷۸):

مدعی یا مدعی علیه که در حوزه قضائی محکمه مقیم نباشد مکلف است در حوزه قضائی مذکور اقامتگاه برای خود تعیین نماید تا عمل احضار و ابلاغ به سهولت ممکن شود.

ماده (۷۹):

ابلاغ محکمه در مورد کسانی که اهلیت اقامه و مدافعه دعوی را ندارند به ممثلین قانونی آنها به عمل می آید.

ماده (۸۰):

ابلاغي که به اشخاص حقوقی کرده می شود باید به عنوان ممثلین قانونی آنها به عمل آید.

ماده (۸۱):

ابلاغ متعلق به یک دعوی ای که ناشی از معاملات یک تجارت خانه باشد به شخصی که امور تجارت خانه را اداره می نماید کرده می شود.

ماده (۸۲):

در دعاوی که ذریعه وکیل اقامه می گردد ابلاغ به وکیل کرده می شود.

ماده (۸۳):

در صورت امتناع مبلغ الیه از تسلیمی ورقه ابلاغ ورق مذکور بار دیگر از طرف خبر رسان محکمه در حضور دو نفر از اهل گذر به مبلغ الیه ارائه می گردد. و در حال امتناع مجدد موضوع در ورق ابلاغ درج و بعد از امضاء دو نفر مذکور و خبر رسان محکمه ورق مذکور به دفتر

۱۱۶ قانون اصول محاکمات تجارتي

محکمه سپرده شده و درین صورت مبلغ علیه به اساس امر محکمه از طرف قوهٔ پولیس محلی جلب و احضار می‌گردد.

مادهٔ (۸۴):

عمل ابلاغ در یک مملکت اجنبی به سلسله وزارت امور خارجه افغانستان ذریعۀ مقامات صلاحیت‌دار از همان مملکت صورت می‌گیرد.

مادهٔ (۸۵):

ابلاغ به کسانی که اقامتگاه یا مسکن‌شان معین نباشد به صورت اعلان به عمل می‌آید.

مادهٔ (۸۶):

ابلاغ بصورت اعلان به موجب قراری که از طرف محکمهٔ مربوط با ذکر اسباب مؤجه صادر می‌گردد تحت شرایط آتی اجرا می‌شود:
الف: اوراقي که ابلاغ می‌شود الی ختم میعاد اعلان در دیوار محکمه تعلیق می‌گردد.

ب: ورق ابلاغ باید در جریدهٔ رسمی داخل حوزه قضائی اعلان گردد. تا وقتی که چنین جریدهٔ تأسیس می‌گردد ورق ابلاغ در یکی از جراید داخل حوزهٔ قضائی محکمه که از طرف محکمه تعیین گردد اعلان می‌شود.

مادهٔ (۸۷):

در اعلان باید اسم و شهرت مکمله طرفین موضوع دعوی، مرجع صدور اعلان و اگر اعلان متضمن امر احضار باشد موضع، روز و ساعت تحریر شود.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۱۷

ماده (۸۸):

در صورتی که طرف مقابل متحمل مصارف اعلان ذریعۀ رادیو گردد ورق ابلاغ ذریعۀ رادیو اعلان شده می تواند ولی این اعلان محض به غرض تفهیم بوده مدار اعتبار قانونی تنها اعلانی می باشد که بطریق مذکور ماده (۸۶) صورت گرفته باشد.

ماده (۸۹):

اشخاص غیر از مدعی و مدعی علیه که در خارج حوزه قضائی محکمه در افغانستان مقیم باشد، محکمه ای که بدعوی رسیدگی می کند ورق ابلاغ را توسط محکمه محل اقامت شان طبق احکام این قانون به آنها می - فرستد محکمه صلاحیت دارد ورق ابلاغ را در حالاتی که لا زم داند به مصرف و موافقۀ طرفی که ابلاغ به نفع او صورت می گیرد توسط تلگرام به اشخاص مذکور ابلاغ می نماید.

ماده (۹۰):

ورق ابلاغ باید دارای نسخه های متعدد باشد که یکی آن به دوسیه مربوطه حفظ و متباقی آن به کسانی که ابلاغ می گردد سپرده شود.

ماده (۹۱):

ورق ابلاغ باید حاوی نکات ذیل باشد:

الف: اسم، شهرت مکمله و آدرس مبلغ الیه .

ب: علت احضار به صورت واضح .

ج: روز و ساعت حضور مجلوب.

د: اسم و آدرس محکمه.

هـ: امضاء رئیس و منشی و مهر محکمه.

۱۱۸ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۹۲):

شخصی که به محکمه جلب می گردد باید بالذات حاضر شود و یا وکیل قانونی خود را بفرستد و اگر عذر معقول برای عدم حضور داشته باشد باید آن را ۲۴ ساعت قبل از تاریخی که برای حضورش تعیین گردیده باطلاع محکمه برساند در صورتی که محکمه حضور خود شخص را حتمی دانسته و حضور وکیل او را کافی نشمارد باید موضوع را در ورقه اضرار تصریح نماید که در آن صورت باید شخص مکلف بحضور خودش به محکمه حاضر گردد.

ماده (۹۳):

هرگاه شخص مکلف بحضور در خارج حوزه قضائی محکمه ای که بدعوی رسیدگی می کند مقیم باشد محکمه می تواند اظهارات او را به اساس نیابت قضائی طبق احکام این قانون حاصل کند.

فصل دهم

تنظیم جلسات

ماده (۹۴):

در محاکم تجارتي محاکمه بصورت علنی اجرا می شود.

ماده (۹۵):

مراقبت امور اداری و انضباطی و همچنان ترتیب و انتظام جلسات در داخل حدود این قانون از وظیفه رئیس محکمه می باشد رئیس محکمه به هر یک از طرفین فرصت اظهار و بیان را اعطا و آنها را از اظهارات بی مورد منع می دارد و اشخاصی را که محل انتظام محکمه گردند فوراً از محکمه خارج می کند. هرگاه شخصی در حضور محکمه مرتکب عمل

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۱۹

غير مناسبی گردد محکمه برای او طبق احکام این قانون جزای انضباطی تعیین می‌کند. اتخاذ این گونه قرارهای انضباطی قطعی بوده مرافعه خواهی و تمیز طلبی ندارد.

ماده (۹۶):

طرفین دعوی و یا وکلای شان مکلف اند صورت ادعا و دفاع خود را در دو نسخه به محکمه تقدیم نمایند و منشی محکمه حسب الامر رئیس محکمه آن را به کتاب ضبط دعوی ثبت می نماید در صورتی که طرف ادعا بیش از یک نفر باشند باید به تعداد آنها نسخه های اضافی تقدیم شود.

ماده (۹۷):

در حین جریان دعوی منشی محکمه هر گونه اوراق متعلق بهمان دعوی از قبیل نظریه اهل خبره، اظهارات شهود، و غیره را به کتاب مربوطه ضبط دعوی ثبت می‌کند.

ماده (۹۸):

طرفین دعوی و یا وکلای آنها می‌توانند با اجازه رئیس تحت نظارت منشی محکمه دوسیه ها و کتب ضبط دعوی متعلق به خود را در خود محکمه مطالعه نمایند.

ماده (۹۹):

مدت جواب های مدعی و مدعی علیه از جانب محکمه مربوطه تعیین می - شود ولی مدت مذکور از یک ماه تجاوز کرده نمی تواند.

۱۲۰ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۱۰۰):

مدتی که جهت اخذ جواب های مدعی و مدعی علیه از طرف محکمه تعیین گردیده بعد از استماع دلائل طرفین از جانب محکمه مربوطه تزئید و تنقیص شده می تواند.

ماده (۱۰۱):

مدت مذکور ماده (۹۹) و (۱۰۰) از تاریخ ابلاغ قرار مربوطه به آن کسی که مهلت برایش داده شده آغاز می گردد.

ماده (۱۰۲):

اگر اقامتگاه شخصی که برایش مهلت داده می شود خارج حوزه قضائی محکمه واقع باشد نظر به بعد مسافه برای هر (۱۲) میل یکروز مهلت مسافت زیادتیر برایش داده می شود.

ماده (۱۰۳):

مدت جواب مدعی و مدعی علیه که در افغانستان اقامتگاه معین نداشته باشند از طرف محکمه مربوطه از یک الی چهار ماه تعیین و تاریخ نشر آخرین اعلان محکمه ذریعه جراید و رادیو طبق مواد (۸۶) و (۸۸) آغاز می گردد.

ماده (۱۰۴):

در صورتی که در یک دعوی مدعی و مدعی علیه متعدد باشند طویل ترین مدتی که نسبت بیکی از آنها رعایت می شود شامل تمام آنها می باشد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۲۱

باب دوم

مرحله ابتدائيه

فصل اول

اقامه دعوی در محاکم ابتدائيه

ماده (۱۰۵):

دعوی از تاریخ اتخاذ قرار از طرف محکمه نسبت به دائر گردیدن آن و تادیه محصول معین دفتر محکمه اقامه شده محسوب می‌گردد.

ماده (۱۰۶):

درخواست اقامه دعوی باید بروی عرایض چاپی که برای مراجعه بدوائر رسمی تعیین گردیده نوشته شود در غیر آن لازم است تکت صکوک دو افغانی بروی درخواست نصب گردد.

ماده (۱۰۷):

درخواست اقامه دعوی باید حاوی مطالب ذیل باشد:

- ۱- شهرت مکمل مدعی یعنی:
- الف: اسم مدعی و اسم پدر او.
- ب: نمره و تاریخ تذکره او.
- ج: اقامتگاه او.
- د: شغل او.
- ۲- شهرت مکمله مدعی علیه و یا مدعی علیهم.
- ۳- تعیین مدعا بها.
- ۴- تاریخ درخواست.
- ۵- اصل ادعا.

۱۲۲ قانون اصول محاکمات تجارتي

مادۀ (۱۰۸):

مدعی مکلف است نقل مصدق اوراق و اسناد مربوطه را که به آن استناد نموده با درخواست اقامه دعوی توأم بدفتر محکمه بسپارد. در صورتی که محکمه لازم داند راساً و یا در اثر تقاضای مدعی علیه می-تواند به مدعی امر کند که اصل اسناد را به محکمه ارائه دهد.

مادۀ (۱۰۹):

اگر درخواست اقامه دعوی ذریعۀ وکیل به محکمه تقدیم گردیده باشد باید وکالت نامه وی نیز ضمیمۀ آن باشد.

مادۀ (۱۱۰):

منشی محکمه پس از وصول درخواست اقامه دعوی باید بلا وقفه آن را در دفتر محکمه قید کرده رسید محتوی شهرت مکمله طرفین، تاریخ تسلیم و تعداد اوراق منضمه آن را به مدعی بدهد.

مادۀ (۱۱۱):

اگر درخواست اقامه دعوی مطابق تصریحات مواد (۱۰۵-۱۰۶ و ۱۰۷) ترتیب نیافته باشد منشی محکمه در ظرف پنج روز از تاریخ وصول آن نواقص موضوع را به نظر رئیس محکمه رسانیده حسب الامر رئیس درخواست مذکور را جهت تکمیل نواقص آن به مدعی اعاده می کند.

مادۀ (۱۱۲):

مدعی حق دارد بعد از اقامه دعوی هر وقت که بخواهد دعوی را به اجازه محکمه ترک بنماید.

محکمه مکلف است در صورتی که ترک دعوی او را مبنی بر سوء نیت بدانند به او اجازه ترک دعوی رانداده بلکه او را مکلف نماید که یا از

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۲۳

ادعا ابرأ دهد و یا دعوی را ادامه دهد. در صورت اجازه ترک دعوی مدعی مکلف است خساره را که بطرف مقابل وارد نموده بشرط مطالبه مدعی علیه و حسب تشخیص محکمه جبران نماید محصول ترک دعوی از اقامه آن عیناً مانند محصول ابراء است.

ماده (۱۱۳):

مدعی بدون موافقت مدعی علیه نمی تواند دعوی را بعد از اقامه آن توسعه دهد.

فصل دوم اعتراضات ابتدائی

ماده (۱۱۴):

اعتراضات ابتدائی عبارت از اعتراضات ذیل است:

- ۱: ادعای عدم صلاحیت محکمه.
- ۲: ادعای عدم صلاحیت یا عدم اهلیت قانونی مدعی جهت اقامه دعوی.
- ۳: ادعای این که دعوی اقامه شده متوجه شخص مدعی علیه نمی باشد.
- ۴: ادعای این که دعوی اقامه شده سابقاً بین همان شخص یا کسانیکه طرفین دعوی قایم مقام آنها هستند جریان خود را طی و نسبت به آن حکم قطعی محکمه با صلاحیت صادر گردیده است.
- ۵: ادعای این که دعوی اقامه شده تحت قید مرور زمان آمده است.
- ۶: ادعای اینکه دعوی اقامه شده در یک محکمه دیگر تجارتي که حایز عین درجه است نیز دایر است.
- ۷: ادعای این که دعوی اقامه شده با یک دعوی دیگری که در یک محکمه دیگر تجارتي دایر گردیده ارتسباط دارد و باید قانوناً در آنجا فیصله شود.

۱۲۴ قانون اصول محاکمات تجارתי

ماده (۱۱۵):

در صورت اثبات فقرات (۱-۲-۳-۴ و ۵) ماده (۱۱۴) باید محکمه از رسیدگی به دعوی امتناع نموده قرار رد صادر نماید.

ماده (۱۱۶):

در صورت اثبات فقرات (۶ و ۷) ماده (۱۱۴) محکمه باید از رسیدگی به دعوی امتناع ورزد و دوسیه متعلقه را به محکمه مربوطه آن جهت واریسی در ظرف ده روز بعد از صدور قرار خود ارسال نماید مگر اینکه یکی از طرفین طبق حکم ماده (۱۱۷) در خواست استیناف نموده باشد.

ماده (۱۱۷):

هر یک از طرفین که قرار محکمه بر علیه او است می تواند از تاریخ ابلاغ تحریری قرار محکمه ابتدائیه الی بیست روز مرافعه طلب و اگر به قرار محکمه مرافعه نیز قناعت نشود از تاریخ ابلاغ تحریر قرار محکمه مرافعه در ظرف ده روز تمیز طلبی نماید.

ماده (۱۱۸):

هرگاه اعتراضات مندرجه ماده (۱۱۴) قبل از رسیدگی باصل موضوع دعوی پیش نشده باشد در حین رسیدگی بدعوی و جریان محاکمه قابل سمع نیست.

ماده (۱۱۹):

اعتراضات ابتدائیه مدعی علیه در همان مدتی که برای اعتراضات مربوط باصل موضوع در فصل (سوم) تعیین گردیده به مدعی تبلیغ می شود و در ظرف مدت معینه آن از مدعی جواب اخذ می گردد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۲۵

فصل سوم

اعتراضات مربوط باصل موضوع

ماده (۱۲۰):

اگر مدعی علیه و یا وکیل او اعتراضات ابتدائیه را پیش نکرده باشد مکلف است جواب خود را در اصل دعوی در ظرف (۱۵) روز سر از تاریخ ابلاغ و یا در ظرف مدتی که به صوابدید محکمه زیادتیر از پانزده روز تعیین می شود در دو نسخه ترتیب و با کلیه اسناد دست داشته خود که به آن استناد می نماید به محکمه تقدیم کند منشی محکمه یک نسخه جواب های او را به کتاب ضبط دعوی ثبت نموده و نسخه دیگر را به موجب رسید بطرف مقابل تفویض می نماید و اسناد تقدیم شده را به مهر محکمه نشانی نموده محتویات آن را به کتاب ضبط دعوی ثبت و اصل آن را در مقابل رسید به تقدیم کننده اعاده میکند که عند الضرورت به محکمه ارائه نماید.

ماده (۱۲۱):

در محاکم ابتدائیه تجارتي ادعا و مدافعه مدعی و مدعی علیه علی الاکثر برای سه مرتبه بین طرفین تعاطی می گردد.

فصل چهارم

دعوی متقابل

ماده (۱۲۲):

مدعی علیه حق دارد در مقابل ادعای مدعی مقابلتاً اقامه دعوی نماید و چنین دعوی باید با دعوی اصلی از یک منشأ بوده و اتخاذ تصمیم در دعوی اصلی بر آن مؤثر باشد.

۱۲۶ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۱۲۳):

دعوی متقابل باید علاوه بر دفع دعوی اصلی، متضمن ادعای جدیدی بر علیه مدعی باشد.

ماده (۱۲۴):

دعوی متقابل باید به موجب درخواست علیحده اقامه گردد.

ماده (۱۲۵):

در حالیکه ادعای مدعی علیه در مقابل مدعی متقابل نمی باشد محکمه مربوطه به آن دعوی بصورت علیحده رسیدگی می کند و اگر رسیدگی به دعوی مذکور از صلاحیت محکمه خارج باشد محکمه باساس یک قرار، عدم صلاحیت خود را در زمینه اعلام می دارد.

ماده (۱۲۶):

در دعوی متقابل راجع به ادعا و مدافعات طرفین حکم ماده (۱۲۰) باین قانون تطبیق می گردد.

ماده (۱۲۷):

اگر مدعی اصل دعوی خود را طبق احکام ماده (۱۱۲) ترک نمود مدعی دعوی متقابل می تواند دعوی خود را طبق احکام این قانون ادامه دهد.

فصل پنجم

رسیدگی بدعوی

ماده (۱۲۸):

محکمه در هر مرحله دعوی می تواند طرفین و یا وکلای آنها را احضار و بالمواجه یک دیگر اظهاراتشان را در باره قضیه مورد

قانون اصول محاکمات تجارتي ماده ۱۲۷

اختلاف استماع و آن‌ها را با در نظر گرفتن ماده (۴۰) به صلح تشویق نماید.

ماده (۱۲۹):

بعد از اینکه بین طرفین صورت ادعا و مدافعه طبق ماده (۱۲۱) تعاطی گردید اگر نزد محکمه ثابت شود که دعوی باندازه کافی مورد بحث و رسیدگی قرار گرفته و می‌توان در آن باره حکم صادر کرد ختم رسیدگی را با آنها ابلاغ می‌نماید. در عکس حال طرفین را عند الإيجاب احضار و درباره قسمت های ناتکمیل توضیحات می‌خواهد.

ماده (۱۳۰):

حداکثر مدتی را که محکمه برای احضار طرفین تعیین می‌کند ده روز است در مورد بعد مسافه محکمه یک مدت اضافی را طبق احکام این قانون بر اصل مدت علاوه می‌کند. در حالات فوق العاده محکمه می‌تواند مستقیماً و یا در اثر تقاضای یکی از طرفین مدت احضار را تمديد نماید.

فصل ششم

شهادت

ماده (۱۳۱):

هر یک از طرفین دعوی که به شهادت شهود تمسک می‌کرد مکلف است در حین تقدیم ادعای خویش به محکمه لست متضمن اسم یا اسمای شهود خود را با شهرت مکمله آدرس و تعداد آن‌ها به محکمه تقدیم نماید. تمسک کننده مذکور نمی‌تواند هنگام رسیدگی شهود جدیدی و یا شهود دیگری غیر از آنانی که اسمای شان را قبلاً به محکمه تقدیم

۱۲۸ قانون اصول محاکمات تجارتي

نموده معرفی نماید. محکمه در وقت رسیدگی به دعوی طرف متمسک به شهادت را مکلف می دارد همه یا بعضی از شهود معرفی شده را که محکمه انتخاب نموده به تاریخی که تعیین می کند احضار نماید. در صورت لزوم خود محکمه نیز می تواند شاهد و یا شهودی که معرفی شده جلب و احضار نماید.

ماده (۱۳۲):

در حالیکه شاهد در حوزه قضائی محکمه دیگری اقامت داشته باشد محکمه که به دعوی رسیدگی می کند می تواند از محکمه محل اقامت او تقاضا کند که شهادت را باسناد نیابت قضائی استماع و اظهارات شهود را ثبت نموده نتیجه را به محکمه که بدعوی رسیدگی می کند رسماً اطلاع نماید.

ماده (۱۳۳):

شاهد باید دارای شرایط ذیل باشد:

الف: عاقل باشد.

ب: عمر او کمتر از ۱۸ سال نباشد.

ج: محجور نباشد.

د: قبل از ادای شهادت مرتکب جنایت نگردیده باشد.

هـ: با کسی که به مفاد او ادای شهادت می کند علاقه زوجیت، قرابت درجه اول یا دوم نداشته، خادم یا مخدوم نبوده و تأمین معیشتش بدوش او نباشد.

و: با کسی که علیه او ادای شهادت می کند چنان سابقه خصومت نداشته که بر وجود آن دلیلی در دست باشد.

ز: بین او و شخصی که علیه او ادای شهادت می کند در حین ادای شهادت دعوی حقوقی یا جزائی در کدام محکمه دائر نباشد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ماده ۱۲۹

ماده (۱۳۴):

هر یک از طرفین دعوی می‌تواند به اساس فقرات ه و، ز ماده ۱۳۳ شاهد را رد نماید.

ماده (۱۳۵):

طرفی که می‌خواهد شاهد را رد کند باید درخواست رد را قبل از ادای شهادت به محکمه تقدیم نماید و دلائل خود را نیز ارائه کند در حالی که علت مورد تصدیق محکمه واقع گردد شهادت شاهد را سمع کرده نمی‌تواند.

ماده (۱۳۶):

در صورت تعدد شهود محکمه شهادت هر شاهد را بدون حضور شهود دیگر منفرداً استماع می‌کند.

ماده (۱۳۷):

شهود باید قبل از ادای شهادت، اسم، شهرت مکمله و آدرس خود را اظهار نمایند و تعهد کند که تمام حقایق را بدون کم و کاست بیان می‌نماید.

ماده (۱۳۸):

رئیس محکمه باید قبل از ادای شهادت مجازاتی را که قانون برای شاهد زور (ناحق) مقرر نموده به شاهد خاطر نشان نماید.

ماده (۱۳۹):

اظهارات شاهد لا زم است که به خط و کتابت خودش در کتاب ضبط دعوی محکمه قید و به امضای او برسد و اگر شاهد سواد نداشته باشد اظهارات او عیناً از طرف منشی محکمه به کتاب ضبط دعوی قید و در ذیل آن مهر و یا نشان شصت او به تصدیق دو نفر گرفته می‌شود.

۱۳۰ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۱۴۰):

تشخيص درجه اهمیت ارزش و تاثیر شهادت در حل و فصل و اثبات دعوی تجارتي به صلاحیت محکمه مربوطه است. در موردیکه از طرف اصحاب دعوی نسبت به ادعایش سند مدار اعتبار ارائه می‌گردد دفاع طرف مقابل بدون داشتن سند مدار اعتبار و ارائه آن به محکمه، محض به وسیله شهود قابل سمع نیست.

ماده (۱۴۱):

هیچ یک از طرفین دعوی نمی تواند بیانات و اظهارات شاهد را در حین ادای شهادت تحسین و یا تقبیح نماید. طرفی که علی الرغم اخطار رئیس محکمه به چنین امر مبادرت ورزد از محکمه اخراج می‌گردد.

ماده (۱۴۲):

هرگاه شاهد زبان پشتو و یا فارسی را نداند ذریعۀ ترجمان استجواب می‌شود.

ماده (۱۴۳):

در محاکم تجارتي حداقل نصاب شهادتی که مبنای حکم محکمه قرار گرفته بتواند، دو نفر می‌باشد.

فصل هفتم

اهل خبره

ماده (۱۴۴):

در مواردی که رسیدگی به یک دعوی وابسته به معلومات فنی باشد محکمه می‌تواند به اساس درخواست اصحاب دعوی و یا یکی از آنها و یا راساً قرار صادر کنند که از اهل خبره استشاره به عمل آید. در قرار

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۳۱

محکمه تصریح موضوعی که عقیده اهل خبره نسبت به آن لازم است قید شده و مدتی که اهل خبره باید در داخل آن اظهار عقیده کند ضروری است.

ماده (۱۴۵):

در حالیکه طرفین در باره تعیین اهل خبره توافق نظر نداشته باشند اهل خبره از طرف محکمه انتخاب می‌شود ممکن است اهل خبره یک نفر و یا بیشتر تعیین شود.

ماده (۱۴۶):

کسانی باید به حیث اهل خبره انتخاب شوند که در موضوع مربوطه دارای معلومات فنی لازم باشند. اهل خبره ای که طبق ماده (۱۴۵) از طرف محکمه راساً تعیین می‌شوند رعایت شروط مذکور ماده (۱۳۳) فصل شهادت این قانون نیز ضروری است.

ماده (۱۴۷):

هیچ کس مجبور کرده نمی‌شود بدون موافقتش به حیث اهل خبره اظهار عقیده کند.

ماده (۱۴۸):

بعد از اینکه محکمه اظهارات طرفین را استماع کرد سوالاتی را که باید از اهل خبره پرسیده شود تعیین می‌کند استجواب و استکتاب اهل خبره از طرفین دعوی در حضور محکمه و در حال حاضر بودن طرفین دعوی صورت می‌گیرد.

۱۳۲ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۱۴۹):

در صورتیکه راجع به حق الزحمه اهل خبره قبلاً موافقه به عمل نیامده باشد با در نظر گرفتن کمیت و کیفیت موضوع، وقت و اهمیت زحمتی که اهل خبره متحمل شده است از طرف محکمه حق الزحمه تعیین می‌گردد.

ماده (۱۵۰):

در حالیکه رجوع به اهل خبره به موجب درخواست یکی از طرفین به عمل آمده باشد تادیه حق الزحمه به عهده همان طرف است. هرگاه رجوع به اهل خبره به اساس درخواست طرفین و یا به موجب نظریه محکمه راساً صورت گرفته باشد درین حالت حق الزحمه بالمناصفه پرداخته می‌شود در هر صورت باید حق الزحمه قبل از مبادرت اهل خبره بوظیفه در دسترس محکمه مربوطه گذارده شود.

ماده (۱۵۱):

اهل خبره مکلف اند در اوقاتی که از طرف محکمه تعیین می‌شود به محکمه حاضر و راجع به موضوعاتی که نظریه آنها خواسته می‌شود مطالعات لازمه به عمل آورده و در ظرف مدتی که از طرف محکمه تعیین می‌شود نتیجه را شخصاً به محکمه تقدیم دارند.

ماده (۱۵۲):

محکمه می‌تواند بغرض تکمیل و توضیح نقاطی که در راپور اهل خبره ناقص و مبهم به نظر برسد از اهل خبره مجدداً استفسار نمایند. توضیحات شفاهی اهل خبره درکتاب ضبط دعوی قید و یا به امضاء آن-ها رسانیده می‌شود.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۳۳

ماده (۱۵۳):

اساساً باید نظریه اهل خبره طور سری مورد رسیدگی محکمه قرار گیرد ولی در حالات مقتضی محکمه می تواند نظریه اهل خبره را در حضور طرفین دعوی مورد به بحث قرار دهد.

ماده (۱۵۴):

نظریات اهل خبره با ساس کثرت آراء اتخاذ گردیده و نظریات مذکور در حل و فصل دعاوی تجارتي به حیث قرینه شناخته می شود.

ماده (۱۵۵):

در صورتی که محکمه نظریه اهل خبره را اعتبار ندهد می تواند برای یکبار دیگر اهل خبره جدیدی طبق احکام این فصل تعیین نماید.

فصل هشتم

اسناد

ماده (۱۵۶):

در صورتی که قانون برای اثبات یک ادعا در محاکم تجارتي کدام نوع معین دلیل را به صراحت تخصیص داده باشد اثبات آن بانواع دیگر دلائلی صورت گرفته نمی تواند.

ماده (۱۵۷):

مسائلی که اثبات آن به موجب موافقه تحریری قبلی طرفین ذریعه دلائل معین قبول شده باشد برای اثبات آن دلائل دیگر قبول شده نمی تواند. مشروط بر این که موافقه طرفین مخالف احکام قانونی نباشد.

۱۳۴ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۱۵۸):

با در نظر گرفتن احکام جعلیت مذکور این قانون مدافعاتی که در مقابل ادعای مستند به سند به عمل می آید باید مستند به سند باشد.

ماده (۱۵۹):

در حالات ذیل در هر صورت می توان شاهد اقامه کرد:

الف: در معاملاتی از قبیل حریق، تصادم که گرفتن سند غیر ممکن یا فوق العاده مشکل باشد.

ب: اموری که نظر با یجاب و یا وضعیت طرفین تنظیم سند در آن از اقتضاء و تعامل و عرف نباشد.

ج: در حال وقوع حیل و اکراه.

ماده (۱۶۰):

اگر دلایل وقراین قناعت بخشی در باره ضایع شدن سند در اثر یک حادثه ناگهانی و یا اسباب مجبره و یا مفقود شدن سند موجود باشد می-توان ذریعه شهادت دعوی را با ثبات رسانید.

ماده (۱۶۱):

اسنادی که از طرف مقاماتی که قانوناً صلاحیت ترتیب آنرا دارند اصولاً ترتیب و تصدیق می شود نزد محاکم تجارتي تا وقتی اعتبار دارد که خلاف آن باثبات نرسیده باشد. ولی اگر محکمه آنرا مشبوه بداند مثنی آنرا رسماً از مقامی که آنرا ترتیب نموده رسماً مطالبه می نماید. همچنان اگر اشتباه در تصدیق سند موجود باشد محکمه می تواند تصدیق آنرا رسماً و رسماً از مقام تصدیق کننده بخواهد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۳۵

ماده (۱۶۲):

اسنادی که در خارج افغانستان ترتیب شده باشد وقتی مدار اعتبار شمرده می شود که طبق حکم ماده (۳۲) ترتیب یافته و به تصدیق رسیده باشد.

ماده (۱۶۳):

اسناد غیر رسمی که در محاکم به صحت آن اعتراف می شود ماهیت سند رسمی را حائز می گردد.

ماده (۱۶۴):

برآمده گی ها و یا عباراتی که بالای خط گرفتگی ها در متن و یا حاشیه یک سند باشد اعتبار ندارد. مگر این که آن قسمت ها جداگانه به تصدیق و امضای سند دهنده رسیده باشد و یا در محضر محکمه برسد.

ماده (۱۶۵):

عباراتی که از طرف داین در روی و یا ظهر یک سند دائر به رسید کلی و یا قسمی دین تحریر می گردد در صورتی معتبر است که دائن به صحت آن معترف باشد.

ماده (۱۶۶):

اسناد غیر رسمی که بین تجار معمول و مروج باشد نزد محاکم تجارتي مدار اعتبار است.

ماده (۱۶۷):

ورقه تلگرام تا زمانی که مخالف آن باصل باثبات نرسد نزد محاکم تجارتي اعتبار دارد در حال اختلاف اصل آن که از طرف فرستنده امضاء شده مدار اعتبار قرار داده می شود مگر این که طرف مقابل ثابت کند که تلگرام جعلی است.

۱۳۶ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۱۶۸):

اعتبار محتویات دفاتر تجارتي طبق احکام قانون تجارت محفوظ است.

ماده (۱۶۹):

طرفیکه اصل سند آن نزد مقامات رسمي بوده و از ارائه آن عاجز باشد می‌تواند توسط محکمه آن را مطالبه کند. مصارف لازمه یک سندی که بغرض ملاحظه و تطبیق به محکمه خواسته می‌شود بر عهده طرفی است که بر سند مذکور استناد نموده است.

ماده (۱۷۰):

طرفی که یک سندی به لسان اجنبی را به محکمه ارائه می‌نماید مکلف است که ترجمه مصدق آن را نیز توأم سند به محکمه تقدیم کند در صورتی که ترجمه سند مذکور طرف قناعت جانب مقابل و یا محکمه واقع نگردد، رسماً از جانب محکمه به ترجمه آن به مصرف ارائه کننده مبادرت می‌شود.

ماده (۱۷۱):

ادعا کننده مکلف است نقل مصدق و یا در صورتی که از طرف محکمه امر شود اسناد ذیل را به محکمه ارائه دهد:
الف: تمام اسنادی که در دعوی خود بآن استناد نموده است.
ب: اوراق و تلگرام هائی که متعلق به موضوع دعوی باشد.

ماده (۱۷۲):

در صورتی که از طرف محکمه امر شود ابراز اصل و یا نقل مصدق دفاتر و حسابات تجارتي نیز لازم می‌باشد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۳۷

ماده (۱۷۳):

اسنادی که در محکمه ارائه می‌گردد اگر طرف مقابل ارائه کننده با آن استناد ورزد ارائه کننده سند حق ندارد آن را پس بگیرد و یا از محکمه مطالبه نماید که سند را کان لم یکن فرض کند.

ماده (۱۷۴):

رسیدگی بحساب و دفاتر تجارتي در حضور مجلس محکمه به عمل می‌آید در صورتی که اسناد کتبی و دفاتر تجارتي در محل خارج حوزه قضائی محکمه باشد و رسیدگی به آن از طریق «نیابت قضائی» نیز به عمل آمده می‌تواند.

ماده (۱۷۵):

محکمه می‌تواند رسیدگی به حسابات را در صورت لزوم توسط اهل خیره به عمل آورد.

ماده (۱۷۶):

اگر سند ارائه شده به شخصی که علیه او بر آن سند استناد شده منسوب نباشد شخص مذکور می‌تواند آنرا رد کند ولی رد سند باید در اولین جوابی که نسبت به سند ارائه شده داده می‌شود به عمل آید.

ماده (۱۷۷):

در برابر رد اگر صاحب سند، سند خود را به موافقه طرف مقابل استرداد نماید محکمه دیگر نمی‌تواند در دعوی مورد رسیدگی به آن سند استناد نماید ولی هرگاه صاحب سند، سند خود را استرداد نکند و سند در دعوی مؤثر باشد محکمه می‌تواند باسناد آن رسیدگی به عمل آورد.

۱۳۸ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۱۷۸):

در صورتی که در نتیجه تحقیقات محکمه راجع به منسوبیت یک سند به منکر قرار صادر کند منکر از یک هزار الی دو هزار افغانی به جزای نقدی و همچنان در حال در خواست طرف نسبت به تاخیر دعوی به جبران خسارات وارده طرف مقابل که از جانب محکمه تشخیص می شود محکوم می گردد.

ماده (۱۷۹):

ادعای جعلیت اسناد را در تمام مراحل جریان دعوی می توان نمود هرگاه ادعای جعلیت در اثنای جلسه محاکمه به عمل آید لازم است که چگونگی آن به کتاب ضبط دعوی قید و بامضای ادعا کننده برسد.

ماده (۱۸۰):

صورت ادعای مدعی جعلیت بطرف مقابل او ابلاغ می گردد. طرف مقابل مکلف است در ظرف ده روز تحریراً جواب بدهد که سند ارائه شده را مسترد می دارد و یا با استفاده از آن دوام می دهد. در صورت استرداد موافقت طرف مقابل شرط است.

ماده (۱۸۱):

استرداد سند بذات خود دلیل جعلیت آن نیست.

ماده (۱۸۲):

در صورتی که ارائه کننده سند آن را استرداد کند و یا در ظرف مدت مقرر جواب ندهد محکمه با در نظر گرفتن حکم ماده (۱۷۱) سند مذکور را از جمله دلایل خارج می کند و در حالی که ارائه کننده سند با استفاده از سند دوام دهد منشی محکمه در ظرف سه روز به ادعا کننده جعلیت

قانون اصول محاکمات تجارتي ماده ۱۳۹

اعلام می‌دارد که الی ده روز دلایلی را که در مورد جعلیت بآن استناد می‌ورزد تحریراً به محکمه تقدیم نماید.

ماده (۱۸۳):

محکمه بعد از وصول دلایل جعلیت در صورتی که رسیدگی دعوی جعلیت را در اصل دعوی مؤثر بداند قرار رسیدگی به ادعای جعلیت را صادر می‌نماید.

منشی محکمه در ظرف سه روز، قرار محکمه را به طرفین ابلاغ و دلایل تحریری ادعای جعلیت را به ارائه کننده سند ارجاع و باو تفهیم می‌نماید که در ظرف ده روز جواب خود را تحریراً به محکمه تقدیم کند و بعد از وصول جواب مطلوب تاریخ رسیدگی به دعوی جعلیت ذریعاً منشی محکمه به طرفین ابلاغ می‌گردد.

ماده (۱۸۴):

ارائه کننده سند اصل سندی را که مورد ادعای جعلیت واقع شده باید در همان موقعیکه ادامه استفاده از سند را به محکمه اطلاع می‌دهد در مقابل رسید به دفتر محکمه بسپارد سند مذکور توسط منشی به ملاحظه و نشانی شد رئیس و اعضای محکمه رسانیده شده محفوظاً در محکمه نگهداشته می‌شود.

ماده (۱۸۵):

در صورتی که ادعا کننده جعلیت در ظرف مدت معینه دلایل جعلیت را بمحکمه تقدیم نکند ادعای جعلیت بی اثر می‌گردد و اگر ارائه کننده سند در باره ادعای جعلیت که از جانب مقابل ابراز گردیده جواب ندهد، برای رسیدگی به دعوی جعلیت از طرف محکمه تاریخ تعیین می‌گردد.

۱۴۰ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۱۸۶):

محکمه در مورد رسیدگی به ادعای جعلیت اسناد رسمی احکام مواد (۱۵۹ و ۱۶۰) را رعایت می‌نماید و در مورد ادعای جعلیت سائر اسناد احکام مواد از (۱۸۹) تا آخر (۱۹۶) این قانون را در نظر گرفته و در صورتی که دلایل جعلیت را مقنع یابد به جعلیت سند حکم صادر می‌کند و الا خیر. هرگاه محکمه قرار خود را به جعلیت سند صادر نماید سند مذکور را از جمله دلایل خارج می‌کند.

ماده (۱۸۷):

در حالی که محکمه به جعلیت سند حکم نکند طرفی که ادعای جعلیت نموده از پنجصد الی سه هزار افغانی به جزای نقدی و همچنان در حال مطالبه طرف مقابل به تادیبه تمام خسارات وارده بجانب مقابل که نزد محکمه باثبات برسد محکوم می‌گردد.

ماده (۱۸۸):

بعد از اصدار حکم در مورد ادعای جعلیت اسناد و نوشته جاتی که مورد ادعای جعلیت واقع شده به ارائه کننده آن و یا مراجعی که اسناد مذکور از آن به دست آورده شده با در نظر گرفتن احکام مواد (۱۸۷ و ۱۹۹) در مقابل رسید اعاده می‌گردد.

ماده (۱۸۹):

هیچ یک از مامورین و کارکنان محاکم تجارتي حق ندارند از اسناد و نوشته جاتی که درباره آن‌ها دعوی جعلیت به عمل آمده باشخاص مثنی بدهند مگر بجاژه رئیس محکمه مربوطه که در این صورت نیز باید در حاشیه مثنی تحریر و تصریح شود که درباره سند مذکور ادعای جعلیت به عمل آمده است.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۴۱

ماده (۱۹۰):

در صورتی که ادعای جعلیت یک سند در محاکم تجارتي به اثبات برسد متهم و همکاران آن جهت تعقیبات جزائی به مراجع مربوطه آن محول می‌گردد.

ماده (۱۹۱):

راجع باعتبار سند در موضوع ادعای جعلیت قرار ذیل رسیدگی به عمل می‌آید:

۱: دقت در خط امضاء مهر و نشان شصت از نقطه نظر گل و تراشیدگی و امثال آن.

۲: مطابقت خط و امضای سند متنازع فيه با خط و امضای اسناد مماثلی - که اصالت شان مورد اعتماد محکمه است.

۳: تحقیق از شهود و مطلعین که از اطلاعات و معلومات آنها بتوان صحت و سقم سند را تشخیص نمود.

۴: تطبیق مفاد سند با اسناد و سائر دلایل مربوطه که اصالت آن مورد اعتماد است راجع به تطبیق مفاد سند با سائر اسناد باید اسنادی را انتخاب کرد که مورد قبول طرف مقابل بوده و یا صحت آن نزد محکمه ثابت باشد.

ماده (۱۹۲):

شهودیکه درسند شهادتاً امضاء نموده اند و یا اشخاصی که تحریراً امضاء و یا مهر شدن سند متنازع فيه را دیده اند و همچنان اشخاصی که از اطلاعات و معلومات آنها کشف حقیقت ممکن باشد از طرف محکمه احضار شده و اظهارات شان استماع می‌شود.

۱۴۲ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۱۹۳):

در مورد مطابقت خط، امضاء و مهر نشان شخصت اسناد و نوشته جاتی اساس تطبیق قرار داده خواهد شد، که طرفین در انتخاب آن‌ها موافق باشند. و در صورت عدم توافق طرفین نوشته جات آتی اساس تطبیق قرار داده می‌شود:

الف: خط، امضاء، مهر، نشان شخصت در اسناد رسمی.

ب: خط، امضاء، مهر، و نشان شخصتی که در اوراق مربوط به دعوی در حضور محکمه تحریر، امضاء مهر و یا نشان شخصت شده باشد.

ج: تحریر یا امضای اشخاص رسمی و کارکنان مؤسسات ملی در نوشته جات متعلق به امور مربوط.

د: اسناد عادی که به صحت خط امضاء، مهر و نشان شخصت آن قبلاً اعتراف به عمل آمده باشد.

ماده (۱۹۴):

اگر شخصی که خط، امضاء مهر و سند باو نسبت داده شده در حال حیات باشد جهت استکتاب احضار می‌گردد.

ماده (۱۹۵):

هرگاه اوراق و نوشته جاتی که اساس تطبیق قرار داده می‌شود در یکی از ادارات دولتی و مؤسسات ملی باشد، ادارات و مؤسسات مذکور مکلف اند که به موجب حکم محکمه آنها را به محکمه ارسال دارند البته بعد از حل مطلب اوراق مذکور به مراجع آن از طرف محکمه اعاده خواهد شد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۴۳

ماده (۱۹۶):

اگر اوراق و نوشته جات مذکور خارج حوزه قضائی محکمه واقع بوده و آوردن آن مشکل باشد تطبیقات لازم در همچو موارد از طریق نیابت قضائی به عمل می آید.

ماده (۱۹۷):

در صورت لزوم محکمه تدقیق در سند و تطبیق خط امضاء مهر و نشان شصت را به اهل خبره مطابق احکام این قانون ارجاع می‌دارد.

ماده (۱۹۸):

در حالی که تراشیدگی و امثال آن در یک سند موجود باشد موضوع در کتاب ضبط دعوی مربوطه قید و بامضای ارائه کننده رسانیده می‌شود و اگر ارائه کننده سند از امضاء خودداری ورزد کیفیت به کتاب ضبط دعوی تحریر و در مورد سند طبق احکام این قانون اجراءات می‌شود.

ماده (۱۹۹):

بعد از کسب قطعیت قرار محکمه راجع به جعلی بودن یک سند خلاصه حکم محکمه در ذیل سند تحریر و سند مذکور از طرف رئیس محکمه به مهر مخصوص ابطال می‌گردد.

فصل نهم

اقرار

ماده (۲۰۰):

هرگاه شخصی اقرار بامری بنماید که حقی را بر علیه او تثبیت می‌کند این اقرار او برای اثبات آن حق کافی شمرده می‌شود.

۱۴۴ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۲۰۱):

اقرار اگر حين جريان دعوى در حضور محكمه و يا در يكي از اوراقي كه به محكمه تقديم مي شود به عمل آيد اقرار در محكمه بوده و مدار اعتبار است و اقراري كه در خارج محكمه به عمل مي آيد معتبر شناخته شده نمي تواند. مگر اين كه واقعيّت آن طبق احكام اين قانون باثبات برسد.

ماده (۲۰۲):

اقرار بايد مانند سائر اظهارات مربوط بدعوى از طرف منشي محكمه در كتاب ضبط دعوى قيد شود و بامضای مقرر برسد.

ماده (۲۰۳):

اعتراف و وكيل بوجود يك حالي كه حقي را عليه مؤكل او تثبيت مي كند مانند اقرار خود مؤكل طبق احكام اين فصل معتبر است، مشروط بر اين - كه اين صلاحيت در وكالت خط براي وكيل داده شده باشد.

فصل دهم

نيابت قضائي

ماده (۲۰۴):

در موارد يكيه لازم ديده شود رسيدگي به دلايل، استماع شهود، رجوع باهل خبره و يا كدام اجراءات قانوني ديگري در خارج حوزه قضائي محكمه كه برويت اصل دعوى مكلف است انجام يابد، محكمه مذكور مي - تواند به محكمه ديگري در آن مورد نيابت دهد كه تحقيقات و اجراءات لازمه را به عمل آورده صورت مصدق آن را به محكمه نيابت دهنده ارسال دارد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۴۵

ماده (۲۰۵):

در مواردی که لازم باشد تحقیقات و اجراءات لازم در خارج افغانستان به عمل آید محکمه مربوط می تواند بر اساس معاهدات موجوده بین دولت افغانستان و دول خارجه و در عدم آن باسناد مقررآت حقوقی بین الدول به محکمه مملکتی که باید تحقیقات و اجراءات در خاک آن به عمل آید نیابت دهد تا تحقیقات را اجراء و صورت مصدق آن را به محکمه مربوطه تجارتي افغانی ارسال دارند.

ماده (۲۰۶):

محاکم تجارتي افغانی می توانند طبق معاهدات موجود بین دولت افغانستان و دول خارجه و در عدم آن بر اساس مقررآت حقوقی بین الدول نیابتی را که از جانب محاکم ممالک خارجه راجع به استماع شهود و غیره تحقیقات مربوط بدعوی تجارتي به آنها داده می شود قبول کند.

ماده (۲۰۷):

طرز رسیدگی در اجرای نیابت قضائی تابع قانون محل تحقیقات است.

فصل یازدهم

حکمیت

ماده (۲۰۸):

اشخاصی که اهلیت اقامه دعوی را دارند درباره حل و فصل اختلافات خود ولو این که در محاکم تجارتي اقامه شده و یا نشده باشد می توانند قبل از اصدار حکم محکمه به حکمیت یک و یا چند نفر مراجعه نمایند.

۱۴۶ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۲۰۹):

طرفین می‌توانند در اصل عقد و یا به موجب قرارداد جداگانه متعهد شوند که در حال حدوث اختلاف بین آنها به حکمیت مراجعه کنند.

ماده (۲۱۰):

اگر در قرارداد جداگانه که به موجب آن طرفین اساس حکمیت را برای حل اختلافات خود قبول نموده اند به کدام حکم و یا حکم‌های معین موافقه به عمل آمده باشد.

رعایت نکات ذیل در آن مورد ضروری است:

الف: بیان مشخصات هویت طرفین و حکم و حکم‌ها بطور واضح.
ب: بیان موضوع متنازع فیه که می‌باید از طریق حکمیت حل و فصل شود.

ماده (۲۱۱):

در صورتی که طرفین در اصل عقد و یا به موجب قرارداد جداگانه حکم و یا حکم‌های خود را قبلاً معین نکرده باشند می‌توانند متعاقباً به موافقت طرفین این عمل را انجام دهند و هرگاه در تعیین حکم اتفاق نظر طرفین حاصل نشود در آن صورت تعیین حکم از صلاحیت محکمه مربوط می-باشد.

ماده (۲۱۲):

در صورتی که بموجب اصل قرارداد و یا عقد جداگانه بیش از یک نفر حکم باید انتخاب شود ولی نه عدۀ حکم‌ها و نه اشخاص آنها معین شده باشد باید هر یک از طرفین یک نفر حکم تعیین نموده و هر دو حکم یک حکم ثالث انتخاب نمایند. در صورتی که هر دو حکم تعیین شده

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۴۷

بانتخاب حکم ثالث در ظرف یک هفته از تاریخ تعیین شان موفق نشوند، محکمه حکم ثالث را تعیین می‌کند.

ماده (۲۱۳):

تعیین حکم از طرف محکمهٔ مربوطه در موارد ذیل نیز صورت می‌گیرد:
الف: اگر به موجب قرارداد بین طرفین حل اختلافات به حکم واحد راجع شده باشد و جانبین نتوانند در انتخاب حکم مذکور توافق نظر حاصل کنند.

ب: در صورتی که حکم یکی از طرفین مستعفی شود و یا فوت نماید و یا اهلیت حکمیت را از دست بدهد و طرف مذکور نتواند در ظرف ده روز از تاریخ فوت و یا استعفی حکم مذکور عوض آنرا تعیین کند.

ج: در تمام مواردی که طرفین به تعیین حکم ها به موجب اصل عقد یا قرارداد جداگانه یا احکام این قانون مکلف باشند و یکی از آنها نتوانند در ظرف ده روز از تاریخ علم به تعیین حکم طرف مقابل حکم خود را تعیین کند.

ماده (۲۱۴):

در مواقعی که محکمه طبق احکام این قانون انتخاب حکم مینماید باید اقلأً از بین دو برابر عدهٔ که برای حکمیت مورد ضرورت است و محکمه آنها را تعیین می‌کند حکم و یا حکم ها را باسناد قرعه معین نماید.

ماده (۲۱۵):

حکم و یا حکم ها مکلف اند در ظرف مدتی که در اصل عقد و یا قرارداد جداگانه تعیین شده قرار خود را صادر کنند و اگر در اصل عقد و یا قرار داد جداگانه مدتی برای اصدار قرار حکمیت ذکر نباشد حکم یا حکم ها

۱۴۸ قانون اصول محاکمات تجارتي

مکلف اند در ظرف دو ماه از تاريخی که تمام حکم ها قبولی حکمیت را تحریراً اظهار نموده اند قرار خود را صادر نمایند.

ماده (۲۱۶):

محکمه نمی تواند اشخاص آتی را به حیث حکم تعیین نماید مگر به موافقه طرفین:

الف: شخصی که در دعوی ذینفع باشد.

ب: شخصی که با یکی از اصحاب دعوی قرابت درجه اول نسبی و سببی داشته باشد.

ج: شخصی که وکیل و یا مباشر امور یکی از طرفین دعوی است و یا یکی از طرفین دعوی مباشر امور او است.

د: کسی که وارث یکی از اصحاب دعوی باشد.

هـ: رؤسا و اعضای محاکم ثلاثه تجارتي، مامورین دولت در حوزه ماموریت آنها.

ماده (۲۱۷):

حکمی را که محکمه طبق فقرات (۲-۳) ماده (۲۱۳) این قانون تعیین می کند از حکم ماده (۲۱۶) مستثنی است.

ماده (۲۱۸):

حکم ها پس از قبول حکمیت حق استعفی را ندارند مگر در حال عذر معقول از قبیل مسافرت، مریضی و غیره.

ماده (۲۱۹):

اگر حکم ها در ظرف مدت معینه رای خود را ندهند صلاحیت حکمیت شان خاتمه می یابد و در صورت موافقت طرفین حکم های جدید انتخاب می شود.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۴۹

ماده (۲۲۰):

طرفین بانیست اسناد و مدارک دست داشته خود را به حکم‌ها بدهند و حکم‌ها نیز می‌توانند از آن‌ها استیضاحات و استفسارات لازمه را بنمایند.

ماده (۲۲۱):

در صورتی‌که طرفین تحریراً از بین رفتن حکمیت را مشترکاً مطالبه کنند حکمیت از بین می‌رود.

ماده (۲۲۲):

اگر یکی از طرفین دعوی فوت کند ورثه قانونی او می‌تواند حکم دیگری در عوض حکم تعیین شده متوفا تعیین نماید.

ماده (۲۲۳):

رأی حکم باید قاطع و مدلل باشد.

ماده (۲۲۴):

در صورت تعدد حکم‌ها رأی‌شان به اکثریت آراء معین اتخاذ می‌گردد.

ماده (۲۲۵):

پس از حصول رأی حکمیت منشی محکمه اصل رأی را به ملاحظه رئیس و اعضای محکمه رسانیده و بعد بکتاب ضبط دعوی ثبت می‌کند. محکمه در صورتی‌که مطمئن شود رأی حکمیت طبق احکام این قانون صادر گردیده است. آنرا در حل اختلافات مورد بحث قاطع دانسته بر اساس آن فیصله خود را صادر می‌کند، سپس فیصله خط‌ها به طرفین تفویض گردیده اصل رأی مذکور در دفتر محکمه حفظ می‌شود.

۱۵۰ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۲۲۶):

در موارد ذیل رأی حکمیت از اعتبار ساقط است:

الف: در حالی که رأی حکمیت مخالف قوانین مملکتی باشد.

ب: در صورتی که حکم موضوع حکمیت را گذاشته درباره مطلبی که موضوع حکمیت نبوده رأی داده باشد.

ج: هرگاه رأی حکمیت بعد از سپری شدن مدت حکمیت صادر شده باشد.

د: در صورتی که رأی حکمیت مخالف محتویات اسناد رسمی باشد که بدقتر قضائی تجارتي به ثبت رسیده است.

ماده (۲۲۷):

اگر رأی حکمیت مشتمل باشد به موضوع حکمیت و بر مطلب دیگری که از موضوع مذکور خارج است در قسمت مطلب خارج موضوع رأی حکمیت از اعتبار ساقط است.

ماده (۲۲۸):

حق الزحمه حکم ها طور مناصفه بر ذمه طرفین است مگر این که در قرارداد حکمیت ترتیب دیگری جهت تادیق حق الزحمه مقرر شده باشد.

ماده (۲۲۹):

دعوی متعلق بامور افلاس و ورشکست قابل ارجاع به حکمیت نیست.

ماده (۲۳۰):

در رأی و نظریه حکمیت باید نکات آتی مراعات گردد:

الف: توضیح موضوع متنازع فیه.

ب: رأی قطعی حکم در مورد اساس دعوی و هر گونه مصارف و محصول محکمه .

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۵۱

ج: تاريخ حكم و امضای حكم های معينه با تصريح آدرس آنها.

فصل دوازدهم

رسيدگی بدلائل و ختم تحقیقات

ماده (۲۳۱):

اثبات، وظیفه کسی است که حق و یا حالتی را ادعا می‌کند.

ماده (۲۳۲):

اثبات بدلائلی صورت می‌گیرد که درین قانون ذکر گردیده است با در نظر گرفتن سایر احکام این قانون در مورد اثبات دلایل به ترتیب ذیل رجحان دارد:

الف: اقرار.

ب: سند.

ج: شهادت.

ماده (۲۳۳):

در مورد اثبات یک ادعا محکمه می‌تواند در داخل حدود احکام این قانون بر عرف و عادت تجارتي اتکاء کند.

ماده (۲۳۴):

محکمه تنها دلایلی را مورد رسیدگی قرار می‌دهد که از جانب طرفین دعوی ارائه شده باشد و نمی‌تواند به یکی از طرفین در مورد ارایه دلیل معینی تلقین نماید. تحقیقاتی را که محکمه برای توضیح موضوع در حین جریان محاکمه لا زم می‌داند مثل استماع شهود و غیره تلقین دلیل نمی‌شود.

۱۵۲ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۲۳۵):

رسیدگی بدلائیل در جلسهٔ محکمه به عمل می آید در صورتی که حضور طرفین یا یکی از آن‌ها و یا اشخاص دیگری در اثنای رسیدگی جهت تشخیص و یا تحقیق موضوعی که تحت رسیدگی است لازم باشد به محکمه احضار می‌گردند.

ماده (۲۳۶):

تمام اسنادیکه طرفین دعوی به محکمه ارائه میدارند بعد از ملاحظهٔ محکمه بکتاب ضبط دعوی ثبت و اصل آن در مقابل رسید به صاحبان آن مسترد می‌گردد.

ماده (۲۳۷):

بعد از استماع دلایل و رسیدگی به آن محکمه ختم تحقیقات را به طرفین دعوی اعلام می‌نماید. سپس روز و ساعتی را جهت تفهیم و ابلاغ حکم تعیین نموده موضوع را به کتاب ضبط دعوی قید و به اصحاب دعوی ابلاغ می‌دارد.

ماده (۲۳۸):

باید که محکمه در ظرف بیست روز بعد از تاریخ اعلام ختم تحقیقات حکم خود را صادر و فیصله خط‌ها را به طرفین دعوی تفویض نماید.

ماده (۲۳۹):

در حکم محکمه باید نکات ذیل درج باشد:

الف: اسماء و هویت کاملهٔ طرفین دعوی و وکلای شان.

ب: تاریخ حکم.

ج: اسم محکمه صادر کننده حکم.

د: اسمای رئیس و اعضای محکمه در ذیل حکم.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۵۳

هـ: موضوع دعوی و مطالبه اصحاب دعوی از محکمه.

و: خلاصه دلایل و مستندات هر یک از طرفین دعوی.

ز: دلایل مورد استناد محکمه در اصدار حکم.

ح: توضیح این که محصول صکوک و غیره مصارف محکمه بر ذمه کیست.

ماده (۲۴۰):

حکم محکمه باید قاطع و واضح باشد.

ماده (۲۴۱):

رأی محکمه بصورت مخفی اتخاذ و بعد امضاء از طرف هیأت قضائی صورت حکم را بخود گرفته بطور علنی بطرفین تفهیم و ابلاغ می‌گردد.

ماده (۲۴۲):

رأی محکمه باسناد اتفاق یا اکثریت آراء اتخاذ می‌گردد رئیس محکمه ابتدا از اعضاء بطور جداگانه رأی گرفته و بعد از همه رأی خود را اظهار می‌دارد.

ماده (۲۴۳):

رئیس محکمه نیز دارای یک رأی است.

ماده (۲۴۴):

حکم محکمه با جریانات کتاب ضبط دعوی در ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ حکم باید از طرف منشی محکمه به تعداد طرفین در فیصله خط های رسمی درج و بعد از امضای رئیس و اعضاء محکمه و اخذ محصول مقرر در بدل رسید با تاریخ باصحاب دعوی تفویض گردد.

۱۵۴ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۲۴۵):

ابلاغ و تفویض فیصله خط ها مطابق قواعدی به عمل می آید که در فصل ابلاغ این قانون مقرر است.

ماده (۲۴۶):

در صورتی که یکی از طرفین دعوی یا وکلای شان بدون داشتن کدام عذر معقول در جلسات معینه محکمه حاضر نشوند و یا این که حاضر شده بر سوالات محکمه جواب ندهند اعم از اینکه صورت اعتراضات و مدافعات خود را بکتاب ضبط دعوی به ثبت رسانیده و یا نرسانیده باشد به موجب درخواست طرف مقابل محکمه نسبت باحضر طرف غائب مدتی را که از دو ماه کم و از چهار ماه متجاوز نباشد تعیین و موضوع را ذریعۀ رادیو و یکی از جراید محلی اعلان می نماید و در حالی که شخص غائب در مدت معینه به محکمه حاضر نشود محکمه صلاحیت دارد باستناد اسناد و دلائل ارائه کرده گی طرف و مواد قانونی حکم خود را غیاباً صادر کند.

باب سوم

مرحله مرافعه طلبی

فصل اول

احکام و قرارهای قابل مرافعه طلبی

ماده (۲۴۷):

احکام صادرۀ محاکم ابتدائیه تجارتي عموماً قابل مرافعه طلبی است، مگر در مواردی که قانون صراحتاً استثنا کرده باشد.

ماده (۲۴۸):

احکام آتی محاکم ابتدائیه قابل مرافعه طلبی نمی باشد:

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۵۵

الف: احکام محاکم ابتدائیه تجارتي که محکوم به آن تنها پول بوده و مقدار آن از دو هزار افغانی کمتر باشد.

ب: احکامی که مستند بر اقرار در حضور محکمه باشد.

ج: احکامی که بر اساس نظریه اصلاحی یا حکمیت طبق احکام این قانون صادر شده باشد.

ماده (۲۴۹):

هیچ قراردادی به تنهایی بدون حکم در اصل موضوع قابل مرافعه طلبی نیست باستثنای آنچه ذیلاً تصریح می‌گردد:

الف: قرار عدم استماع دعوی بر اساس عدم صلاحیت محکمه و یا مرور زمان.

ب: قرار عدم اهلیت یکی از طرفین دعوی.

ج: قرار عدم قبول مطالبه رد عضو محکمه.

ماده (۲۵۰):

مرافعه طلب مکلف است توأم با درخواست مرافعه طلبی خود اصل فیصله خط یا قرار محکمه ابتدائیه را یا و مثنی آنرا به محکمه مرافعه تقدیم نماید.

فصل دوم

مدت مرافعه طلبی

ماده (۲۵۱):

مدت مرافعه طلبی احکام و قرارهای محاکم ابتدائیه از تاریخ ابلاغ حکم و یا قرار دو ماه می‌باشد.

۱۵۶ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۲۵۲):

اشخاصی که در موقع ابلاغ و تفهیم در محکمه حاضر باشند عمل ابلاغ و تفهیم در کتاب ضبط دعوی صورت گرفته و از ایشان استحضاری گرفته می شود درباره آنچنان اشخاصی که در موقع ابلاغ در محکمه حاضر نباشند عمل ابلاغ طبق احکام ۸۷ - ۸۸ - ۸۹ این قانون صورت می گیرد.

ماده (۲۵۳):

در صورتی که در خواست مرافعه طلبی بعد از انقضای مدت معینه در ماده (۲۵۱) تقدیم شده باشد محکمه مرافعه قرار درخواست و عدم استماع دعوی مرافعه طلبی را صادر می کند.

فصل سوم

رسیدگی مرافعه وی

ماده (۲۵۴):

رسیدگی مرافعه وی محتاج به تقدیم درخواست است. این درخواست را مدعی یا مدعی علیه و کلاء و یا نمایندگان قانونی شان مستقیماً به محکمه مرافعه تجارتي در کابل تقدیم می کند.

ماده (۲۵۵):

منشی محکمه مرافعه باید به مجرد وصول درخواست محتویات آنرا در دفتر مربوط ثبت و به تقدیم کننده درخواست رسید مشتمل باسمرافعه خواه و طرف مقابل آن و تاریخ وصول درخواست بدهد. و در روی کلیه اوراق وارده مربوط به درخواست تاریخ تسلیم را قید کند. (این تاریخ ابتدای درخواست مرافعه طلبی محسوب می گردد.)

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۵۷

ماده (۲۵۶):

باید در درخواست مرافعه طلبی نکات ذیل قید گردد:

الف: اسم و شهرت مکملء مرافعه طلب با آدرس او.

ب: اسم و شهرت مکملء و آدرس طرف مقابل.

ج: اگر طرفین و یا یکی از آنها وکیل داشته باشند اسم و شهرت مکملء وکیل با آدرس او.

د: خلاصهء حکم و یا قراریکه در مورد آن مرافعه طلبی به عمل آمده باشد.

هـ: تاریخ ابلاغ حکم یا قراری که محکمه ابتدائیه مربوط که مورد مرافعه طلبی قرار گرفته است.

و: اسم محکمه ابتدائیه که حکم و یا قرار را صادر نموده است.

ز: شرح ادعاهای مرافعه طلبی با توضیح مقدار مدعا به و غیره مشخصات آن.

ح: اعتراضات مرافعه وی بر فیصلهء محکمه ابتدائیه.

ماده (۲۵۷):

اوراق ذیل باید بدرخواست مرافعه خواهی ضمماً به محکمه مرافعه تقدیم شود:

الف: وکالت خط و کیل در صورتی که مرافعه طلب وکیل داشته باشد.

ب: نقل اسنادی که مرافعه طلب بآن استناد می نماید.

ج: اصل و یا مثنی حکم یا قرار محکمه ابتدائیه مربوط که از آن مرافعه خواهی به عمل آمده است.

ماده (۲۵۸):

بعد از وصول درخواست مرافعه طلبی و اوراق ضمائم آن حسب نوبت ورود به مجلس محکمهء مرافعه تقدیم می شود. اگر مجلس محکمه دعوی

۱۵۸ قانون اصول محاکمات تجارتي

را قابل سمع ندانست حکم بر عدم استماع می‌نماید و هرگاه دعوی را قابل سمع بداند درخواست و ضمایم آن از طرف مدعی و یا وکیل او تحت نظارت منشی محکمه به کتاب ضبط دعوی ثبت می‌گردد در ذیل آن امضاء مهر و یا نشان شخصت مدعی و یا وکیل او گرفته می‌شود.

ماده (۲۵۹):

بعد از ثبت درخواست و ضمایم آن محتویات کتاب ضبط دعوی به جانب مقابل جهت مدافعه ارائه می‌گردد تا بر آن در داخل محکمه تحت نظارت منشی محکمه علم آورده جوابات خود را تهیه نماید. جانب مقابل می‌تواند سواد درخواست و ضمایم را تحت شرایط مذکور این ماده از کتاب ضبط دعوی بگیرد.

ماده (۲۶۰):

جانب مقابل و یا وکیل او مکلف است مدافعات خود را در برابر اعتراضات وارده مدعی در ظرف ده روز از تاریخی که درخواست و ضمایم ثبت شده کتاب ضبط دعوی با او ارائه می‌گردد. تحت نظارت منشی محکمه به کتاب ضبط دعوی ثبت و در ذیل آن امضاء و یا مهر و نشان شخصت خود را نصب نماید.

ماده (۲۶۱):

پس از ثبت اعتراضات مدافعات و نقل اسناد دست داشته طرفین به کتاب ضبط دعوی روز و ساعت رسیدگی به قضیه را که از طرف محکمه تعیین گردیده باصحاب دعوی ابلاغ و از آن‌ها استحضاری گرفته شود تا در روز و ساعت معینه به جلسه محاکمه حاضر شوند.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۵۹

ماده (۲۶۲):

ادعای جدید یکه در مرحله ابتدائی به عمل نیامده باشد در دوران مرافعه قابل سمع نمی باشد ادعای بدل اجاره، کرایه، خساره و مصرفی که در حین رسیدگی و یا پس از اصدار حکم محکمه ابتدائیه بشخص مرافعه طلب عاید گردیده باشد، ادعای جدید محسوب نمی گردد.

ماده (۲۶۳):

تمام قواعد محاکماتی که به موجب احکام این قانون در محاکم ابتدائیه تجارتي مرعی الاجراً است در محکمه مرافعه نیز رعایت می شود. مگر در مواردی که صریحاً از طرف قانون تکلیف خاصی در این باره معین شده باشد.

ماده (۲۶۴):

اگر محکمه مرافعه در نتیجه رسیدگی حکم محکمه ابتدائیه را موافق باحکام قانون یافت، آنرا تأیید می کند و الا حکم مذکور را نقض نموده و خود در موضوع حکم جدیدی صادر می نماید. صلاحیت محکمه مرافعه در مورد رسیدگی شامل احوالی نیز می باشد که محکمه ابتدائیه مربوطه در حکم خود راجع به قسمت از ادعای طرفین دعوی مطلب را مسکوت گذاشته و یا این که وسایل ثبوتیه جدیدی حین جریان رسیدگی مرافعه وی از جانب اصحاب دعوی به محکمه مرافعه ارائه و تقدیم گردد.

ماده (۲۶۵):

در صورتی که محکمه مرافعه هنگام رسیدگی مرافعه وی در فیصله ابتدائیه جزء سهو حساب یا اشتباه در اعداد و یا از قلم ماندن بعضی ارقام و اقلامی که مورد حکم بوده و باثبات رسیده کدام نقص دیگری

۱۶۰ قانون اصول محاکمات تجارتي

که قانوناً باعث نقض فیصله گردد مشاهده نکند حکم را تصحیح و به تائید آن فیصله صادر می‌کند.

ماده (۲۶۶):

بعد از ختم رسیدگی که طبق احکام این باب صورت می‌گیرد در حالیکه موضوع متنازع فییه جهت اصدار فیصله واضح و روشن باشد و استیضاحات و تحقیقات مزیدی را از اصحاب دعوی ایجاب ننماید محکمه مرافعه ختم تحقیقات را اعلام نموده روز و ساعتی را جهت ابلاغ حکم تعیین و موضوع را در کتاب ضبط دعوی قید نموده باصحاب دعوی ابلاغ می‌دارد تا در وقت معینه به محکمه حاضر شوند. ابلاغ باید در ظرف ده روز از تاریخ اعلام ختم تحقیقات صورت بگیرد.

ماده (۲۶۷):

در اتخاذ رأی، ابلاغ حکم و یا قرار محکمه مرافعه احکام مواد (۲۳۹) تا (۲۴۵) این قانون رعایت می‌گردد.

باب چهارم

تمیز طلبی

فصل اول

احکام و قرارهای قابل تمیز

ماده (۲۶۸):

احکامی که از محکمه مرافعه تجارتي صادر می‌شود قابل تمیز طلبی است. مگر در حالاتی که این قانون صریحاً استثنا نموده باشد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۶۱

ماده (۲۶۹):

احکام ذیل قابل تمیز طلبی نمی‌باشد:

الف: احکام صادره محکمه مرافعه که محکوم به آن تنها پول بوده و مقدار آن از چهار هزار (۴۰۰۰) افغانی کمتر باشد.

ب: بالعموم احکام صادره محکمه مرافعه که به موجب اقرار در حضور محکمه صورت گرفته باشد.

ج: احکامی که مستند برای یک و یا چند نفر مصلح یا حکم بوده و رأی مذکور طبق احکام مباحث اصلاح و حکمیت این قانون قاطع شمرده شود.

ماده (۲۷۰):

هیچ قراری به تنهایی قابل تمیز طلبی نیست مگر آنچه را که این قانون صریحاً مجزا قرار داده باشد.

ماده (۲۷۱):

قرارهای آتی به تنهایی قابل تمیز طلبی است:

الف: قراریکه محکمه مرافعه در مورد عدم صلاحیت رسیدگی بدعوی صادر می‌کند.

ب: قراریکه محکمه مرافعه در مورد عدم اهلیت یکی از اصحاب دعوی صادر می‌کند.

ج: قراری که محکمه مرافعه در مورد رد دعوی و عدم استماع آن صادر می‌کند.

د: قراری که محکمه مرافعه در مورد عدم قبول اعتراض راجع به رد عضو محکمه صادر می‌کند.

۱۶۲ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۲۷۲):

تميز طلب مکلف است توأم با درخواست تميز طلبی خود اصل فيصله خط يا قرار محاکم ابتدائيه و مرافعه تجارتي و يا مثنی آنرا به محکمه تميز تقديم کند.

ماده (۲۷۳):

تميز طلب نمی‌تواند در محکمه تميز اسناد جدیدی ارائه کند.

فصل دوم

مدت تميز طلبی

ماده (۲۷۴):

مدت تميز طلبی احکام و قرارهای محکمه مرافعه تجارتي از تاريخ ابلاغ حکم يا قرار یک ماه ميپاشد که بعد از مرور مدت مذکور تميز طلبی به هيچ صورت قابل سمع نمی باشد.

ماده (۲۷۵):

در باره ابلاغ حکم ماده (۲۵۳) اين قانون مرعی الاجراً است.

ماده (۲۷۶):

در مورد درخواست تميز طلبی و رسيدگی بآن مواد (۲۵۴ الی ۲۵۹) اين قانون تا جائي که باحکام اين باب نقيض نباشد تطبيق می‌شود.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۶۳

فصل سوم

رسیدگی در تمیز

ماده (۲۷۷):

محکمه تمیز تجارتي در صورتی که حضور طرفین دعوی را لازم بدانند آنها را احضار و الا بدون احضار طرفین به موضوع رسیدگی می نماید.

ماده (۲۷۸):

در صورتی که طرفین دعوی احضار شده باشند محکمه تمیز از آنها استفسارات لازم را می نماید. استفسارات محکمه و جوابات طرفین که برای یکبار به عمل می آید در کتاب ضبط دعوی قید و به امضای جواب دهنده رسانیده می شود.

ماده (۲۷۹):

ترتیب رسیدگی اعلام ختم تحقیقات محکمه اتخاذ رأی ابلاغ حکم و تفویض فیصله خطها در محکمه تمیز بطریقی اجراء می گردد که طبق احکام این قانون در محاکم ابتدائیه و مرافعه تجارتي مقرر است.

ماده (۲۸۰):

مقصد از رسیدگی تمیز تشخیص این امر است که احکام و یا قرارهای صادره ای محاکم ابتدائیه و مرافعه که نسبت به آن تمیز طلبی به عمل آمده موافق مواد قانونی صادر شده است یا نه: در صورتی که احکام و قرارهای محکمه ابتدائیه و محکمه مرافعه به تأیید هم مطابق قانون صادر شده باشد از طرف محکمه تمیز تأیید می گردد. و در حالی که احکام و قرارهای صادره محاکم دو گانه مذکور با هم

۱۶۴ قانون اصول محاکمات تجارتي

متناقض باشد همان قرار و حکمی که مطابق مواد قانونی صادر شده از طرف محکمه تمیز تأیید گردیده و به موضوع خاتمه داده می شود.

ماده (۲۸۱):

در صورت های ذیل محکمه تمیز قرار یا حکم محکمه مرافعه را نقض نموده امر تصحیح آنها را می دهد:

الف: اگر حکم و یا قرار بر خلاف مواد قوانینی صادر شده باشد که محاکم تجارتي به تطبیق آن مکلف اند.

ب: اگر مواد قرارداد منعقدہ بین طرفین را محکمه مرافعه غلط تفسیر نموده باشد.

ج: اگر احکام و قرارهائی که در یک موضوع از طرف محکمه مرافعه صادر شده با هم متضاد باشند.

د: اگر دلایلی را که یکی از طرفین جهت اثبات دعوی ارائه کرده بدون اسباب قانونی رد شده باشد.

ماده (۲۸۲):

هر فیصله و قراریکه از محکمه تمیز تجارتي صادر می شود قطعی می - باشد.

ماده (۲۸۳):

در صورت های مذکور ماده (۲۸۱) حکم و یا قراریکه نسبت بآن تمیز طلبی به عمل آمده نقض می شود اگر چه تمیز طلب به آن سببی که طبق ماده (۲۸۱) موجب نقض است استناد نکرده باشد.

ماده (۲۸۴):

محکمه تمیز تجارتي در صورتیکه بنا بر علل مذکور ماده (۲۸۱) یک قرار و یا حکم را نقض نماید دعوی را به محکمه مرافعه تجارتي جهت

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۶۵

رسیدگی مجدد و تصحیح حکم یا قرار ارجاع می‌دارد و محکمهٔ مرافعه بر موضوع غور مجدد نموده اگر اعتراضات محکمهٔ تمیز را وارد یافت. فیصله جدید صادر می‌نماید که این فیصله اصولاً قابل تمیز طلبی است ولی در صورتی که محکمهٔ مرافعه به صحت قرار و یا حکم سابقه خود اصرار ورزد اعتراضات محکمهٔ تمیز را با دلایل رد می‌نماید و محکمه تمیز دوباره موضوع را مورد رسیدگی قرار داده در ماهیت دعوی متنازع فیه خودش اصدار حکم می‌نماید.

مادهٔ (۲۸۵):

در صورتی که محکمه تمیز در مورد صلاحیت یک محکمه راجع به رسیدگی یک دعوی حکم صادر نماید دعوی را به محکمهٔ مربوطه جهت رسیدگی می‌فرستند .

باب پنجم

محصول فیصله خط‌ها، قیمت وثایق و مصارف محاکم

تجارتي

فصل اول

محصول فیصله خط‌ها

مادهٔ (۲۸۶):

محصول فیصله خط‌های محاکم تجارتي بر اساس قیمت محکوم به ترتیب ذیل اخذ می‌گردد:

الف: از فیصله خط‌های صادرهٔ محاکم ابتدائیهٔ تجارتي فیصد (۸) محکوم به از محکوم علیه بنام محصول فیصله اخذ می‌گردد.

ب: از فیصله خط‌های محکمهٔ مرافعه تجارتي فیصد (۱۶) محکوم به از محکوم علیه بنام محصول فیصله گرفته می‌شود.

۱۶۶ قانون اصول محاکمات تجارتي

ج: از فیصله خط های محکمه تمیز تجارتي فیصد (۲۲) محکوم به از محکوم علیه بنام محصول فیصله اخذ می‌گردد.

ماده (۲۸۷):

هر گاه در محاکم ابتدائیه ادعای مدعی بر مبلغ زیاد بود و در محکمه یک قسمت آن باثبات برسد از مبلغ مثبته طبق فقره (۱) ماده ۲۸۶ از محکوم علیه محصول فیصله اخذ و از مدعی که محکوم علیه نیست فیصد (۱) مبلغ متباقی که مورد ادعای اصلی او بوده و باثبات نرسیده بنام محصول عدم اثبات اخذ می‌گردد. و در صورتی که مدعی نتواند هیچ جزئی از مبلغ مورد ادعایی خود را باثبات برسانند از او یک فیصد تمام مدعا به بنام محصول عدم اثبات گرفته می‌شود.

ماده (۲۸۸):

اگر فیصله محکمه ابتدائیه تجارتي در محکمه مرافعه کاملاً تائید شود باستثنای قیمت وثیقه فیصله خط مبلغ (۵۰) افغانی نکت صکوک که در حین اقامه دعوی اخذ می‌گردد کدام محصول دیگر ندارد. اگر محکمه مرافعه حکم محکمه ابتدائیه را در مورد مبلغ محکوم به قسماً تغییر دهد از آن مقدار از مبلغ محکوم به که در حکم محکمه مرافعه تائید شده دوباره محصول گرفته نمی‌شود ولی از آن مقدار یکه در حکم محکمه مرافعه لغو شده یک فیصد محصول عدم اثبات از محکوم له محکمه ابتدائیه اخذ می‌گردد. هرگاه محکمه مرافعه حکم محکمه ابتدائیه را کاملاً لغو و حکم جدیدی بر علیه محکوم به ابتدائیه صادر کند او مکلف است از مبلغ محکوم به محکمه ابتدائیه محصول عدم اثبات و از محکوم به محکمه مرافعه (۱۶) فیصد محصول بپردازد.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۶۷

ماده (۲۸۹):

احکام ماده (۲۸۸) در محکمه تمیز نیز در مورد احکامیکه راجع به فیصله های محکمه مرافعه صادر می کند با در نظر گرفتن فقره (۳) ماده (۲۸۶) تطبیق می گردد.

ماده (۲۹۰):

در صورتی که دعوی در محاکم ثلاثه تجارتي به اساس اصلاح یا حکمیت حل و فصل گردد محصول مبلغی که در نتیجه اصلاح و یا حکمیت به تادیه آن موافقه به عمل آمده در محکمه ابتدائیه از قرار (۸) فیصد در مرافعه (۱۶) فیصد در تمیز (۲۲) فیصد و همچنان از مبالغیکه در حالات اصلاح یا حکمیت از آن انصراف به عمل آمده یک فیصد محصول عدم اثبات بالمناصفه از طرفین دعوی اخذ می شود. در حالی که بین طرفین نسبت به تادیه محصول و غیره مصارف طور دیگری موافقه به عمل آمده باشد طبق آن تعمیم می گردد.

فصل دوم

قیمت وثایق محاکم تجارتي

ماده (۲۹۱):

هر شخص اعم از حقیقی و حقوقی که در محاکم تجارتي اقامه دعوی می نماید مکلف است ادعای خود را بروی عریضه رسمی دو افغانستانی و در جائیکه عریضه رسمی وجود نداشته باشد به درخواست سفید که دارای تکت صکوک دو افغانستانی باشد به محکمه مربوطه تقدیم نماید.

۱۶۸ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۲۹۲):

هر شخص اعم از حقيقي و حقوقی که در یک محکمه تجارتي اقامه دعوی می‌نماید مکلف است حين تقديم در خواست قبل از این‌که دعوی شان طبق احکام این قانون دائر گردد (۵۰) افغانی تکت صکوک به محکمه مربوطه حاضر آورد.

ماده (۲۹۳):

قيمت هر وثيقه که در محکمه تجارتي ترتيب می یابد از قبيل فيصله خط-ها، حجت، رسيد خط اقرار خط قرار داد خط وکالت خط بیست افغانی است.

ماده (۲۹۴):

محصول مبلغ مندرج وثایقی که در مورد معاملات تجارتي در محاکم تجارتي ترتيب می‌گردد طبق آتی است:

الف: حجت خط فیصد (۲) مبلغ مندرج.

ب: ابراء خط فیصد (۳) مبلغ مندرج.

ج: اجاره خط اموال منقول فیصد (۳) مبلغ مندرج.

د: اقرار خط فیصد (۳) مبلغ مندرج.

هـ: رسيد خط فیصد (۳) مبلغ مندرج.

و: قرارداد خط فیصد (۵۰) پول مبلغ مندرج .

ز: از وکالت خط های تجارتي و عموماً از اقرار خط هائی که در آن پول داخل نباشد باستثنای بیست افغانی قيمت وثيقه کدام محصول دیگری گرفته نمی‌شود.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۶۹

ماده (۲۹۵):

محصول مندرج وثایق مذکور ماده (۲۹۴) و قیمت و وثایق را کسی می-پردازد که وثیقه به مفاد او ترتیب می یابد تنها وثیقه ابراء خط و رسید خط ازین حکم مستثنی است که محصول مندرج و قیمت وثیقه آن را طرفین طور مناصفه می پردازد.

در صورتی که طرفین راجع به تادیه محصول مندرج و قیمت و وثایق تجارتي طور دیگری موافقه نموده باشند طبق آن محصول و قیمت و وثیقه اخذ می گردد.

فصل سوم

حق التصدیق و مصارف محکمه

ماده (۲۹۶):

حق التصدیق از دو نوع تصادیق گرفته می شود:

الف: از تصدیق مطابقت مثنی با اصل.

ب: از سائر تصادیق.

ماده (۲۹۷):

حق التصدیق مطابقت مثنی باصل برای هر صفحه در محاکم تجارتي بیست افغانی می باشد. (۲۵) کلمه یک سطر و (۱۵) سطر یک صفحه محسوب می گردد و اگر در سطر کسر موجود باشد تام محسوب می-شود.

ماده (۲۹۸):

حق التصدیق سائر تصادیق که از دفتر محاکم تجارتي داده می شود بدون در نظر گرفتن تعداد سطور و صفحات (۲۰) افغانی.

۱۷۰ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۲۹۹):

مصارف محکمه عبارت است از:

الف: مصارف مقتضیه اتخاذ تدابیر احتیاطی و تأمینات.

ب: مصارف لازمه اهل خبره.

ج: مصارف لازمه احضار شهود.

د: مصارف لازمه اعلان و تبلیغ.

ه: حق العمل وکیل دعاوی و یا مشاور حقوقی.

ماده (۳۰۰):

اشخاص حقیقی و حقوقی که در محاکم تجارتي طرف دعوی می‌باشند هرگاه در حین جریان دعوی درخواست رجوع به اهل خبره، مطالبه تأمینات و اتخاذ تدابیر احتیاطی را بنمایند مکلف اند مبلغ (۲۵) افغانی تکت صکوک بنام محصول قرار محکمه توأم با عریضه رسمی به محکمه مربوطه تقدیم کنند.

ماده (۳۰۱):

در محاکم تجارتي طرفی که اجرای یک امری را که در فیصله دعوی مؤثر است مطالبه می‌نماید در حالی که مطالبه اش از طرف محکمه مربوطه پذیرفته شود مکلف است هر گونه مصارف لازمه اجرای موضوع مطالبه شده را باسناد تشخیص محکمه قبل از شروع به اجراءات نقداً بدسترس محکمه بگذارد.

اگر در ظرف مدتی که از طرف محکمه تعیین می‌گردد مصارف لازمه را نقداً تأدیه نکرد چنین محسوب می‌گردد که از درخواست خود منصرف شده است.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۷۱

ماده (۳۰۲):

در صورتی که محکمه بدون مطالبه یکی از طرفین اجرای یک امری را که در فیصله دعوی مؤثر است لازم دیده و قراری مبنی بر آن صادر کند به تادیبه مصارف لازمه یکی و یا طرفین دعوی را مکلف می نماید.

ماده (۳۰۳):

طرفی که به موجب احکام این فصل مصارف لازمه را تادیبه می دارد در حالی که در نتیجه دعوی فیصله محکمه مربوطه بر له او صادر شود باسناد درخواست او جانب مقابل از طرف محکمه به پرداخت مصارف تادیبه شده و حق العملی که بویکل دعوی یا مشاور حقوقی پرداخته شده باشد مکلف می گردد.

باب ششم

تشکیلات محاکم تجارتي

فصل اول

محاکم ابتدائیه تجارتي

ماده (۳۰۴):

در هر یک از مراکز ولایات و حکومتات اعلی مملکت جهت رسیدگی به اختلافات تجارتي یک محکمه ابتدائی تجارتي موجود می باشد.

ماده (۳۰۵):

رؤسا و اعضاء محاکم تجارتي تماماً انتصابی بوده و طبق اصول نامه استخدام ترفیع و تقاعد مامورین ملکی دولت تعیین می گردند.

۱۷۲ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۳۰۶):

تعداد هیأت قضائی محکمه تجارتي در مرکز ولایات بشمول رئیس سه نفر می باشد.

ماده (۳۰۷):

رؤسای محاکم ابتدائیه تجارتي در مرکز کابل رتبه (اول) و در ولایات رتبه (دوم) می باشد.

ماده (۳۰۸):

رتبه های اعضای محاکم ابتدائیه تجارتي طبق آتی است:

الف: اعضای محکمه ابتدائیه تجارتي کابل برتبه (دوم).

ب: اعضای محاکم ابتدائیه تجارتي ولایات برتبه (سوم).

ماده (۳۰۹):

در هر محکمه ابتدائیه یک نفر مدیر تحریرات که وظیفه منشی محکمه را نیز اجرا می کند و صلاحیت قضائی ندارند موجود می باشد که رتبه او در محکمه ابتدائیه کابل (۳) و در محاکم ولایات (۴) می باشد.

مامورین اداری تاپیست ها و مستخدمین محاکم ابتدائی تجارتي طبق تشکیل و بودجه وزارت عدلیه می باشد به قدر لزوم استخدام می گردند.

فصل دوم

محکمه مرافعه

ماده (۳۱۰):

در کابل یک محکمه مرافعه تجارتي موجود می باشد که طبق احکام این قانون به احکام و قرارهای صادره محاکم ابتدائیه تجارتي کابل و ولایات

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۷۳

استینافاً رسیدگی می‌نماید. وزارت عدلیه صلاحیت دارد عند الضرورت محاکم مرافعه تجارتي دیگری در نقاط مختلف مملکت تأسیس نماید.

ماده (۳۱۱):

هیأت قضائی محکمه مرافعه تجارتي بشمول رئیس عبارت از سه نفر می‌باشد. که طبق ماده (۳۰۵) این قانون تعیین می‌گردند و رتبه‌های شان قرار ذیل است:

الف: رئیس محکمه مرافعه تجارتي برتبه (۱).

ب: اعضای محکمه مرافعه تجارتي برتبه (۲).

ماده (۳۱۲):

در محکمه مرافعه تجارتي یک‌نفر مدیر تحریرات که وظیفه منشی محکمه را نیز اجرا می‌کند و صلاحیت قضائی ندارد برتبه (۳) موجود می‌باشد.

سائر مامورین اداری تالییست ها و مستخدمین محکمه مرافعه تجارتي مطابق تشکیل و بودجه وزارت عدلیه بقدر لزوم استخدام می‌شوند.

فصل سوم

محکمه تمیز تجارتي

ماده (۳۱۳):

محکمه تمیز تجارتي در کابل جهت واری و انجام امور تشکیل یافته است که به موجب مواد مصرحه این قانون از وظایف محکمه مذکور شمردده شده است.

۱۷۴ قانون اصول محاکمات تجارتي

ماده (۳۱۴):

هیأت قضائی محکمه تمیز تجارتي به شمول رئیس عبارت از سه نفر می‌باشند که طبق ماده (۳۰۵) تعیین و رتبه های شان طبق آتی است:

الف: رئیس محکمه تمیز برتبه (۱).

ب: اعضای محکمه تجارتي برتبه (۲).

ماده (۳۱۵):

احکام ماده (۳۱۲) این قانون در مورد محکمه تمیز تجارتي نیز تطبيق می‌گردد.

فصل چهارم

مواد متفرقه

ماده (۳۱۶):

محاکم تجارتي در اجرای وظایف شان کاملاً آزاد و از هر گونه مداخله مصون اند تنها بودجه و تشکیلات شان بوزارت عدلیه مربوط است.

ماده (۳۱۷):

در تعیین رؤسا و اعضای محاکم تجارتي باید قبل از همه اهلیت علمی و معلومات مسلکی اشخاص در نظر گرفته شود. وزارت عدلیه مکلف است که در مورد بودجه محاکم تجارتي خصوصیت دستگاه و مقام محاکم تجارتي را در نظر داشته باشد و در راه تسهیل و اجرای وظایف شان هر گونه وسایل مورد ضرورت را فراهم و تدابیر لازمه اتخاذ نماید.

قانون اصول محاکمات تجارتي ۱۷۵

ماده (۳۱۸):

قوماندانی های امنیه کابل و ولایات مکلف اند احکام و اوامر محاکم تجارتي را که طبق احکام این قانون صادر می گردد اجرا نماید.

ماده (۳۱۹):

محاکم ثلاثه تجارتي صلاحیت دارند در مواردیکه لازم ببینند از معلومات مسلکی تجار خبیر، و با تجربه حوزه قضائی مربوطه و اطاقهای تجارت در مورد تثبیت و توضیح عرف و عادت تجارتي استفاده نمایند.

ماده (۳۲۰):

تا زمانی که محکمه محصول فیصله خط های صادره را اخذ و تکت صکوک را به کتاب مربوطه آن نصب و باطل شد ننمایند مجاز نیست فیصله خط را بیکی از طرفین دعوی و یا هر دوی شان تفویض نماید.*

ماده (۳۲۱):

تکت های صکوک که بکتاب ثبت محکمه نصب می گردد باید روی تکت های مذکور به مهر باطل شد ممهور گردد.

ماده (۳۲۲):

در محاکم تجارتي اصحاب دعوی در هر مرحله اعم از ابتدائیه مرافعه و تمیز می توانند از ادعای خود منصرف شوند در این حال هرگاه رسماً دعوی دائر و بجریان نه افتیده و بکتاب ضبط دعوی ثبت نگردیده باشد ایجاب اخذ کدام محصول را نمی نماید و باید موضوع از آجندا محکمه

* ماده ۳۲۰ تعدیل گردیده، در بخش تعدیلات مراجعه شود.

۱۷۶ قانون اصول محاکمات تجارتي

خارج و بدوسيه مربوط خاتمه داده شود والى اگر محصول دائر گريدن تأديه و دعوى بجرىان افتيده و به كتاب مربوطه ثبت گريده باشد از طرفى كه از ادعاى خود صرف نظر نموده مطابق مواد اين قانون محصول معينه عدم اثبات اخذ و فيصله خط رسمى محكمه در موضوع صادر مى گردد در حالى كه به مقابل ادعاى مدعى مدعى عليه دعوى متقابل به محكمه اقامه نموده و با شخص ثالث در جريان دعوى شامل گريده باشد در مورد قبول تقاضاى انصراف موافقه مدعى عليه و يا شخص ثالث شرط است.

ماده (۳۲۳):

وزارت عدليه مكلف است تشكيلات كافى اداره ثبت اسناد و علائم تجارتي را و همچنان تشكيلات كافى براى امور افلاس و ورشكست كه طبق اصولنامه افلاس و ورشكست به محاكم ابتدائيه تجارتي مربوط است در بودجه محاكم تجارتي شامل نمايد.

ماده (۳۲۴):

اين قانون دو ماه بعد از تاريخ نشر آن در جريده رسمى مرعى الاجراء است.

يوم چهارشنبه مؤرخ (۱۰) برج جدى (۱۳۴۳) هـ ش مطابق ۱۷ ماه شعبان المعظم (۱۳۸۳) هـ ق تاريخ نشر در جريده رسمى (۱۷) حوت (۱۳۴۳) هـ ش.

تعدیلات قانون اصول محاکمات تجارتی

تعدیلات قانون اصول محاکمات تجارتی ۱۷۹
فرمان شماره (۲۸۱) مؤرخه ۱۳۵۳/۲/۲۵ صدارت عظمی

بناغلی داکتر عبدالمجید عدلیه وزیر!

مجلس وزراً تحت فیصله شماره (۴۹۱) درجلسه تاریخی
۱۳۵۳/۲/۲۴ با ملاحظه ورقه عرض مؤرخ ۱۳۵۳/۲/۲۴ وزارت
عدلیه راجع به تعدیل ماده (۳۲۰) قانون اصول محاکمات
تجارتی مراتب آتی را تصویب نمود:
تعدیل ماده (۳۲۰) قانون اصول محاکمات تجارتی که به
مهر دارالانشاء رسیده منظور است.

مراتب تصویب مجلس عالی وزراء که به شرف منظوری
حضور رئیس دولت جمهوری افغانستان رسیده و به شماره
(۳۵۴) مؤرخه ۱۳۵۳/۲/۲۴ ثبت گردیده به شما اطلاع داده شد تا
در نشر آن به جریده رسمی اقدام گردد.

داکتر محمد حسن شرق

۱۸۰ تعدیلات قانون اصول محاکمات تجارتي

تعدیل ما ده (۳۲۰) قانون اصول محاکمات تجارتي.

۱- پس از اعلام ختم محاکمه روز و ساعتی برای ابلاغ حکم معین می‌شود.

حکم در جلسه علنی محکمه قرائت می‌گردد.

دفتر تحریرات محکمه پس از امضاء و مهر فیصله از طرف هیئات قضائی به تعداد اصحاب دعوی فیصله خط‌ها را تهیه و به طرفین دعوی تفویض می‌نماید.

دفتر تحریرات مکلف است بعد از ابلاغ حکم درمورد تحصیل محصول فیصله از محکوم علیه به شعبه مربوطه تحصیلی حکومت رسماً اطلاع دهد.

در صورتی‌که محکوم علیه با اساس ابلاغ حکم باخذ تعرفه و تادیه محصول ذمت خویش حاضر گردد ضرورت به اطلاع شعبه تحصیلی ندارد.

۲- فیصله هائی که قبل از نفاذ این ضمیمه بنابر عدم تادیه محصول تعمیل نشده تابع این تعدیل می‌باشد.

۳- این حکم بعد از نشر در جریده رسمی نافذ می‌گردد.

(تعدیل فوق در جریده رسمی شماره (۲۷۳) مؤرخ ۱۳۵۳/۲/۳۰ به نشر رسیده است)

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**